

Riosi Kaaweruma Tuuyewari

Ruuka Iyoteria

Ruuka teepote

¹ Kúíraa, weruma teerewaeme Tiiojiroo. I'wa aamo nayewemane i'ka iyoterichio, muuwaeme ti'tijoe Riosi iintoria iyoteka mochitoriaopua, muuwaeme itapiti Riosi iintoriaopua i'ka weechio, taamoo nane'reka mochitoapa pu'kao, yooma ti'tjoeri tetewachi ikitiame.

² Ihji ti'tijoe pukeri o'inia iyotekamea, Eesusi Riosie Weratiamechi simiyame, taamowichio toowerepua yooma Eesusi iintoria iyotetiame, pukeri o'iniachisi Riosie Weratiamee ahpo tete-witeretia, yooma pukeri o'iniachisi ahpo nayeweretiaopua tiame pukae.

³ Wa'a tiiachipao neeeai, tehpe simitekapa i'yaeka i'ka ikitiameo, aamoo Tiiojiroo, weruma tiamekopa aamoo, aamo iyotepamio orapakania waikao, nape ma'chiame chiiamepua i'kao,

⁴ aamoo, nane'remichiopua i'ka Riosie Weratiamechio, yooma itapiti ikitiameopua, te'ta pichiwa wa'a tiame ikitiamekoopua, aamo masiteriachitia.

Riosi ku'iwariaa Waani Paatori naawamio tuunapua

⁵ Uurea weeechi te'ta yawichikoipua Eeroreo, wa'a yasariaipu piiripi tijoe neeserosi, isaeri

tiopachi neesetoame. Ihji tijoea Sakaria tewaniame eneriaipua, Aawiasi tewaniamechi pirenaturichi neeserosi eneriaipua. Ihji Sakaria uupiraa, Eerisawe tewaniame eneriaipua, Aaronichi o'inia ti'tijoeturichi eename.

⁶ Ihji Sakariaa uupimao, na'pahka kaawe teteiwame enerepua Riosieo, kaaweruma teetoka mochitoamekapa, te'ta Riosi chiiachitia, Riosi yoorewao, ki se'wika mochitoapa.

⁷ Puuua, ki tatanaeme eneriaipua, pu'ka oowitiameopua ki tanayamekopa; oowitiamea, ya'watiamene enerepua wa'asi, tijoeai oochetiame wa'asi.

⁸ Piire taaweo, Sakaria ahpo pirenaturi ne'neseriosichio, aata pakimioiopua ti'tijoeriwichio iintomiaopua, iyoriwachio,

⁹ Sakariachi wichirepua pakimiao, te'ta iyoriwachi cho'i moorimiaopua Riosiwichioo.

¹⁰ Sakario, yooremina ihsioio pu'ka cho'i moorekao, wa'api ma'chi itipikamea, Riosichi nayewarepua paparaka.

¹¹ Wa'a yooremina ihsioiopua Sakario, senawato wa'a weeriamene tetewarepua Riosi ku'iwari, moorera chokichi weeriamene ahjamina.

¹² Sakariaa, wa'a weeriamene tewakapa moorera ahjaminao, tajinachurepua, tísia majakapa pu'ka tijoeo.

¹³ Nape Riosi ku'iwaria chaanerepua pu'kao:

—Ka'te mahja muuua. Neeea, Apoe Te'pa Kah-tiamee uhjuratiamenia aamo tuuyemichioopua, aamo Riosichi itariaopua inamutiamekopapua wa'asi. Aamo uupia, taanaremerikatapua piiripi temarí, pu'ka temari aamo uupi taanaremerio,

Waani tewamiatamua, wa'a aamo no'o chaanurekapu Riosia.

¹⁴ Pu'ka kuita naawasoo tisiwa peenia erakomeri eemea, ahkasi wahjachiai wa'achitia erakomeripua.

¹⁵ Ihji kuita naawameria, ki oowera tijoe enemeripua Riosiwichioo. Kiisi iijame enemeripua ihta utewaeme teekuchameoi. Ihji Waani tewapuamea, Riosi Riosiwari yahchame enemeripua, ke'chu naawaio, pukaepa itapiti yoorame enemeripua Riosiwichioo.

¹⁶ Puuua, muuwaeme isaeri ti'tijoerio, ahpo Paamira Riosichi e'enapumeripua, pukachi paparaka mochtomichiopua pu'kao.

¹⁷ Ihji Waania yooma ti'tijoerio, ehkoriami Eeriachitia Riosi utewarie nayewemeripua, Riosi Riosiwarie, ke'chu eenoiopua pu'ka Paamirao, ti'tijoeri masitemiaopua. Ihji Waania, ti'tijoeri weeweruma tiarieme erakoniamemo, nu'nunti tiarieme erapaniamewichio nayewemeripua pu'kao, wa'a erapakaopua, yooreka tetewimichiopua pu'ka Paamira enameriopua masitemia.

¹⁸ Sakariaa chaanerepua Riosi ku'iwario:

—¿Taanaetare teemea, no'o uupio ya'watuamekoi, neeeai ochetiamepua wa'asi?

¹⁹ Waikao, Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Apoe Kaurieri neeea, Riosi kahtiachi o'inia eename. Amochi uhjuratiame neeea, i'ka peeniatiame tuuyepua, chaanemichio aamoo.

²⁰ Nape ehpeo, ki ikanati pichikekapamua Riosi chiiiao, ni'o itipimamua, ahkasi yooma ikiyachisi i'ka Riosi aamo chaaneriaio.

²¹ I'ka wa'a tiame ikiyoipua Sakariao Riosieo, ma'chi itipikame ti'tijoeria, yaapi erakoka puuyerepua: “¿Aatia ki machenaniare Sakariaa?”, chaachapaka.

²² Sakariao ahkasi machenasoopa iyoriwachio, nane'rerepua itapiti ikiriopua wa'a iyoriwachio, ki ijiyenopapua naewakao, sekaeche nayeopa pu'kao, itapiti tepoena eename tetewiriameko maaerepua.

²³ Wa'a teekaopua, ahpo neeserosi tehkiwa yorasao, no'rarepua ahpo ta'pechi.

²⁴ Neipa i'kao, Sakaria uupira Eerisawe tewaniamea, petetereparepua waikao. Peteterepasaapa, ki ahka oirepua mariki meeche. Ahpo iikachio e'rarepua:

²⁵ “I'ka no'o yoorare Te'pa Kahtiamea No'noa, ki suuwe eramichiopua no'oo, ki tatanatapao, apoe cheeria ihjia, noochi ikimia.”

Riosi ku'iwaria Eesusi naawamio tuunapua

²⁶ Puhsani mechachiopua Riosia, eenechi uhjurarepua Kaurierio, nape ehpeo, Arirea weechi, Nasare tewaniame mochiwachi.

²⁷ Wa'a naewanurerepua oowitiame ahjama, Maaria tewaniame enerepua. Puuua ki neewiame eneriaipua pehjio, Oose ahjama neewimeri, ehkoriaami Raawitaru tetejimarichi, naawakame.

²⁸ Wa'a asisaapa Riosi ku'iwari Kaurieria, pu'ka oowitiameo, chaaneka teepoterepua:

—¡Kúira Maaria, Riosie kaawe yoratiameráa!
¡Aamo ahjama tiame Riosía!

²⁹ Riosi ku'iwariichio wa'a tiame inamukapa Maariaa, tahpitika eraparepua, ki pahtekapa wa'a tiame teepotario.

³⁰ Nape Riosi ku'iwaria chaanerepua:

—Ka'te a'chi e'ra Maariaa, kaaweruma iintomeri Riosia aamowichioo.

³¹ Ki maaeme tiiaiopua, peteterepameri muuua. Pu'ka temari naawasoopua, Eesúsi tewamerimua.

³² Puuua ki nu'uti enemeripua, ahkasioi puuua Te'ta Werumara Riosio, Taanara tewapuamepua, apoe Paamira Riosia, ki nu'uti ye'kari kiameripua pu'kao, ehkoriaami Raawitaru teeriachitia ye'kari.

³³ Yawichi enemeripua tiameo, yooma ahkasi Aakowo tetejimarisiwachisi ye'karisiwachi, ahkasi ki seenampachisi ki wahjiame; ihji kuita yawichituniamea, ki seenampasi enemeripua, ki wahjiamesi.

³⁴ Maariaa iinatukerepua waikao:

—¿Nape ihtana ikika wa'a teereta neeea, ki kuunaemekai, ki neewikameai neeea?

³⁵ Nape Riosi ku'iwaria nehjiarepua:

—Riosi Riosiwaria, amochi enameripua, Te'pa Kahtiameraai tewekachi, amochi yasipameripua. Pukaepa naawasaapa temaria, Riosika tiame iinuemeripua, kihtaoi a'chi tiame, Riosi Taanara tewapuamepua tiameo.

³⁶ Aamo tejima Eerisaweai, kiisi maaepori tiiaio, taanaemeripua tiameo, piiripi temari. Puuua, ki tatanatameko tuuniameai, puhsani meechea i'tonapapua peteterekao.

³⁷ Wa'a ikikame puuua, ki'tiopa Riosiwichioo, ki kajume tiameo.

³⁸ Waikao Maariaa, chaanerepua:

—Kaawepua. Riosi nuurewarachi kahtiame neeea. Wa'a erasaa Riosia, wa'a ikitemapua noochio, pu'ka aamo chiiiao.

Ikaechepa Riosi ku'iwaria, no'arepua waikao.

Maaria Eerisawe ne'nemia eenaria

³⁹ Pu'ka taawechiamio Maaria, yaapi Uurea weechiami akiparepua, piiripi mochiwachi roomosachiami.

⁴⁰ Wa'ami simikaopua, Sakaria ta'perachi eenarepua, wa'a asiyaio ta'pechio, teepotarepua Eerisaweo.

⁴¹ Eerisawea, wahka teepotame inamuka-paopua Maariao, Eerisawe simaroraapua topachio, noonorepua. Pu'ka wa'apichi Riosi Riosiwariai, Eerisawechi eenarepua.

⁴² Wa'a iikapa puuua, ki nu'unti kaawe erapakao, chaacharepua:

—Yomachi ooweruchio, muuukamerapua uutimeapua Riosieo, amochi naawakameo, ki nu'uti uupuamepua Riosieo.

⁴³ Tísia kaawe iintoremua eenakao, tísia kaawe e'rame neeea aamo tetewapao. Cheriwema aamo eenariawichioopua, nape neekamera enameriapua aamo kahtiachio, aamokamera kaawe eratemiao.

⁴⁴ Aamokamera kiameri tiiai neeea kaawe e'rewao, noochi kahtiame simaroo aamo teepotachanioopua, káitisia peenia erapaka noochi noonorioopua.

45 Tísia kaawe yoratiame muuua Riosieo,
pichikekapa muuua aamo chaanenuretiao.

46 Wa'a chaanetiapa Maariaa, cheerepua:
Noochio neeea,

ki nu'utiko e'riamenia Paamirao,

47 pukachi kaawe erapasiamie neeea no'o iika-
chio,

no'o Te'pa Kahtiamechi Paamira,

no'oo newipatiamechi;

48 Riosio no'oo, oowera ki weruma tiamekoipua
yorakiamie,

noochi ne'nepakamepua,

ahpo iintomeriopua noochi,

ki aaatakoipua no'oo.

Ehpe waanamio yooma ti'tijoetusiamea,

Riosie noochi kaawe iintotia,

chaachapaka mochitomapua,

49 i'ka Riosi yomachi aampa ute-
wariemeopua,

ki nu'uti iintoriopa noochio.

Tísia kaawerumakotinia pu'kao.

50 Apoe Riosia tesiwe e'riame aaatao,

ahpo kaawe e'reka yooriameopua, ahjachi
paparakao;

pu'ka ahpo iyoriameo,

cheriwiamepua pu'kao, ahkasi ihtori tijoe-
tusiwachi.

51 Apoe Riosia ahpo ki nu'unti utewarieopua,

yooma ahpo weruma erakoame noonow-
inariao,

pihtuchamepua.

52 Ihji Riosia ya'yawichioio, puipamepua ahpo
yasirachiopua,

wa'a ikisaopua pu'ka yawichiwa yasirachio,
 ki ahpo weruma erakoamerakamera mochi-
 wamepua,
 wa'a weruma ahpo erakoame yawichi yasir-
 achiopua,
 weruma te'tereparichi apechunakaopua.

⁵³ Cho'chorowa e'raka ahpo iikachi Riosichi ena-
 pameopua,
 kaawerukamera kiatiamepua Riosieo,
 cheriwiamepua pu'kao.

Wahjachiopua,
 ki tesiwa erakoka enapameopua apochio,
 wa'atia no'rapuamepua pu'kao,
 kihta cheriwesa.

⁵⁴ Apoe Riosia, ku'irepua i'isaeri ti'tijoerio,
 ahpo seekaerachitia te'teriamepua tiameo,
 ki natakepaka ahpo tesiwemiaopua.

⁵⁵ Riosia, pu'ka iintomeri tuuriaipua taamo ehko-
 riamio,
 aaata newipatemeri uhjuramio tuukao,
 yooma Auranisi o'inia tetejimarisiwi-
 chioopua,
 ahkasi ki wahjiamesi.

⁵⁶ Maariaa, paika mee chahka yasisaa Eerisawe
 ta'perachio, eenechi no'arepua ahpo petechio.

Waani Paatori naawaria

⁵⁷ Neipao Eerisawe, pu'ka kuita naawameri
 asisoopua, saurepua pu'ka kuitao, temari enere-
 pua.

⁵⁸ Waikaopua, Eerisawe tetejimara
 waapi mochikameraa, e'enarepua waikao,
 kaawe e'remiaopua sauriao, tísia kaawe

yooratiamekopua pu'kao, apoe Paamiraeopua Riosio.

⁵⁹ Osanao taawe i'toiopua kohjao, siichitepumia i'toretupua, teewara yahchep-uawichioopua, tiopachi neeserosieopua. Wa'a teewatanioiopua neeserosia, Sakaria tewamo o'rariaipua, wa'a teewaekopa noonorao,

⁶⁰ nape yeeyeraa chaanerepua neeserosio:

—Ka'ipua, ihjia Waani tewapuamepua.

⁶¹ Wa'a chiiopa Eerisaweo, tetejimaraa chaachaparepua:

—¿Nape aatia? Ki'te aataai wa'a tewaniamea, taamo tetejimachio.

⁶² Waikao, sekae iinatukerepua noonorao, aachin tewapuamekoopua pu'kao.

⁶³ Waikao noonoraa iyositasaopua iyotepuachio, wa'a iyoterepua teewarao, Waani tewapuameko tuuka. Wa'a ikisoopua pu'kao, ahpo ne'nepakaopua, “naakona”, chaachaparepua.

⁶⁴ Pu'ka wa'apichi Sakariaai, iiyenarepua waikao naewasika. Wa'a ikisaapua, ki nu'uti cheriwema ki'yarepua Riosio, yooma Riosi iintoriawichioopua.

⁶⁵ Waikao pu'ka wa'a ikitiameopua wa'ao kuitachi simiyameo, waapiami mochikamea, ki nu'uti erakorepua Riosichio, i'ka iintoriaopua. Ahkai mehka ohjoemeoi Uurea weeechi tuuyeretupua i'ka ikitiameo, ahka roomosachiami ohjoemeoi.

⁶⁶ Yooma i'ka nane'rekamea aatia tiiao, ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtatia enemerijuare ihji kohja temaria?

Wa'a erakore puuua, Apoe Paamira Riosio,
weruma teereme tiopa kuitachiopua.

Sakaria wiikara

⁶⁷ Sakariaa, ki nu'unti erapaka Riosi Riosiwarielopua ahpo iikachio, chaacharepua:

⁶⁸ I'isaeri Paamirawa Riosio,
ki nu'uti paparawa chanipuapua pu'kao,
yooma ahpo mochiwachiamiopua ti'tijoeri,
newipatemia eenariopa.

⁶⁹ Apoe Riosia, taamowichio weerakamepua
aaata,
taamoo, taamo newipatemi tuuyemichio;
puuu newipatemiaa,
ehkoriaami Raawitaru tetejimarichi
eenamepua.

⁷⁰ I'ka newipatemi nayewaka cheerepua ehkoriaamio,
uhjuramio tuukao,
ahpo nayewaturachiopua, ti'tijoe.

⁷¹ Riosia taamo newipatemo tuuriaipua,
taamo seepurawachio,
taamo nekumiamechiopua tiameo.

⁷² I'ka iintowachiopua ahpo cheeriao,
taamo ehkoriaami cheeriaopua,
pichiwa iintokamepua;

kiisi natakepakamepua ahpo katewerio,

⁷³ taamo ehkoriaami Aurani ahjama kateweriao,

⁷⁴ taamo seepurawachio,
na'sonamio tuuriaopua;

wa'a iintosoopua pu'kao tamochio,
kihta seeweka mochitopuawichiopua,
Riosichewichio yorakesikaopua.

75 Wa'a teerekao Riosio,
 kakupachi nokisimeri teemea,
 taamo iikachio kihta a'chi tiame ki
 kaaweruma inatatokao,
 ahkasi ki seena aampasi.

76 Muuua, no'o taanaai,
 Te'ta Riosi Werumarawichioo, nayewatura
 enemerimua;

pahcha teetomerira pu'kao,
 katewesika poeopua, ti'tjoeri iikachi,
 apoe enasoopua te'ta Paamira tewekachi
 o'inia enameriopua,
 kaawe e'raka uupuaichiopua.

77 I'ka Paamirao naewameripua,
 tatakori cheriwemio tuuka,
 ti'tjoerio newipatemio tuuka,
 78 ahpo nakiyae tesiwe e'riaopua.

Pu'ka Apoe Paamira enasoopua,
 weemera ma'chirepakameka teeremapua,
 weemera taajenakamechitia apochio,
 79 pu'ka te'ta tukapachi mochitoameopua,
 taajenamichiopua iikachio,
 apochi paparaka enapameopua,
 cheriweka,
 Riosichio ta'iria mochiwa teerepaka.

80 Puuu Waania simiterepua weripakao,
 epeche teetoka Riosichio, epeche teetokaopua
 paparaka. Ihjia, ke'chu o'iniapua, isaeri
 ti'tjoerichio nayewatukao, poanachi ohjoere
 puuuapu ki tijoeekachiopua pehjo.

2

Eesusi naawaria (Maateo 1:18-25)

¹ Pu'ka taawechemio, Aauhto tewaniame eneriaipua te'ta yawichi. Puuu iintokamepua yooma ti'tijoeri kehkiwa nane'repua teewara iyopunurakaopua, yomatiamе аhpo ye'karichiopua.

² Ihji ti'tijoeri kehkiwa ihtetawa pukeri o'iniachio, Siirenio Siiria weechi yawichikoi enerepua.

³ Pukaepa ti'tjoeria, yooma аhpo naawariachi e'enapuretupua, аhpo iyopumichiopua teewarao.

⁴ Oosea waikao machenarepua Nasare Arirea weechio; wa'a o'iniao Uurea weechite moenarepua Weereni muuwarichi, Raawitaru tetejimarichi naawakamekapa.

⁵ Wa'a аhpo iyopure Oosea, Maaria аhpo uupi enemeri ahjamao, amori sauyamepa wa'asi.

⁶ Wa'ao Weereni nokioio, asire Maariaa аhpo saumiachio.

⁷ Wa'a saure Maariaa pahcha simiyame temariopua. Pu'ka naawasoopua, wisasorichi ikapisaapua, wakasi koi'rachi teekarepua. Ki karichi naawakame puuua, ki tewitiopa ahka che'repapuachio.

Riosi ku'iwari chaachaparia; po'wa tepuyame tiame

⁸ Waika tukaooi, wa'ami ahka che'repariaipua waapio, po'wa tepuyameaipua tiame.

⁹ Senawato wa'a weeriamе tetewarepua eekachi, aaata tewekachi eename, Riosi ku'iwari. Waikao i'ka norikame che'repameo, ki nu'uti

uutapatere Riosia, ahpo tísia peeniatiamée tisiwariopua. Pu'ka tetewakaopua, tísia majarepua.

¹⁰ Nape wa'a tiopao Riosi ku'iwaria, chaanerepua:

—Ka'te majako eemea. Kaaweruma aamo tuuyemia eenakamenia, yomatiamé wehjoarichio ti'tijoeo ooweruopua tiameo, tisiwa peenia erakopuame.

¹¹ Ehpe tukao Weereni mochiwarichio, wa'ao aamo newipatemi naawakamepua, apoe Paamira Riosie Weerapuamea, wa'a Weerenio, Raawitaru mochiwarichi tewaniamepua tiame.

¹² Eee tiame teima eemeapu pu'kao, wisarichi ikapitiame enemapua, itapitichi kaanoachitia wakasi ko'irachi tekitiame.

¹³ Pu'ka wa'apichi wa'a eekachio, Riosi ku'iwari weeriachio, ki ookapi ajaparepua ahjama wahjachi Riosi ku'iwari. Puuua Riosi ka'karuma naewakao, chaachaparepua:

¹⁴ Ki nu'uti peenia tiame naewarii,
ki waapisi te'pa kahtiameoopuaaa,
weechi mochikame ti'tijoe ooweru tiameoo,
tísia ta'iria mochiwari pu'kawichiooo,
Riosi te'ta te'pa kahtiamee tesiwewaeooo.

¹⁵ Pu'ka tewekachi e'enameo nonorasoopua, po'wa tepuyamea chaachaparepua:

—Siimpataria wa'a Weereni, wa'a ikitiameo Riosi taamo tuuyeria ne'nemia.

¹⁶ Wa'a chaachapasaapa, yaapi teetoka siimparepua wa'ao. Wa'a ajasisaapa puuua, kahtiame tewarepua Maariao, Ooseopua tiame. Koh-

jao, itapitichi kaanoachitia po'yame tewarepua, wakasi koi'rachi.

¹⁷ Waikao, wa'a po'yame tetewisaapua pukeri naawakame kohjao, yooma tuurepua Maariao, pu'ka tepoena e'nakame Riosi ku'iwari ahpo chaaneriaopua, pu'ka kohjachi simiyameo.

¹⁸ Waikao yooma wa'a inamukamea, tahpitika erapakaopua chaachaparepua: “¡Aa, naakónaa! ¡Itapiti ikipuamejuarepua naaju?”

¹⁹ Nape Maariaa yooma i'kao, senepi apochi inataka yasitorepua, i'ka ikipuameopua.

²⁰ Puuu po'wa tepuyamea, poanachi nokisire puuuapu chaachapasika, kaawe naewasika Riosio, pu'ka itapitio ahpo, chaaneretia, tetewaria tiame.

Eesusio kohjaai pehji, i'isaeri tioparachi tetewitewa

²¹ Osanao taawe i'toiopua kohjao, siichitepumia i'toretupua teewatemia. Ihji kohja temaria, Eesusi teewaretupua, Riosi ku'iwaro wa'a cheeriopua Maariao, ke'chu peteterepoiopua pehjo.

²² Maaria ahsepatesoopua ahpo sauria piipatepuachi taaweo, Eerusareni siimparepua Eesusi temari i'tokaopua tiame, Riosichi tetewipumiapua, Moisetaru nuurari chiiachitia.

²³ Wa'a noonoirepua, i'ka Riosi Iyoterichio eee chiiamekopa: “Yooma pahcha naawakame tehtemaria, Riosiwichio teewepuamepua.”

²⁴ Yayawaraa Eesusio, ahpo tatakoririawichioopua, Moise yoranura yoorarepua, puuaa chiia: “Ooka chonoporo oowemitia, ooka piichonoi.”

25 Waika taawechemioi, Eerusareni yasari-
aipua piiripi tijoe, Siimeoni tewaniame. Ihji
tijoea, tísia kaaweruma eneriaipua, tísia pa-
parame Riosichiopua tiameo, Riosichio, isaeri
ti'tijoeri newipatewa tísia puuyetoka yasitoame.
Ihji Siimeoni Riosi Riosiwario, eratetiame ener-
iaipua,

26 ki mukimerikopua pehjo, ki tetewaapua
pehjo, Riosie Weratiameopua, tísia puuyeni-
ameopua, yoomahka.

27 Ihji Siimeonia, Riosi eratewachi eenariaipua
wa'ao, isaeri tiopachio. Wa'achi e'enariopua
Eesusi yayawarao, Moise nuurari yoramiao, Si-
imeonia tetewarepua kuitao.

28 Wa'a ikisaopua, koomirepua kuitao, pu'ka
koomikao, cheriwema ki'yakaopua Riosio,
cheerepua:

29 Paamira, ehpeo muuua aamo cheeriao,
iintokame muuuapa,

Pu'ka aamo iintomia tetewikapao,
ta'iria mukimerinia,

30 aamo uhjuraria newipatemerio,
tetewakapa.

31 Ihjia aamo iintoriaapua,
aamo tetewachi iintotiamepua,
yooma mochiwari tetewachi.

32 Ihji aamo weeechi enateriaa,
yomachi weeechi mochikamewichio, tahje-
waripua,
yoomahka aamo inatariao, yoomahka
pahtepuawichio,
yooma isaeri ti'tijoeriopua,
pu'kao te'ta kaawe tetewipuawichio.

³³ Waikaopu kuita yeeyeraa noonoraapua tiame, tahpitika erapakaopua: “Naakónaa”, eraparepua.

³⁴ Waikao Siimeónia, kaawerumari Riosie e'resaapua yayawarao, chaanerepua Maariao:

—Ihji aamo kohja temaria, ki ookapi ti'tijoe ooweru tiamee, ki nakika tetewipuamepua. Puuu i'ka kohja weripaso wa'a teeka tetewikamea, ahpo Noono tewekachi kahtiamechi simiyame nayewatuka oioioo, kiisi kaawe te'teremeripua i'ka Noonora tewekachi kahtiamechio. Wa'a teeremiaipua, wahjachi ki ookapi ti'tijoea ooweruapua tiame, ka'karuma enepaka Riosichio, tísia kaawe te'terepakaopua Riosichio, tísia kaawe erakoka ahjachi paparamapua.

³⁵ Ihjia nayewatuka oioi nane'repuamepua, ihtana erakoameko ti'tijoerio pukachio, kaawe erakowao ki kaawe erakowaoi. I'ka ti'tijoerieo kiisi kaawe e'reniamekopao, tísia yuuwesimeri muuua aamo iikachio, ahkasioi nasimachetae aamo iikachi otopuniamechitia.

³⁶ Wa'api tiopachio, wa'a yasariaipua piiripi ootiamé, Aana tewaniame. Ihji oowitiamea, Riosi naewatura eneriaipua tiame, Aanueri maarara eneriaipua, Aasere tetejimari tetejimaeme. Yáá'watiame eneriaipua wa'asio. Pukeri weripai neewisaapua, oowisani paamupariche ohjoeriaipua kuunaekao,

³⁷ naao weerewa aampa oowisani paaumpari i'toriaipua. Waika o'inia tiopachi ohjoeme eneriaipua wa'ao, senepi wa'a ihsiamé eneriaipua i'isaeri tioparachio, Riosichi naewaka

ti'tijoeriwichio. Ki ku'itapisi weesa wa'a iijisia Riosi naewakao, chorowaio ki teewiame eneri-aipua.

³⁸ Siimeóni kajukoioipua nayewakao, wa'achi eenare Aanaai wa'ao, pu'ka tetewakaopua kuitao, cheriwema ki'yarepua Riosio, yooma inamuachioipua wa'ao. Waikao i'ka kuitachi simiyame nayewerepua yooma wa'a ahpo tete-waka wa'a tiopachi ajakameopua, pu'ka kuita koomika weeriáío. Waikao pu'ka nayewaria inamukamea, pu'ka kuita maaerepua ahpo newipatemerio, rooma soontarowarachi nasi-waka Eerusareni u'yekao, rooma yawichiwatere mochteniameo, wa'a tiame puuyeka mochi-toamekapa puua.

Nasare e'enawa eenechi

³⁹ Oosea Maariaa tiame yooma yorasaapua Riosi nuurari chiiaopua, Nasare nonowarepua pe'ku, ahpo mochiwachi Arirea weeechi.

⁴⁰ Wa'ao nu'uti temaria, epeche epecheche weruma weripatorepua, epeche epecheche peenewarieme enepatoka, epeche utewasipaka Riosieopua, ahpo neesetowachio.

Eesusi nu'utikai tiopachi ihsiriame

⁴¹ Eesusi yayawaraa senepi paaumparichio, Eerusareni siisimpame eneriaipua pahkochio, Semejenato pahko tewaniamechi.

⁴² Eesusio, oosa mariki aampa ooka paa-muoioipua, eenechi siimparepua Eerusarenio, senepi paaumparichi, siisimpaniachitia.

⁴³ Nape yooma kajusooa pahkoo, nonowan-
ioipua eenechio, Eerusareni itipiriai Eesusia,
ahpo yayawae ki nane'reka.

⁴⁴ Yayawaraa, wa'a ihtoame maaerepua
muuwarichio. Nape ahkasi piie taawe
poorosimiai ki tetewapa pu'kao, i'yasirepua
waikao, tetejimarichiopua, muuwari
nokisiwachi.

⁴⁵ Ki tewakapa wa'ao Eesusio, pe'ku e'enarepua
Eerusareni, wa'a i'yamia.

⁴⁶ Ahkasi paika taawechi neipa, tewarepua
pu'kao, i'isaeri tioparachi yooremina kahtieme,
masitaria ahjama naewaka, iinatukekaopua
pu'kao, keepukaopua tiame.

⁴⁷ Wa'a mochikame ma'masitarie iinatukeniaa-
pua, tisia peeneka nehjiarepua. Wa'a chiopua
i'kao, ma'masitaria, tisia peenia e'raka inamure-
pua, tisia peeniopa.

⁴⁸ Wa'a tewakapa yayawaraa, tahpitika
eraparepua, wa'a tewakapa pu'kao,
nu'utikaiopua pu'kao, tisia machiyame ahjama
nayeopa. Waikao yeeyeraa, chaanerepua:

—Eesusi, ¿achiníii wa'a iintoka muuua
taamoo, ki tuuyesa taamoo? ¿Ki nane'riamemua
taamoo, ki ahjame e'raka aamo i'yamekoo?

⁴⁹ Wa'a chaachapopa ahpo yayawao, Eesusia
chaanerepua:

—¡Aa, wa'a erakoka no'o i'yamekosa eemea?
¿Ki nane'riamekosa eemea, no'o Noono kari-
warachi itapiti no'o Noonowichio yoramerekoo?

⁵⁰ Nape yayawaraa wa'a chiioi, ki pahterepua.

⁵¹ Wa'a o'inia ahpo yayawae Nasareniko
i'totiaapua, Nasare e'enarepua ahpo ohjoewachi.

Wa'a ohjoekai Eesusia, ahpo yayawa e'wewachi weripatorepua. Yooma wa'a ikiniameo, yeey-
eraa, apoeche inataka yasitorepua.

⁵² Eesusia wa'a o'inia, o'inerepua weripakao ahkasi tijoe werumachitia inatapakao, epeche muuwepasika Eesusi nakiyameo, tísia kaawe ahpo tetewiniame, ahpo Noono tewekachi kah-tiameeoi.

3

*Waani Paatoria ooruchi weeechi
(Maateo 3:1-12; Marako 1:1-8; Waani 1:19-28)*

¹ Tiiwerio te'ta yawichio, oosa mariki aampa mariki paaumpari yomatiamé Rooma weeechi yawichituka kahtioio, Poonsio Piiratoa, Uurea weeechi rooma ye'karichiopua, ki te'ta weruma yawichi eneriaipua. Eerore yawichia tiameo, Arirea weeechi ki te'ta yawichi eneriaipua, rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio. Eerore poonira Eeripea, Iturea weeechi ki te'ta yawichi eneriaipua Tarakoni weeechiopua tiameo, rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio. Riisiani ki te'ta yawichia, Awirinia weeechi yasariaipua yawichitukao, rooma te'ta ye'karichi yawichituwachio.

² Pu'ka taawechemi Eerusarenio, Aanasia, Kaijaa tiame, i'isaeri tioparachi ne'neseriosio pu-
uua, te'ta neeseriosi eneriaipua. Pu'ka taawechemioi Riosia, Waani nayewerepua, Sakaria taanara, ki tijoeekachi yaajatoipua pu'kao,

³ Riosia pu'kao, ahpo kaaweruma tuuyewari nayewatumichio uuriame enerepua, ti'tijoerio, toinuremichio ahpo ki ka'karuma nokayao,

ahpo paatokaopua. Pukaepa Waania yooma
 ahpo ki ka'karuma nokaya toinariameo, yooma
 Oorani akichiko oirepua paatokao, i'ka ahpo
 tatakoriwa toinarekameopua ahpo paatokao,
 Riosie cheriwepuawichiopua tatakoririao.

⁴ Wa'a iintore Waania, ehkoriai cheeriachitia
 Isaia. Ihjia eee cheeriaipua:

Wahka siinachani aaata tijoée,
 mehka ooruchi ki tijoekachi.

Puuua cheechaniamepua:

“Kaaweruma poee katewemitia aamo iika-
 chio,

Te'ta Apoe Paamirao amochi enamichiopua
 iikachio,

Riosi Riosiwairiao.

⁵ Yooma aamo iikachi roomosameo,
 yepotapuapua;

yooma aamo iikachi tekopameo,
 napatitapuapua;

nohkorameo poee aamo iikachio,
 riisatepuapuapua;

motochipua tiameopua aamo iikachio,
 ikichapuapua pu'kao, mehka ipaka.

⁶ Yooma wa'a iintokamea pu'kao,
 piipakame itipikamepua iikachio,
 papakotiame tatakorio,
 ki kokosapuamepua Riosieo.”

⁷ Pukaepa Waania, muuwaeme ahpo kahti-
 achi e'enarioiopua ti'tijoeri pa'pamiratuameo, ki
 ahpo iikachi piipanariai ahpo paatojeriopaopua
 pu'kao, chaanere puuua pu'kao:

—iSa'sayawe ti'tijoeturipua, tisiwa wiwisitu-
 ame! ¿Aatanae noochi e'enaka paatonuretiamē

eemea, aamo newipamichioopua Riosie kokosapuameo?

⁸ Toipuapua naaju aamo tatakoriao, waikaope, aamo paatomania. Nape ka'te tatakorika mochtomitiapua naaju, ma'chiam e aamo ka'karumache erapakame iikachio. Eemea Riosichio ki kaawe te'tiameaio, ka'te aamo te'ta piipakame maaemitiapua tatakorio: "Aurani tatanarakamera teemea" chaachapakao. Oowera wa'a chaachapame nakiyame enesaa Riosia, ahkasi i'ka tehteoi Aurani tatanara enepatemiipua. Te'ta pichiwari Aurani tatanaraa, ki ti'tijoerichitia naawaniamepua, puua Riosie piipatewae Riosichi naawakamepua, yooma ahpo tatakori ihsiwao toariamekapa.

⁹ Aamo ne'nepuapua amochio, ki kaawe nokayame enesaa, wa'a weeri tepuraapa aamo ahjao, tehpuapuame. Yooma kuuu ki taakiameo, chokichi meteka tehpuapuamepua, wa'a yorasaapua na'ichi ipapuame.

¹⁰ Waikao wa'a chiipa Waanio, muuwaeme ti'tjoeria, iinatukerepua Waanio, Paatomerao:

—¿Ihtana yorata naaju teemea?

¹¹ Waania nehjiarepua:

—Ooka iinuwaeme wakirao, aaata aamo piirechi kiapuapua piiripio; aaata eeme soparame iinuemea kooame, kipotepuapua aaata ki iinue-meo. Wa'a nokaka aamo ma'chitama eemea, aamo kaawerumachi erapariaopua iikachio.

¹² Wahjachi ti'tijoe yawichiwichio koparoamea, Waani naapakamea ahpo paatopuawichio, iinatukerepua tiame:

—Masitari, teemepe, ¿ihtana yorata teemea, Riosichi kaawe teerepuawichio?

¹³ Waania chaanerepua pu'kao:

—Toinaria eemea aamo ki ka'karuma noki-wao, ka'te u'matoka koparoamitia eemea, aaata wikiriekao.

¹⁴ Soontaroai naaepaka iinatukerepua:

—Teemeape, ¿ihtana yorata teemea Riosichi kaawe teerepuawichoo?

Pu'kao chaanerepua:

—Ka'te u'yemitiapua aaataoi, kihta ki kaaweruma iintokoi utewachi koparoakao. Aamo natetewaeché kaawe erapuapua.

¹⁵ Yooma isaeri ti'tijoeria, Riosie Weratiame enameri puuyeka mochitoamekapapua, ahpo rulumurakao chaachaparepua: “¿Ki ihji ohjoarepu Riosie Weratiamea, Riosi uhjuramo tuuria?”

¹⁶ Nape Waania inamukapa wa'a chaachapameo, chaanerepua yoomao:

—Ka'i, ki puuu neeea. Neeea, neeroie paatoame neeea, nape piirechi no'o pukamina ihtoamea, Riosi Riosiwarié paatomeripua aamoo, te'ta piipari aamo yoorakaopua, o'ro na'ie kokoka piipatiamechitia. Neeea pu'kao, kakajoyaraoi ki na'sopume tiamenia.

¹⁷ Sekachi makotoame puuuapa charejicherao, ahpo ahjae kasarapumiaopua tiirikoo, wa'a iintosaopua ekasuaka mooapumiao. Wa'a iintosaa-pua pu'ka tiiriko kuhsira kasarao, na'ichi kosimapua, pu'ka na'io ka'chitia taawechi choipamechi, ki seena aampasi. Wa'a yorapuamepua, kiisi piipakameopua ahpo tatakoriwaopua apochio.

Pu'ka tiiriko pahchira ka'karumaraopua, ahpo tiiriko oomawachi toamapua. Puuu tiiriko ka'karumaraa, ti'tijoeri puuu, tatakoria Riosie piipatetiamera.

¹⁸ Waania utewa chaaneka uunurarepua, Riosi kaaweruma tuuyewariopua, ahpo tatakoriaopua cheriwepuawichioo.

¹⁹ Waania naewatuka oiyaiopua, kiisi kaawe iintorio tuurepua Eeroreo, rooma yawichiopua Eerusareni, pu'ka Eeroreo ahpo pooni uupira ahjama kahtiopa, Eroria tewaniame. Waania, muuwaeme tiame ki kaawe iintoria Eeroreo, teriwame nayewarepua.

²⁰ Pukaepa Eerorea, perekarichi yahcharepua Waanio, epeche teerepakaopua, ahpo ki kaawe ihsiao.

Eesusi paatowa taawechi
(Maateo 3:13-17; Marako 1:9-11)

²¹ Nape ke'chu peereso karichi yachanioiopua Waanio, Eesusia Waanie paatoretiamepua, piie taawe Waanio, ti'tijoeri paatoka ihsioiopua. Eesusia ahpo paatonioi ahpo Noonoma Te'pa Kahtiame naeyoio, wahjorepua te'pa tewekachio.

²² Wa'a te'pa o'iniaio, Eesusichi tekirepua kooroka tiame, Riosi Riosiwaria. Pukachi yasi-pasoopua pu'kao, te'pa tewekachio te'teorepua, wa'a o'inia chaacharepua:

—Muuua no'o Taanapua, no'oo te'ta no'o nakiya; amochio neea, ta'iria yasitoame neea.

Riosie Weratiame, ehkoriaamisi o'inia tetejimarisikame

(Maateo 1:1-17)

²³ Ihji Eesusia, ahpo Noono Riosi tehkiwa o'iniaio, piire weerewa aampa oosa mariki ahka paamuame eneriaipua. Eesusia, i'ka tetejimarisiwachi o'inia eenamepua: Eesusi noonoratewaa, Oose enerepua,

²⁴ Oose noonoraa, Eeri enerepua, ihji waanamio te'ta teerekameraapua te'ta ojojchira: Maata, Reewi, Mereki, Ajanai, Oose,

²⁵ Matatia, Aamosi, Naaumi, Ehri, Naakai,

²⁶ Maaati, Matatia, Siimeii, Oose, Uura,

²⁷ Ooana, Reejesa, Soorowawe, Saratieri, Neeri,

²⁸ Mereki, Aariri, Koosami, Emorami, Eeere,

²⁹ Osuwe, Erieseri, Oorimi, Maatati,

³⁰ Reewi, Simeoni, Uura, Oose, Oonami, Eriakími,

³¹ Meerea, Meena, Maatata, Naatani,

³² Raawi, Isai, Oowere, Woosi, Saramoni, Naasoni,

³³ Aaminara, Aremini, Arini, Ehroni, Aaresi, Uura,

³⁴ Aakowo, Ihsa, Aurani, Taare, Naakori,

³⁵ Seeruku, Raakau, Peereku, Eewere, Saraa,

³⁶ Kainani, Arajasa, Seemi, Nooe, Raameke,

³⁷ Maatusareni, Eenoko, Aarete, Majareeri, Kainani,

³⁸ Eenosi, Seeti, ahkasi ehkoriaamisiopua, Aarani, Riosi tijoe neteria, ahpoka tiame taana.

Eesusia aatiatawa
(Maateo 4:1-11; Marako 1:12-13)

¹ Eesusia pochikamepa Riosi Riosiwarioe, no'rarepua Oorani akichi o'iniao. Wa'a o'inia Riosi Riosiwaria,

² ki tijoeekachi itorepua. Wa'ao riaorósia, iikachi noonoterepua Eesusio, ooka weerewa taawe wa'a ihsika, ne'nenariapa pu'kao aatia tiamekopua ahpo iikachio, tísia ahpo Noonochi Riosi iyoriwaopua. Pu'ka ooka weerewa taawechio tísia choroware Eesusia, kiisi koaka oiriamekapa.

³ Wa'a tiioapa chorowakao, riaorósia, chaanerepua Eesusio:

—Riosi Taanara enesaa muuua, ¿achinikai ki paani enepatena muuua i'ka tehtë, ko'kotai?

⁴ Wa'a chiioapa riaorósio, Eesusia nehjiarepua:

—Ehkoriami Riosi Iyoterichio chaanipua: “Ti'tijoeria Riosichio, ki paaniche koaka ahjameripua, Riosi chiiakamerache te'ta yooraka ahjatoniamepua.”

⁵ Waikao, te'pa apechunakaopua riaorósia, ikanati yomatiamé ne'netesaopua i'ka weeichi ye'kari mochiwao,

⁶ chaanerepua:

—Néé, yomatiamé i'ka ye'kari ki nu'uti mochiwari, aamo kiamania. Yooma ihjia, no'o iinuwapua, aaata no'o kianaria kiamania, kianaresaa.

⁷ Aamo no'o yawichiwatere enepasoo no'o chopokorieka weripekao, yomatiamé no'o yawichitua, aamo iinuwa enepatemanía.

⁸ Eesusia nehjiarepua pu'kao:

—Ki yuumpamamu no'oo, Ehkoriامي Iyoterichio chiiopa: “Aamoche Riosi paparapuapua, te'ta aamo Paamirache; pu'kache e'weka yasitop-uapua.”

⁹ Wa'a o'iniao ehjepao riaorósia, Eerusareni u'parepua. Wa'a Eerusarenio, te'ta te'pa tiopachi moenapurepua, wa'a moenapusapao chaanerepua:

—Aamo ihpao i'wa. Riosi Taanara enesaa, ka'chi ikimamua;

¹⁰ Ehkoriامي Iyoterichio chiiopa:
Riosia uhjuramapua ahpo ku'iwaro,
aamoo neesetomichio.

¹¹ Aapoeo puuua, aamo inatetomapua,
ki tehtechi motochika wichipamichiopua.

¹² Wa'a chiiopa riaorósio, Eesusia chaanerepua:

—Nape Iyoterichio chaanipua tiame: “Ka'te oowera aatiata Riosio. Ka'te oowera aatiataka ne'nemo oramitiamua Riosi utewario.”

¹³ Riaorósia ki tewakapa ahjae aatiatapao, toarepua waikao, ahkasi piire taawechi yorame tiachisi.

*Eesusia ahpo tehkiwa o'inena Arirea weeechi
(Maateo 4:12-17; Marako 1:14-15)*

¹⁴ Eesusia, Arirea weeechi eenarepua eenechi, ahpo Noonoe weratiameopua Noonora Riosiarie, i'ka weeechiopua, ahpo tehkiwa yoramia. Eesusia waikao, yomachi inamuretupua wa'a weeechio.

¹⁵ Ahka ahpo asiyachiamio, i'isaeri napawikarichiami masitioio, ti'tijoea oowerua tiame, kaawe e'reka tetewarepua pu'kao.

*Eesusia Nasare mochiwachi ihsiwa
(Maateo 13:53-58; Marako 6:1-6)*

¹⁶ Wa'a teetoka asirepua, ahpo weriparia-chiopua Nasare. Wa'a asisaapua, napawikarichi pakirepua resipuniame taawechio, wa'a ihsi-amekapa, ahkai ahpo asiyachiamio. Wa'a yooreminaopua, werisirepua Ehkoriaami Iyoteri iyonamiao.

¹⁷ Eesusia werisisa weerioiopua, Isaia iyoteria kiaretu puua, iyonamichioo. Waikaopua pu'ka iyotape wahjonaio, ahpo iyonamiachi i'yaio, i'ka chiiame iyonarepua:

¹⁸ Riosia, ahpo Riosiarie no'o weerakamepua, tesiwa te'tiameopua Riosie cheriwepuao, tuuyemichiopua i'kao, ahpo ka'karuma tuuyewariopua.

Neeea tatakorie chapitiameo,
puhjewanaewamichio, uhjuratiameo.

Yooma pu'ka ki ma'chiametetewaopua,
Riosi iintonariaopua pu'kawichioo,
ma'chitamia eenakamena.

Ka'chi ikime erakoameopua ahpo iintoriawichioo,
cheriwemia eenakamena,
ta'iria mochiwamia.

¹⁹ Neeea weratiamepua tiameo,
Riosi naewamichio te'ta paaumpari enami-
achi,
pu'ka enameri tuuyemichiopua ti'tijoerio.

²⁰ Waikao iyonasaapa pu'ka Iyoterio, pi'rinarepua pu'kao, wa'a ikisaopua, wa'api ku'yame ki'yarepua eenechi. Wa'a ikisaopua, yasiparepua. Eesusi kahtioiopua, yooma wa'a

mochikameapua napawikarichio, ki wahjame ne'neka itipirepua.

²¹ Wa'a te'tioiopua pu'kao, waikao Eesusia eenechi werisikao chaanerepua:

—Ihji Iyoterichi ehkoriaami o'inia cheesitiamea, ehpe taawechi ikiyamepua, noochi simiyamekaitepua aamo tetewachi weeriamе.

²² Wa'a chiiopa Eesusio, yoomahka kaaweruma nayewarepua pu'kao, Eesusio peeniatiamе nayeopa. Aapoeopua ahpo, chaachaparepua:

—¡Naakona! ¡Ki Oose taanarapu ihji? ¡Pu-uukona enetapu Ehkoriaami Iyoterichi chiiiaa?

²³ Waikao Eesusia cheerepua:

—Eemea piie taawechiamio, chaachapameripua: “Muuua ki ookapi sautekameai, ¿achinikai ki newipani muuu aamo wa'apio tekika?” Ihta taawechi no'o chaanemeri eemea tiameo: “¿Achinikai iintoame muuua i'wa aamo mochiwachi wa'apio, aamo Kapenau iintoria taamo inamuria?”

²⁴ Pu'kao Eesusia cheerepua waikao:

—Pichiwa chiiamenia i'kao: Aataai Riosi nayewaturaa, aataaeoi ki nakiwamepua ahpo wa'api mochiwachio.

²⁵ Ka'chi iika wa'a iintomera i'wao, ehkoriaami Eeria ikitiameka tiioapa i'wao, Eeria taawechiamio tisia tooretunioiopua paika paaumpari ki yukukopao, isaeri weechio ki ookapi mochikoioepua kunamukukame tooremuame, ki wa'ao uhjurementu Eeriaa ku'imichioo.

²⁶ Saarepa mochiwachikamera uhjaretupua seesenu weechi, waapi Siironi weechiami, wa'a ku'imichioo, piiripi kunamukukame wa'api. Isaeri mochikamea, wa'a yooraretupua, ki pichikeriopa Eeriaio.

²⁷ Eriseo taawechiamioi, ki ookapi repera kokoriamе mochiropua isaeri weechio, ki sauteretupua piiripioipua wa'ao, Eriseo, naatiche sauteretupua piiripi, Naamani tewaniame, Siiria weechi ohjoeme, seenu weechi. ¿Ki wa'a yooraretupu ihjia, ki pichikeriapa?

²⁸ Wa'a tiame inamukapa, yooma napawikarichi mochikamea, tisia nenekarepua, Eesusi ahjamao.

²⁹ Waikao, tahpitika chaachapakaopua, chapisa ma'chiparepua wa'ao, ma'chi mochiwachi. Wa'api mochiwachi tekorata i'tore puua, wa'a ipamia.

³⁰ Nape Eesusia, ki naaniai iikao, naasipami u'matoka newirepua. Wa'a ikisaopua wa'ao, sewinami akiparepua wa'ao.

*Tijoe ki kaaweruma tijoetuwari yahchame
(Marako 1:21-28)*

³¹ Wa'a newisaa Kapenau akiparepua, Arirea weechi. Waikaopua wa'a masiterepua, resipuniamе taawechi.

³² Ti'tjoeria tisia peenia e'raka keepurepua wa'ao, ki teesa peeneka nayeopa.

³³ Wa'a napawikarichio, wa'a yasariaipua tijoe, reemoniwari yahchame, puua Eesusi tetewapao, ki ku'ita sisinaka chaacharepua Eesusio:

34 —¿Ihtana yoramia teetonamua tamochio Eesusi Nasare ohjoeme? ¿Taamo ko'imiakosa eename muuua? Neeea aamo machiyamepua aatanakoo, te'pa tewekachi o'inia tekikamekoo. Muuua, Te'ta Ki'tiamerapua Ihtaoi Ki Kaawerumao, ihtaoi Ka'chi Tiamera, te'ta Riosichi eenámeramua.

35 Waikao Eesusia te'yarepua pu'ka reemonio, pukachi kahtiameo, pu'kao chaanerepua:

—Ihchi yaasamua, yaapiti machenasa muuua, pu'ka tijoechio.

Wa'a chaanetiapa riaorósi reemoniwaria, wichipaterepua pu'ka tijoeo, ahjachi machenakaopua weerewachio, ka'chi ikitekaopua tijoeo.

36 Wa'a ikitiame tetewapao, ki inata erakorepua, peenia erapakao. Wa'a te'tiapaopua chaachaparepua ahpoo:

—¿Ihtana iikame ihji tijoea, tísia utewariemekopua ahpo chiiao, ki ka'karuma reemoniowarioi, yooreniamé?

37 Ihji ikitiamea, yomachi wa'a mochiwachi-amio, yomachi chaachaparetupua i'ka wa'a ikitiameo.

*Eesusia Siimoni Peero waasira yachapatena
(Maateo 8:14-15; Marako 1:29-31)*

38 Eesusia napawikarichio, werisika machenarepu wa'ao, wa'a ikisaopua Siimoni ta'perachi eenarepua. Wa'aoi Siimoni waasirao tísia che'yopao, Eesusia tesiwa chaachaparetupua, yachapatemichio.

39 Waikao Eesusia kokoriame po'yachi chukipakao, te'yarepua che'erio. Waikaopu

che'yamea, ikanati yachaparepua. Yachapasaa-pua, ikanati o'inerepua itapiti yoorakao, Eesusi ko'kotepuawichio, yooma wa'a mochikame tiame.

*Eesusia weeka kokoriame sautena
(Maateo 8:16-17; Marako 1:32-34)*

⁴⁰ Ehjepamio taaa pakioio, ihta kokoriame ijin-
uemeai ahpo petechio, wa'a e'enarepua Eesusi
u'yepakao, kokoriameo, yachapatemichiopua
pu'kao. Waikao puuua, yooma pipiripichi
seekarepakao, yachapaterepua pu'kao.

⁴¹ Reemoniwariai, muuwaeme puuyanare-
tupua tiameo. Reemoniwariai Eesusie pu-
uyanachiaio, chaachaparepua siinakokao:

—¡Aa Muuua, Riosi Taanaramua!

Nape Eesusia wa'a chaachapopao, te'yarepua
pu'kao, nane'riai chaachapopa pu'kao, ahpo,
Riosie Weratiamekoo, ki wa'a chaachapami-
chiopua pu'kao, reemoniwari ti'tijoeturio.

*Eesusia i'isaeri napawikarichiami tuuyesina
(Marako 1:35-39)*

⁴² Ma'chirepasoopua, machenarepua wa'a
mochiwachi muuwarichio, ki aata ki'tiachi
yasinariapa. Nape wa'aoi ti'tjoeria, tewarepua
i'yasikao. Utewa yoorariaipua itipimichioo,
ahpoche ahjama yasimichiopua. Ta'omapuaipua
itipimichioo, ta'omamo orakoriai puuupu ki
ahka siimichio.

⁴³ Nape Eesusia chaanerepua:

—Ka'chi iika i'wache itipimerinia. Wahjachi
mochiwachi siimerinia tiameo, i'ka kaaweruma
Riosi tuuyeturi, tuuyemiao, pu'kawichio uhjura-
tiamekapania, no'o Noonoe te'pa kahtiameo.

44 Eesusia wa'a inisika nayewatusirepua, yomachi Arireami i'isaeri napawikarichiopua, wa'a ikisirepua tiame, Uurea weechiamioi.

5

*So'chi chapiniame ki maaepori ikitiame
(Maateo 4:18-22; Marako 1:16-20)*

¹ Seenepi simikame Eesusi Eenesare pa'wesuwe ihsioiopua masitekao, tahchiameririai muuwaeme ti'tijoeria, Eesusi keepunaria, Riosichi simiyame naawesari.

² Wa'a tiioapa Eesusia, ooka pawekakera tete-wapa neerosuwe chuchukuameo, piiripi puuu tetekorao, tetekiriopa ahpo sochichaira papakomia,

³ wa'a moenare Eesusia waikao. Puuu pawekakera aaata Siimoni tewaniame enerepua. Wa'a moenasaapua chaanerepua Siimonio, pu'ka pawekakerao, epeche mekapi neerochi chuchapamichiopua. Wa'a ikitioopua Eesusia, wa'a o'inia yasaka masiterepua ti'tijoerio.

⁴ Eesusia, ti'tijoeri masiteka kajusaapa, chaanerepua Siimonio:

—Epeche waanami chuchapamitia i'ka pawekakerao. Wa'a ipasemitiamua pu'ka aamo sochichairao, wa'aope chapitai so'chi.

⁵ Nape Siimonia nehjiarepua Eesusio:

—¿Wa'á? ¿Ki wa'a nokakame teeme yooma tukawari wa'ami ihpapaseka sochichaerao, oowera kihta chapikao? Nape aamo wa'a chiioopao, wa'a ipasemane.

⁶ Waikao wa'a ipasesoopua sochichairao, ki ookapi chapirepua so'chí. Waikao

panisuka ma'chipanioiopua pawekakerachi moenapukaopua sochichairao, ahkasi tehpuume teetorepua, ki ookapi chaiteriamekapapua so'chio.

⁷ Wa'a teetopua sochichairao, wahjachi pirenachi pawekakerachi nokayame sisinamurepua, wa'a e'enaka ahpo ku'imichio pu'kao. Wa'a e'ensaoopua ku'imiao, ooka pawekakera pochigarepua, ahkasi chuurame pochikame, ahkasi piwiteme tiamesi.

⁸ Waikao Siimoni Peeroa, wa'a ikitiame tetewapao, tawemina chokoporieka weripakaopua, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraa, aamo poanatuđeraninia noochio, kiisi no'o ne'neme tiamenia aamoeo, tisia tatakoriekapania noochio.

⁹ Wa'a cheere Siimoni Peeroa, ki nu'uti iyoriwapakapapua Eesusio, tahpitika erapakaopua tiameo, pu'ka ki nu'uti ki maaepori iintoriopua Eesusio, ki ookapi so'chi puuyanateka.

¹⁰ Wahjachi Siimoni ahjama nokayameai, tahpitika erakorepua tiame iyoriwa Eesusichio, Saantiaoa, Waania tiame, puua na'pa Sewereo tatanara. Wa'a te'teriopao Eesusia, chaanerepua Siimonio:

—Ka'te te'ta no'o peenia erapamua, i'ka so'chi no'o aamo chapiteriao, neea ehpe waanamio aamoo, ti'tijoeri Riosichi aamo e'enapatiame enepatemerikopua, Riosiwichio po'wachuamechitia ti'tijoeopua ooweruopua tiame wa'achitia.

¹¹ Waikao puua, wa'a nokayaipua so'chi chapika, wa'api toisa ahpo pawekakerao, toare

puua ahpō sochiero eneniameo. Wa'a ikisaopua, yooma ahpō iinueka toisaopua tiameo, Eesusi ahjama nokisirepua waikao, ahjama tekipanasikao.

Eesusia repera kokoriame sautena

(Maateo 8:1-4; Marako 1:40-45)

¹² Piire taawechio, Eesusi piie mochiwachi ihsioio, wa'a eenarepua piiripi tijoe, repera kokoriame. Puua wehchisi koomorasipakao, tesiwa cheerepua Eesusio:

—Paamira, nane'renania aamoo, no'o tesiwe e'resoo, no'oo yachapatemerikopua.

¹³ Wa'a chiiopua Eesusia, ahjachi seekarepakaopua, chaanerepua:

—Eje'é, wa'a aamo e'riame neeea. Yachapakame itipisa naajú.

Wa'a cheesoche Eesusio, yachapakame itipirepua, ahpō repera kokoriao. Te'ta saukame itipirepua wa'asi, pu'ka kokoriao, kiisi naania ikiteka wa'asi.

¹⁴ Sautesaapa Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Muuua, ka'te aata tuumitia, i'ka no'o aamo sauteriao, ohso kaawe i'isaeri tioparachi simitiamua i'yetokao, wa'a neeserosio kiamia, pu'ka Moise nuurari chiia kianurawao, pu'ka Riosiwichio oowewario. Pu'ka kiariwa oowewao, yooma nane'remichiopua aamoo, yachapakamekoopua aampoopua wa'asi.

¹⁵ Nape Eesusio ki mehtajerioipua ahpō iintoriao, ahkai yomachiami mehtarepua. Pukaepa Eesusi ahkai asiyoio, muuwaeme e'enaparepua keepumiao, ahpō kokoriame i'yetokaopua Eesusio, sautemichiopua pu'kao.

16 Nape Eesusia tísia resipakapa sautiaio, poanachi siisimiriaipua ooruchi, ahpo Noono tewekachi kahtiame ahjama nayewámia, resipunariaapua tiameopua ku'itapioi.

Eesusi tu'ikame sauteria
(Maateo 9:1-8; Marako 2:1-12)

17 Piie taaweichi masiteka ihsioi Eesusio, parisero ti'tijoeai wa'ami ahka mochiparepua keepumia, ookapi Moise nuurari ma'masitari tiame. Ihji ti'tijoea, Eesusi ihsia ne'nemia e'nariamepua, Riosi utewarie ihsia. Puuu yomachi e'enakame enerepua: Arirea weeechi, Uurea weeechi, wa'a ikisa Eerusareni muuwarichi o'inia e'enakame tiame.

18 Wa'achi e'enarepua tiameo, tu'ikame u'pakame, e'taparachi tekitoka. Muinareriai puua Eesusi kahtichio,

19 nape ki ahka pakime tiopa muuwaekapao. Ihjia wa'a karichio, yomachi i'yai ki tewakapa pachapuachio, te'pa mo'moenaka wahjonerepua, karijampara wehchorieme netetiameo. Wa'atipo wahjonasaapua, pu'ka tu'ikameo, wa'atipo tekipurepua e'taparachio, te'ta Eesusi kahtiachio.

20 Waikao Eesusia pu'ka u'pariao, ki nu'unti apochi paparariopao, chaanerepua kokoriameo:
—Saukame itipiame muuupa, aamo tatakoriria cheriwetiame.

21 Wa'a cheekopa Eesusio, Parisero ti'tijoea, nuurari ma'masitariaapua tiame, erakorepua: “¿Ihtana iikame ihjia chiia? ¿Ki ahpo Riosiko tuunapu? Riosiche puua wa'a iintomeria, tatakori cheriwemeria, wa'asi waanamiohua, aaataai ka'i.”

²² Eesusia nane'riapa erakoao, chaanerepua:

—¿Achinikai wa'a erakona eemea, ki tatakori no'o cheriwemia iinuekoo, maaeka?

²³ Ehsoo, ¿ihtanakamera epeche tehkijuarepua ne'netewao, tatakori cheriweniame, yachapakame werisiteniamekosaoi i'ka tu'ikameo? Oowera wa'a chaniwamea ki tetewitekao, ki tehki tiame puuua. Te'ta tehki tiamea, te'ta iintoka ikiteka, ne'neteniamepua.

²⁴ Pukaepa nee Tijo Tijoetukamea, iinuekapa neea no'o tatakori cheriwemiao, iintomania.

Wa'a cheesaa chaanerepua tu'ikameo:

—¿Yachapakame werisísaa, aamo chaanane tu'ikameoo! ¿Apechunasa ipetáa, no'rasa petechí!

²⁵ Waikao kokoriamea yooma tetewachi werisikao, ikanati apechunasa ahpo ipetao, no'rarepua ahpo petechi, poochio, cheriwema kiasika Riosio, ahpo yachapariawichioo.

²⁶ Waikao yooma wa'a mochikamea, ki nu'uti tiame tetewikapa Eesusichio, tahpitika eraparepua apochio, káátisia, peenia iintoriopua Eesusio. Wa'a iikapa puuua, tísia kaawe nayewarepua Riosio. Puuua chaachaparepua ahpo:

—Ki teesa tiame, tetewakame teemea ehpe taawechio. I'ka taamo tetewario, ka'chitia taawechi tetewikamekai teemea.

*Eesusia Maateo yeetona, Reewi teewataniame
(Maateo 9:9-13; Marako 2:13-17)*

²⁷ Ehjepao wa'a ta'pechi machenasaapa Eesusia, Maateo tewaniame tijo tetewarepua, Rooma yawichiwichio koparoame, ahpo yooremina

koparowachi kahtiame. Wa'a kahtiame tete-waopua, chaanerepua pu'kao:

—Nahpé, no'o ahjáma.

²⁸ Waikao Maateoa, yooma wa'api toisaopua, na'naritorepua Eesusio.

²⁹ Ehjepao Maateoa ahpo ta'pechio, weruma pahkotarepua Eesusiwichioo, weruma koi'wari yooreka. Wa'ao wahjachi e'enarepua tiame, rooma yawichiwichio koparoame, wahjachi tiame oowera ti'tijoeri. Yooma wa'a mochirepua meesa chokichi.

³⁰ Pukaepa parisero ti'tijoea, iyoteri ti'tijoeapua tiame, wa'a oi'inia ki kaawe chaachapasirepua, Eesusi te'ta yeeka oiya masiterao. Pukaepa piie taaweo, Eesusi ahpo yeeka oiya masitioio, pa'parisero ti'tijoea i'iyoteri ti'tijoea tiame, na'ara chaachapariaipua Eesusi yeeka oiyao. Puuua eee chaachapariaipua pu'kao:

—¿Achinikai eemea yawichi koparoame ah-jama koayamepua, wahjachi tatakoriame ah-jama tiame?

³¹ Eesusia, wa'a chaachapame inamukapao, chaanerepua pu'kao:

—¿Ki kokoriamea sauteniamekosa nakiyamepua? ¿Ki kokoriamekosapu te'ta ahpo sautepuame nakiyamea?

³² Pukaepa neeea, tatakoriamera paaemia eenakamenia, noochi e'enaka itamichiopua, ahpo tatakoriria cheriwepuawichioo, yooma toimo tuukaopua, ahpo tatakoririao. Ki ahpo tatakoriame maayameo, ki paayamenia pu'kao.

*Ki koi'wa Riosi iyoriwa iinatukewa
(Maateo 9:14-17; Marako 2:18-22)*

³³ Piirechi taawechemio aaata ti'tijoeria, chaachaparepua Eesusio:

—Waani na'naritoamea, parisero na'naritoamea tiame, tisia iyoriamepua Riosio ki koaka. Nape aamo yeeka oiya masitiaa, ki wa'achi nokayamepua. ¿Aatia?

³⁴ Wa'a chaachapopa pu'ka ti'tjoerio Eesusia, chaanerepua:

—¿Aiwatarepu tooree neewiwachi paajutetiamea, iiweta ahpo ahjama kahtioiopua neewikameo? Ka'ii, neewiwachio, ko'komichio paajutetiamepua.

³⁵ No'o ma'masitiaapua no'oo ahjama kahtioiopua pehjo, ki iyorimetepua koi'wao, ahkasi no'o no'raka apechunaniachisi tewekachio, waikaope Riosi iyorimeripua ki koi'wao, kihta koakao, no'o Noonochi ahpo ku'iyeraka nokayaiopua, ihtaoi noochioi itapiti ku'iwa itayaiopua.

³⁶ Wa'a ikisaopua Eesusia, wa'achitarichi nayewerepua tiame, weemera Riosichi te'terewachi simiyameopua, eee cheeka:

—Aaataai ki weemera wisasorie koyachiamepua oochetiame wisasorio. Wa'a iintioopua, wa'atia na'atameripua weemera wisasorio. Puuu weemera wisasoria, iinya teeremeripua pukachio, oochetiamechiopua.

³⁷ Cheerepua tiameo:

—Aaataai ki to'wamepua, weemera wiinoopua oochetiame wi'chijarichiopua. Wa'a iintioopua, puuu aari wi'chia tataka si'pamapua,

wa'a ikisoopua pu'kao, wa'atia na'itumapu wi-inoai, wi'sukao.

³⁸ Pukaepa wiino weemeraa, weemera wi'chijarichi toaniamepua. Wa'achitia eemeai, kaawe te'terenariaa eemea aamo weemera te'terewaeo no'o Noono tewekachi kahtiamechio, kihta na'pemetete eemea oochetiame te'terewaopua Moise nuuriwachi oochetiame nokisitiameopua, animari ko'yaka Riosiwichio kohseka oowepaniameopua.

³⁹ Wa'atepua tiiao, nape eeme parisero pa'pamiratuamea, oochetiame te'tereniakamera pu'seriamepua, weemera Riosichi te'tereniakamera pu'sereme tiioipua. Ihji no'o aamo tuuyeka chiiaa, ki wiinoka tiame puuua, wiinoa, paamutetiamerakamera, tisia te'yamerapua. Nape Riosichi simiyamea, weemera Riosichi te'tereniakamera, te'ta ta'yameraa.

6

Resipuniamete taaweche Eesusi te'ta ma'masiterao, tiiriko muurara tehpuhasiwa (Maateo 12:1-8; Marako 2:23-28)

¹ Piire taaweche Eesusia te'ta ahpo masitera ahjama ihtoio, resipuniamete taaweche, tiiriko echitiachiami u'matoipua pu'ka ahjamao, Eesusi te'ta masitewaraa, tiiriko muurara tehpuhasika koi'siriaipua, okisikao.

² Pa'parisero ti'tijoea, wa'a nokisiamete tetewapao, chaanerepua:

—¿Achinikai wa'a nooka eemea resipuniame taawechioi, taamoo ki reesiseniamekoipua wa'a nokiwao?

³ Waikao Eesusia nehjiarepua:

—¿Kiisi iyonakamekosa eemea Raawitaru iintoriaopua, ahpo ahjama nokisia ki teesa cho'chorowapasoopua?

⁴ ¿Ki Riosi karichi pakika, Riosi to'wewa paani ko'kakamepu, ahpo yeetoaopua kipoteka tiame, neeseriosiche koaya ko'kometi?

⁵ Eesusi chaanerepua tiameo:

—Puuu resipuniame taawe yahchakao, nee Tijoje Tijoetukame, iintokamepua pu'kao.

Tijoje sekachi chookopakame

(Maateo 12:9-14; Marako 3:1-6)

⁶ Piirechi taawechi resipuniame taawechio, Eesusio i'isaeri napawikarichi ihsioiopua ma-sitekao, wa'achi yasariaipua piiripi tijoje, sekachi chookopakame.

⁷ Ookapi pa'parisero ti'tijoea, i'iyoteri ti'tijoea tiame, Eesusi ichipuka inateriaipua, itapiti ki reesisewa iintosoopua resipuniame taawechio, yawichichi wenejinariapa chapisa.

⁸ Nape Eesusia nane'riaipua ahpo chapinarewao, sekachi chookopakameo chaanerepua:

—Ehsoo enasao wa'ana, i'wa weripaomua naasipa.

Waikao sekachi chookopakamea, wa'a iintorepua.

⁹ Waikao Eesusia wa'a naasipa weripasoopua, chaanerepua ahpo norikame mochikameo:

—Aamo iinatuketaone: ¿Ihtanakamera reesiseripua resipuniame taawechio,

kaawerumara yoraniame, ki kaaweruma yoraniamekosaoipua; aaata sauteniamera, ki aaata sauteniamekosaoipua?

¹⁰ Nape aapoeo kihta nehjiakopaopua, Eesusia ahpo norikame ne'nepakaopua waikao, chaanerepua chookopakameo:

—Riisasipaomua aamo seekao.

Wa'a iintorepua waikao sekachi chookopakamea. Wa'a iintosohepua pu'kao, saukame itipirepua, sekachio.

¹¹ Nape wa'a iintokopa Eesusio, pa'pariseroa tísia nenekarepua Eesusichio. Wa'a iikapa puuua, ihchi ahpo katewerepua, achini yorapuameopua Eesusio.

*Eesusi ajawaria, oosa mariki aampa ooka
(Maateo 10:1-4; Marako 3:13-19)*

¹² Pu'ka taawechiamio Eesusia, teewi roomosachite akiparepua, ahpo Noono tewekachi kahtiame ahjama nayewamia. Wa'a simisaa Eesusia, yooma tukawari ihsirepua wa'ao.

¹³ Taaa machenasoopua piario, ahpo ahjama ohjosikameopua ahpo masitia keepusikao, ahpo kahtiachi waapi ajapanurerepua. Ahpo kahtiachi ajapasoopua pu'kao, pu'kao oosa mariki aampa ooka uusaopua, ahpo Noono tehkiwachi ahpo ku'ika nokisimichio ajawarepua.

¹⁴ Ihji ajawatiamea naati enerepua: Siimoni, puuua Peero teewataniame tiame; Anteresi, Siimoni poonira; Saantiao; Waani; Eeripe; Waatorome;

¹⁵ Maateo, Reewi teewataniamepua tiame; Toomasi; Saantiao Arajeo taanara; Siimoni Weemuame teewataniame;

16 Uurasi Saantiao taanara; Uurasi Ihkarióte kuchitewaeme, puuua neipao Eesusi nehjakame noriwi.

Eesusia ki ookapi masitena
(Maateo 4:23-25)

17 Ehjepao Eesusia ahpo ajawawa kajusaapa, ahjama tekiyaiopua wa'a yeepoo, ki ookapi tewarepua ti'tijoerio, wa'a Eesusi keepumia napawikame, ahpo kokoriame sautekepuaichio eneriapua tiameo. Puuu ti'tijoeri napawikamea, yomachi ahkaoi e'enakame enerepua: Uurea weechiami, Eerusareni muuwarichi o'inia e'enakame, Tiiro weruma mochiwachi o'inia e'enakame, Siironi weruma mochiwachi o'inia e'enakame, na'pa puuua, Meritaráneo pa'wesuwe weruma mochiraeme.

18 Yooma ki kaaweruma tijoeturi yahchari aiwameoi, sauteretupua Eesusieo.

19 Eesusia ahpo utewarieo, seekarepakache yachapatiopaopua, yoomahka ahjachi ihchep-akaoui, yachapanarerepua, wa'a e'enakamea.

Ta'iria yasiwame, ki ta'iria yasiwame tiame
(Maateo 5:1-12)

20 Waikao wa'a iintosaapa sautekaopua Eesusia, masiteka o'inerepua wa'ao, ahkaoui o'inia ahpo keepumia e'enakameopua, ti'tijoeri. Pu'kao yooma ne'nepakaopua, chaanerepua:

—Eeme tesiwa erakoameopua iikachio, ta'iria mochtomitia eemea, kiatiamekapa eemea, Riosi ahjama aamo mochipuaopua, Riosi ye'karichio.

21 'Ta'iria mochtomitia eemea, chorowachitia e'ramea iikachio, aiwaka posatepuaite eemea, Riosieo.

'Ta'iria mochtomitia eemea, ehpe taawechi-ami naarakoamea aamo tatakoriwichioo, ena-mitepua taawechio, aamo Riosie cheriwetiame tatakorio, ta'iria achikomiachiopua.

22 'Ta'iria mochtomitia eemea ohso kaawe, no'owichioo aamo nekamuchenioi, aamo wa'ineka mochinioi, aamo na'ara chaanenioi, aamo ki kaaweruma tijoerichitia ipaka tetewinioiopua, no'o Eesusi Tijoe Tijoetukamechi te'teretopa.

23 Ohsotia eemea wa'a yoraniaio, peenia erakopuapua pu'kao. Eemea ohso kaaweo, kaawe erakopuapua, Riosio aamowichioo ki nu'uti kaawe erapuame aamo nuutekiopa, ki teesa ta'iria mochipuame. Puuu ehkoriaami Riosi nayewaturaai, amochitia na'aretiamepua tiameo, i'ka ki ka'karuma ti'tijoeo, ehkoriaami mochiriameeo.

24 'Nape ai eeme ki Riosichi erakoamea, aamo toomi tísia paarasatiachiche tahpitika erakoamea, eemea pu'kao, ku'itapisi wa'a te'tereka ta'iria mochikamepua.

25 'Ai eeme Riosi toakamea, ki Riosie soparame ahpo erakoamea. Wa'a erakoame eemea ehpiamiopua pehjo, nape asimiitepua piie taawechiomio, tísia aamo tesiwa erakomia-chiopua Riosichio, tahpitika erakoka Riosie ahpo ku'ipuawichioo.

'Ai eeme, ehpe taawechiामी ta'iria achikoameapua, kiisi kaawe te'tereka Riosichio,

asimiitēpua piie taawechemio, aamoo tisia yuuwesika mochimiachio, Riosio ti'tioerio, te'ta kateweka ihsioio.

²⁶ 'Ai eeme aata tisia kaawe nayewaniame ti'tioerio, ahpo tisia kaawe te'terame erakoamea Riosichio, wa'achitia teteiwame eneriai ehkoriai mochiriameai, ahpo ki ka'karuma Riosiyayewaturameo, kiisi pichiwaka chaachapakameo.

*Ahpo seepurawa nakiwame
(Maateo 5:38-48; 7:12)*

²⁷ 'Ohso kaawe no'o keepupuapua, no'o aamo chaanemia. Ka'karumara teerewachiche te'teretopuapua. Aamo na'ara yoorameo, ki nekaka tetewipuapua; aamo nekumiameo, ka'te nekumeka tetewimitiapua pu'kao.

²⁸ Aamo mukijeraka na'arameo, kaaweruma e'repuapua pu'kao. Na'ara aamo chaaniameo, ohsotia kaaweruma itapuapua pu'kawichioo.

²⁹ Aamo nanarichi wewetioo, oowepuapua piire aamo nanarioi, wewepuaichio. Aata aamo ampawakira u'yenaresoo, ohsotia aamo wakiraoi kiapuapua pu'kao.

³⁰ Aata itapiti tesiwa tiipa aamo itanesoo, kiapuapua pu'kao. Itapiti u'yetiaimua, ki utewa yorapuapua, aamo no'rawemichioo.

³¹ Aataoi muua, aamo yorajerachitia, yorapuapua.

³² 'Aamo nakika mochikameche nakiyame enesaamua, ¿te'tana kaawe ihsiname enetamua? Pu'ka wa'a tiameo, ahkasi ki Riosi nakiyameai, wa'achi nokayamepua.

33 Aaata aamo kaawe yoorameche, kaawe yoresaamua, ¿ihtana peenia ihsiname enetamua waikao? Ahkasi ki kaawe te'tiameai Riosichio, wa'achi nokayamepua pu'kao.

34 Aaata aamo no'rawepo o'raka reweyameche enesaamu, ¿ihtatia peenia ihsiwa enetamua waikao, pu'ka tatakoriameoi wa'achi nokayamekoo?

35 Kaawe uuka teteipuapua, aaata ki aamo nakiyoioipua. Aamo reweka itaniameo, rewepua-pua pu'kao, ki epeche aamo no'raweniam puuyeka. Wa'a te'teriname, te'pa kahtiam No'noeopua, ki nu'uti enemeripua kiapuamea. Wa'a te'tereka mochitoamea, Riosi nakiyachitia mochitoamepua, tísiwa te'pa kahtiam tatanarachitia. Te'pa kahtiam Noonoeopua tiameo, aaata ki ka'karumaoipua, kaaweruma itapiti kiapuamepua Riosieo, ahpo wa'a iintowachio, ki cheriwema kianiaipua.

36 Eemea, tesiwe e'riame enepuapua, taamo Noonoopua aamoo, tesiwa e'riachitia.

*Kiisi na'ara chaaneniame aaataoi
(Maateo 7:1-5)*

37 'Ka'te ihta ki kaaweruma chaanemitiamua aaatao, kihta a'chi aamo chaanepuawichioopua aaataeo. Ka'te aaata itapiti iintoko tuumitiamua aaatao, ki wa'achi aamo iintorio tuupuaichioopua. Eemea cheriwiam enepuapua aamo piirechio, aamo Noono tewekachi kahtiam, aamo cheriwemichioopua tiameo.

38 Chuurame pochikame ihko nehjame enepuapua, puuu aamo ihkokiamea, epeche pochikame

aamo ihkokemapua, wi'suame, sasaweka pochi-watiame, pewatiame sasaweka. Aamo kaawe e'rariachitia ihko nehjaka, wa'achi kaawe e'raka ihkokepuame muuuai.

³⁹ Eesusia cheerepua tiame:

—¿Achini teeka aaata ki ma'chiriamea, kaawe neesetotarepua aaata piirechio ki ma'chiriameopua, ki ma'chitiame enesaa? ¿Ki na'pa wahka tekopachi ruhjitarepua? Pukae eemea pipiripi, ki kakupachi ohjoame enesaa, kihta chaanemete muuua aaataoi.

⁴⁰ Masiteniamea ki epeche pepeniamepua ahpo masitiachitiao. Ahkasi ahpo masitarichitia ahsepari penipasaape, wa'achi ihsimeripua tiameo, ahpo masitarichitia. Wa'achi teeremete eemeai, aaata chaanenariaa.

⁴¹ '¿Achini iikai kasarae pusiwekameko tunamua piirechio, aamoo ki tetewamekaipua, kutemori teekaopua puichi? Pukaepa muuuai, ¿aachin teeka chaanetamua aaatao, muuu wa'api ki kaawerumachi oiyameai enesaa?

⁴² Wa'a tiame teekame enesaa, ¿aatia chaanetaremua aamo poonio: “Ehsoo, aamo pusiweria ma'chipasetaone kasara?” ¿Tísia wistuame muuua, aamo puichi teekai kutemori! Aamo puichi teeka kutemorio, aamo pusiwepupuapua pahchao. Kaawe ma'chiriapa muuua waikao, kaawe pusiwepumamua waikao, aamo piirechi kasara pusiweriao.

*Kuuu taakia taakewarachi machiwamepua
(Maateo 7:17-20; 12:33-35)*

⁴³ Eesusia, simiteka masitekao, cheerepua tiameo:

—Kuuu ka'karumaa, kiisi taakiamepua ki kaawerumao; kuuu ki ka'karuma taakiamea, ka'chi iika ka'karuma taakiamepua.

⁴⁴ Yooma ihta kuuu taakiamea, ahpo taakiamechi machiwamepua. Wehchajurichiai, ki taakiamepua waurio. Panijuwariai, ki ihta uuyawichiooi, pujiniamepua.

⁴⁵ Kaaweruma tijoea oowitiameai wa'achitiao, ahpo iikachi kaaweruma tiiakamera, chaachapamepua; ki kaaweruma tijoea oowitiameoi, ahpo na'ara tiiakamera iikachi chaachapamepua.

Ooka te'terewa nawatewa
(Maateo 7:24-27)

⁴⁶ Eesusia eee cheeka masiterepua tiame:

—¿Achini iikai aataa, no'o Paamira teewanipua, ki no'o chiia yoorai? Te'ta no'o Paamira teewamea, ki wa'a teeka yasitomeripua.

⁴⁷ Aata no'o Paamira teewamea, no'o chiia yooramea, eee tiamekatepua:

⁴⁸ Ihjia, teeresi wejisa kaari chokitetiamechitepua. Ihjia teere chokitesa weeramepua kaario, e'pechitia pewatiachi. Waikao aakia, tísia utewaeme eenakaiopua motaka, kiisi ko'rimeripua, tísia pewatiame weeriapa pu'kao.

⁴⁹ Nape no'o keepuaio, ki yooramea no'o chiao, setechi karitakameka tiamepua, ki pewatiachi chokiteka. I'ka kaariopua, aaki utewaeme enasaopua, ahjachi motaka ru'minamapua pihtunaka. Wa'achitia ru'michianiame aataa noochi paparao, ki pewatiame kahtiamea noochio, itapiti aiwaka yasitoapaopua.

7

*Eesusi rooma kapitai weripateria yachapatena
(Maateo 8:5-13)*

¹ Eesusia ti'tijoeri nayeweka kajusaapua, Kapenau eenarepua mochiwachi.

² Wa'a Kapenauo, wa'a yasariaipua piiripi soontaro kapitai, rooma tijoe eneriaipua. Puuu ahpō ta'pechio, ahpō tísia nakiya nuurewao, tísia kokoriame iinueriaipua, ki paparamepa.

³ Ihji kapitai, Eesusi wa'amahka oiyame inamukapao, paaenurerepua pu'kao, ookapi i'isaeri ti'tijoe, o'ochetiame pirenaturi tewaniamee. Pu'kao kapitai, ahpō cheriwenureka uhjurerepua Eesusio, eenaka sautejeraka ahpō ta'pechi kokoriameo.

⁴ Waikao uhjuratiamea Eesusichi e'enakao, ahpō cheriwe nuurio tuurepua kapitai, ahpō kahtiachi eenaka sautemichioopua, ahpō kokoriameo. Wa'a chaanesaapua uhjuratiamea, chaachaparepua:

—Tísia ku'ijerani teeme pu'ka kapitai, tísia kaawe erakoma teemea amochio, pu'ka ku'iriao.

⁵ Puuu kapitai tiameo, tísia taamo ku'ikamepua, taamo i'isaeri ti'tijoerio, taamo napawikarioi apoe wa'api weerakamepua pu'kaoi.

⁶ Wa'a chaanetiaapa Eesusia, ahjama simirepua, nape waapi ta'pechi ihtoame tetewapa kapitai Eesusio, wahjachi ahpō kaawe uuya uhjurerepua Eesusio, chaanemichioo: Eee chaani kapitai:

—Ka'te aamo eerinamitiamua no'o ta'pechisi asikao, ki aaata neeea no'o ta'pechi pakipuaio.

⁷ Wa'a e'rapa neeea, ki simikame neeea nooe aamo paaemiaoi, no'o cheriwejerakao, no'o kokoriame yachapatejerakao. Aamo cheesohepaoui, yachapatemioche e'rapaopua, no'o weripateria kokoriame iinuekaopua — chiame uhjurerepua Eesusio ahpo nuurewaeo—

⁸ Neeesai amochitia nuuramepua tiameai, no'o soontarowaa no'o nuurewachi mochitoamepua tiamé. I'kao amochitia no'o chanisoche: “Waami siimitia”, wa'ache ikimapua; piirechio no'o chaanesooi: “Eenaoochi”, enamachepua noochioi. No'o yorakiame mochikameoi, no'o chaanesoo: “I'ka yoramitia eemea”, yoramachepua pu'kao —wa'a chaachapare kapitaie uhjuratiamea.

⁹ Eesusia, yooma i'ka kapitai ahpo chaania inamusaapa: “Aa, naakona wa'a e'ramemua”, eraparepua kapitaio. Wa'a iikapa Eesusia, yooma ne'nepakaopua ahpo na'naritokameo, chaanerepua:

—Aaatachioi ki tewakamenia te'ta i'ka kapi-taichitiao, te'ta noochi paparamelopua, ahkaoui isaeri ti'tijoechiopua. Waikao Eesusia ki pakika wa'a ta'pechio, yachapaterepua kapitai weripateriaopua kokoriame.

¹⁰ Waikaopu uhjuratiamea, kapitai ta'pechi noonorasaapua, saukame tewarepua kokoriameo.

Eesusia, kunamukukame taanara sautena

11 Wa'a o'inia neipao Eesusia, Naaini mochi-wachi akiparepua ahpo te'ta masitera ahjama, muuwaeme ahpo na'naritoa ahjama.

12 Waapi Naaini nokisiaio, mukukame i'toame nateparepua, muuwaeme nokisiame. Ihji mukukame yeeyeraa, kunamukukame eneri-aipua, pú'kache taanaekaipua piiripi wa'api, kiterepatekame.

13 Waikao Eesusia pu'ka oowitiameo, tesiwe e'repakaopua, chaanerepua:

—Ka'te naara oowitiame.

14 Wa'a cheekao Eesusia, chapikerepua e'taparao i'toniachio. Waikao mooketoameai, ajaparepua. Ajapasoopua Eesusia, mukukameo chaanerepua:

—¡Werisisa temarí! —aamo chaanenane temarí.

15 Waikao temaria yasisirepua, nayewasirepua waikao. Wa'a iintosaapa Eesusia, chaanerepua yeeyerao:

—Wa'a kahti aamo taanaapa, kaaweruma.

16 Waikao wa'a iintokame tetewakamea, ki nu'uti iintoriame e'reparepua Eesusio. Wa'a iika-paopua, tísia kaaweruma nayewarepua Riosio, chaachapaka:

—Ki nu'uti kaawerumapu Riosia, ki nu'uti taamo nayewatumeri uhjurekamepua tamochio.

Ahpoopua chaachaparepua tiameo:

—Riosi apoe ihjia, tamochi eenakame, ahpo ijinuwa ku'imia.

17 Ihji i'wa wa'a ikitiamea, ki tehpe yomachi Uurea weeechi nane'reretupua, yooma norikameopua tiameo, Uurea weeechio.

Waani Paatori uhjurationia
(Maateo 11:2-19)

18 Waani Paatoria, ahpo masiterae nane'rekapaopua, yooma itapiti Eesusi peenia inisiaopua,

19 ooka ahpo masitera uhjurerepua Eesusi iinatukemichioo, apoekosapua enamerio, aaata piirechikosakoiopua, taamo puuyemerikoopua enamerio, Ehkoriaami Iyoterichi Riosi na'nayewatura chaachapariachitiao.

20 Waikao Waanie uhjuratiamea, Eesusichi e'enakao, chaachaparepua:

—Teemea aamo iinatukemichio uhjuratiamekapu, muujuareko iinatukemichio Riosie uhjuratiame enameria, aaata piirechikosaoipua, puuyepuamea pehjo.

21 Pu'ka uhjuratiamea ajasioio, Eesusia, ti'tijoeri yachapateka ihsire puua, muuwaeme na'arari yahchame sauteriaipua, yooma ihta ko'koame iinueme, ki mamachiriame tiame.

22 Wa'a ihsiai sauteka Eesusia, chaanerepua Waani uhjurationiao:

—Nonorakao, yooma i'ka tuuyemitiapua Waanio, i'ka no'o ihsia aamo tetewa, yooma i'wa aamo keepuria tiame. Chaanepuapua pu'kao no'oo, ki mamachiriameo ma'chirepatio —tuuyepuapua—; ro'rojioi no'oo, ohjotio —tuupuapua—; repera kokoriameoi no'o sautio —tuuyepuapua tiameo—; na'nakapioi inamutio —tuuyepuapua—; mukukameoi ahjatio —tuuyepuapua tiamée —; aaata ahpo tatakoriioopa tesiwa erakoameopua iikachio,

Riosi ka'karuma tuuyewarie, no'o kaawe erapatio —tuuyepuapua—.

²³ Aataoi ki suuwe e'riameopua noochi paparakao, tísia ta'iria yasitomeriko tuuyepuapua.

²⁴ Waani uhjuraria nonorasoopua Eesusia, Waanichi simiyame nayewesirepua ti'tijoerio. Uwatiamé nayewaka iinatukerepua:

—¿Ihtana ne'nemia siimpakame eemea ooruchi weechio? ¿Oowera paaka eekae nokayamekosa, tijoe chachapia ihsiamé? ¿Aata tijoe rooroikamekosai?

²⁵ ¿Naatikosaoipua, tijoe sosopatiamé waki-raeme, tísia nayewame? Ka'i puuua, puuu wa'a te'tiamé wakiraemea, ahpoche ta'iriache mochikamea, ya'yawichiche te'ta kaarirachiche mochikamepua.

²⁶ Ki wa'atiamé ne'nemia siimpaka enesaa, ¿ihtana ne'nemia siimpaka eemea naaju wa'ao? ¿Riosi nayewatuame tijoe? Eje'e, puuu enerepua. Nape puuua, epeche tiame, ki Riosi nayewaturachitia.

²⁷ Ihji Waania, ehkoriaami nayewatiamé enerepua, Ehkoriaami Iyoterichio, pu'ka Waani nayewakao iyoteria, chaanipua:

Wa'a aamo uhjurenane piiripi nayewatura, aamo nayewatumichio pahcha.

²⁸ Neeea aamo chaanenapua, aataai i'ka weechio, ki epeche tiamekopua Waanio, no'o enameriko tuuka ihsikamea; nape te'pa tewekachi Riosi ye'karichio, aata nu'uti tiamekaipua, epeche weruma tiamekaitepua ki Waanichitiao, weechio ohjoemeo.

29 Yooma Waani keepukamea, Rooma te'ta yawichiwichio koparoamea tiameo, pichikeka keepukame Waani chiiiao, ahpo paatonurerepua Waanio, Riosia pu'kao, te'ta papakorepua tatakorio.

30 Nape pa'pariseroa, Moise nuurari ma'masitaria tiame, ki nakikame puuua ahpo paatopuawichioo, ipaka tetewikamepua, i'ka Riosi ka'karuma tuuyewariopua, Riosio kaaweruma e'raka oowioiopua, ki ahpo tuunareriopa tatakorio, kiisi cheriwepuame Riosieo.

31 Eesusia simiteka naewakao, cheerepua:

—¿Ihtanaka tiameko tuutane i'ka ehpe taawechiami ti'tijoerio? ¿Aatia tiame ohjoarepua?

32 Aa, puuu ti'tijoeria, kukuchi te'eka mochiriamekatepua, eee chaachapariaipua: “Taamoo pakapucherae peenia chaachatekoio, kiisi yawikame eemea; taamoo tísia yuuwesiwa tiame, chaachatekoio, kiisi naarakokame eemea.”

33 Wa'achi te'terekame eemeai, ki yoorakapa Waani Paatori chiiiao. Ohsotia eemea, reemoikame teewarepua Waanio, pu'kao, ki tijoeekachi yaajatopa, ki paani koayamekopua pu'kao, wiinooi ki iijiamekopua pu'kao.

34 No'ooi Tijoe Tijoetukameoi, ki yooriame eemea no'o chiiiao, no'oo aamo mochikachiami oiyoipua ahjama koaka, aamo ahjama iijika itapiti. Wa'a tiiopa no'oo, oowera posaka no'o pu'seriame teewanipua, iijika pu'seriameopua tiame. Wa'a chaachapakaopua tiame, no'o

tatakoriame ahjama oiyo tuunapua, aaata Rooma yawichiwichio koparoame tiame.

³⁵ Nape ehpe taawechiami ti'tijoerio wa'a te'terioio, Riosi te'ta ka'karuma tuuyewaria taamo ti'tjoeri chaaniao, ki pichikenarerioiopua, Riosi peenewaria ma'chiametewitemeripua, yooma aaata Riosi chiia pichikekameopua, Riosio te'ta peenewariamekopaopua.

Eesusia iintoria Siimoni parisero ta'perachi

³⁶ Piiripi parisero tijoe Siimoni tewaniamea, ahpo ta'pechi yeetorepua Eesusio, ko'kotemia. Eesusia kajena poipaka yasiparioiopua ko'komia,

³⁷ wa'achi eenare piiripi oowitiame suweporichi tehkieme, Eesusi wa'a eenario tuuo inamukapa. Puuu oowitiame, piire riimeta sewajuya i'toka eenarepua.

³⁸ Wa'a eenakaopua, tarachi chukipaka nanararepua tisia o'kewataka, pu'ka o'kewae papakosaapua Eesusi tarachio, ahpo kupae wakipaterepua pi'wekao. Wa'a ikisaopua, tarachi chuchusaopua, pukae seewajuyae peeniajurepua tarachio, to'wepaka.

³⁹ Waikapu pariseroa, ahpo ta'pechi paajutekamea ko'kotemiao, e'raka tetewarepua Eesusio: "Pichiwa Riosichi eename enesaa ihjia, nane'reka tetewimiipua i'ka oowitiame apochi imachukameo, suwepori nokiwamechi tekipanamekopaopua."

⁴⁰ Nape Eesusia nane'riapa ahpo e'reniao, chaanerepua:

—Siimoni, aamo chaanemo o'rane itapiti.

Siimonia waikao nehjiarepua:

—Ehsoo no'o chaane masitari.

⁴¹ Waikao Eesusia o'inerepua chaanekao, wa'achitarichi nayewekao:

—Ooka ti'tijoea, wikirieriataipua aaatao, aaata toomi reweyame. Piiripi puua, mariki sienta taawe yowiniam wikirieriataipua, piirea ooka weerewa aampa oosa mariki taawe yowiniam.

⁴² Pu'ka ookao, ki nateteme te'tiopao, na'pa wikiriara cho'weriatapua pu'kao. Ehsoo, no'o chaanemitiao, ¿aatanakamera epeche nakiyame enerepua ahpo reweyameo?

⁴³ Siimonia nehjiarepua:

—Epeche wikiria cheriwetiamera, maaenania. Eesusia chaanerepua:

—Eje'e, kaawe nehjiarumua.

⁴⁴ Waikao pu'ka oowitiame ne'nepakao Eesusia, chaanerepua Siimonio:

—¡Nee, ne'neo i'ka oowitiameo, achini iintorupua noochio! Nape muua ki wa'a iintoruma. Muua, aamo ta'pechi asikoiopua, neeroioi ki no'o ki'yakamepua, no'o tarachi papakopuamichoopia. Nape ihji oowitiamea, ahpo o'kewaeoi papakosaopua no'o tarachio, ahpo kupaeoi no'o wikipaterupua, pi'wekao.

⁴⁵ Muua ki no'o chuchukamepua teepotaio, nape ihji oowitiamea no'o pakisoche aamo ta'pechi, o'inekamepua no'o chuchuka taarachi.

⁴⁶ Muua no'o moochioi, kiisi no'o to'wekamemua ooriwo soowioi, wa'a taamo nokayamekoi muua. Nape ihji oowitiamea, yooma iintokamepua pu'kao, ahpo u'paria seewajuyaoi, no'o tarachioi chuhchekamepua ohsotia.

⁴⁷ Pukaepa aamo chaanenania, i'ka oowitiameo ki ookapikoipua tatakorirao, cheriwetiame itipio tuunania tatakoririao, tísia nakiwari iintokaopua, ki nu'unti paparari iinuekapapua. Ihji ootiamea, tísia weruma cheriwetiamepua, nape ki weruma cheriwepuame iinuemea, ki te'ta ahpo nakiwari, tetewitiamepua.

⁴⁸ Wa'a chaanesapua Siimonio, chaanere Eesusia oowitiameo:

—Aamo tatakoririao, yooma cheriwetiame itipitenania.

⁴⁹ Wa'a cheekopa Eesusio, wahjachi wa'a paa-jutetiamea, chaachaparepua ahpoo:

—¿Ihtana iikame ihji tijoea, ahkasi tatakorioi cheriwio tuuyame?

⁵⁰ Nape Eesusia oowitiamechi ne'nepakaopua, cheerepua aampachi:

—Aamo tatakoririao, aamo paparariawichio, newikame itipikame muua Riosie kokosapuameopua. Ehpeo aamo iikachio, ta'iria teetoka no'rapuapua.

8

Ooweru Eesusi ku'ikame

¹ Ku'wetakiri neipao Eesusia, yomachi oiparepua mochiwachiamio, Riosi chiia ahpo ye'karichi simiyame nayewesikaopua, tuuyesika, ahpo oosa mariki aampa ooka, ahpo ajawaria ahjama.

² Wa'achi nokisire ooweruai, Eesusi sauteria kokoriao, wahjachi ooweruai tiame, ki ka'karuma tijoeturi puhjetieme. Piiripi ihji oowerua, Maaria enerepua, Maarena teewataniame, pukachio, oowisani reemo puuyanetiame.

³ Wa'achi ihtore Uhwana tewaniameai, Kuusa tewaniame uupira. Kuusaa, Eerore ye'karichi ku'yame eneriaipua. Wa'achi inisire Suusana tewaniameaipua. Wa'achi nokisiriai muuwaeme wahjachiai, Eesusi ku'ikame itapiti ahpo iin-uekae, yooma Eesusi ajawaria ahjama.

*Echayame wa'achitarichitia nayewatiame
(Maateo 13:1-9; Marako 4:1-9)*

⁴ Piie taawechio, muuwaeme norikame ahpo mochiwachiami puuyakao, Eesusi ne'nemia e'enarepua keepumia. Eesusia ahpo kahti-achi napawikopao, i'ka wa'achitarichi o'inerepua nayewekaopua cheeka:

⁵ —Piiripi echayamea o'ineriataipua echakao. Ihjia echayaio, pooechi ruhjiteriataipua ookapi iimori. Pu'kao ti'tijoeria wa'a u'matopamea, yooma tekeka uumatoriatapua. Tuchikiai wa'a e'nakaopua, yooma pepeka ko'kariatapua pu'ka iimorio.

⁶ Wahjachi iimoria e'peekachi ruhjiriataipua, waitiame chuhkuachi weee. Puuuai yau-pakai, ikanati wakipariatapua tiame, i'ka weee samiyao, ki tehpe e'oka wakipariopa.

⁷ Wahjachi iimoriai wehchajuritere ruhjiriataipua, pukaepa i'kao, wehchajuri weweripakao, wakipateriatapua si'rinaka.

⁸ Neipa wa'asi iimori ruhjikamea, tunakame weechi ruhjiriataipua, ka'karuma weechi. Pukaepa puuua weweripakao, piie siiento pahchira taakeriatapua, pipiripi iimoria.

Pu'ka kajusaapa Eesusia, pu'ka keepuameo, utewaeme nayewaka chaanerepua:

—I'ka wa'achitari pahtenariamea, kaawe inataka i'yepuapua masitiaio.

Aatia tiachipa wa'achitarichi nayeweria Eesusi

(Maateo 13:10-17; Marako 4:10-12)

⁹ Ehjepamio Eesusi ajawariaa, iinatukerepua piineri kahtioio:

—¿Achini chanika chiiamua pa'ao, wa'achitarichi nayewakao?

¹⁰ Waikao Eesusia, cheeka nehjiarepua:

—Eemea Riosichi noriwi tiiao, ma'chitepuamepua, nape wahjachi ki Riosi chiia pichikiameopua, ka'i. Wahjachi ti'tijoeri ki Riosi chiia pichikenariameo, wa'achitarichi nayewiamenia pu'kao, inamuaio, ki ma'chiam pahtepuawichiopua, ne'niao, ki pahteka tetewipuawichiopua.

Eesusi ihtanako tuuniame echayame wa'achitaria

(Maateo 13:18-23; Marako 4:13-20)

¹¹ Eesusia pu'ka wa'achitarichi nayewaka kajaapa, cheerepua ahpo keepuameo:

—Ihji iimori wa'achitari no'o nayewiaa, eee chanika cheekamenia: Iimoria, Riosichi simiyamepua, kaaweruma tuuyewari.

¹² Pooechi ruhjikame iimoriaa ikiriaa, Riosichi simiyame nayewetiamepua, ka'karuma tuuyewari, pu'kao keepurioipua ki apochi uuriaa, apochi eenaka riaorósio u'yeriopua sewina erepateka, ki Riosichi paparaka newipamichiopua pu'káo.

13 Puuu iimori e'pechi ruhjikamea, weee wait-
iachio, Riosi tuuyewari pichiketiamepua, nape
puuua, ki teeresi naawaekapa ahpo pichikeriao,
kokosa tiame aiwapa Riosichio, toakame ahpo
pichikeriao.

14 Puuu iimori wehchajuritere ruhjikamea,
Riosi tuuyewari pichiketiamepua, nape
paarasari weemuniamée, itapiti ki
ka'karuma eraniameepua tiameo, itapiti ki
ka'karuma pu'serewaeopua, kihta iintokame
taakewachitiaopua, teesa teesache si'rikame.

15 Nape puuu iimori tunakame weechi
ruhjikamea, pichiwaka kaaweruma iikaeka
pichikekamepua ahpo nayeweretiao. Puuua
pewatiame uukamepua ahpo tuuyeretia
pichikeriao, a'chikoitia tísia aiwaiopua Riosichi
teetoapao, tísia anachakame puuua. Puuu
wa'a teeka tísia anachakamea, tísia kaawe
taakekamepua Riosichi te'teretowachio.

Tahjerachi simiyame wa'achitari
(Marako 4:21-25)

16 'Puuu iimori taakeniameka tiame pu-
uua, ti'tijoeri tahjeraka te'teriname. Ihtaoi tah-
jeraa, ki noriwi weraniamepua, sikori yakana
chuhcheka to'pekao, e'taparaterioi ki werani-
amepua noriwio. Puuua ohso kaawe uutapami-
chioo, te'pa weraniamepua tepatetiachi, wa'a
enapameopua, uutapemichio.

17 Ihji ti'tijoe ooweru tiame tahjeraa,
ki noriwi te'teremetepua ahpo tahjera
te'teriao, yooma apochi enapameopua
ahpo uutapachi e'enamichio, Riosichi

paparamiao. Asimitepua piie taaweo, Riosio, yomatiamē ki ka'karuma noriwi noonoitiamēo, ma'chitamiachipua.

¹⁸ 'Kaawe inataka inamumitiapua i'ka no'o chiiao. Te'ta iinuemea Riosie cheriwetiameo, Riosia kajuyachi taawechi enasaopua, epeche iinuemeripua Riosie ahpo kiapua, Riosieo ahpowichio nuutekeka kahtiao. Nape kihta iinuemea Riosie cheriwetiameo, kihta ahpo kiapua teeremeripua Riosieo, ohsotia puua ahkasi ahpo teesa iinueka erakoaoipua, u'yepuamepua Riosieo. Wa'a teeremeri Riosia, te'ta katewetiachi taawechio.

*Eesusi yeeyera nayewaniame, poponira tiame
(Maateo 12:46-50; Marako 3:31-35)*

¹⁹ Seenepi simikame Eesusi aaata ta'perachi ihsioio, wa'a eenare Eesusi yeeyeraa, Eesusi poponira yeeka, nape ihjia tahchiamē weeriopa ti'tijoeri muirachio, ka'chi iika muime erakorepua Eesusi ihsiachio.

²⁰ Eesusi yeeyera ma'chi weerioio Eesusi poponira ahjama, aaataa chaanerepua Eesusio:

—Aamo paaechani aamo yeeyea, aamo poponia tiame waami ma'chi.

Wa'a chaanetiapa Eesusia, cheerepua ahpo norikame ajaka keepuameo:

²¹ —Áaa, ¿Aatanakamerajuare no'o yeeyea no'o poponiaio tiame, no'o tetejimaria tiameo? No'o te'ta yeeyea, no'o te'ta poponia, no'o te'ta tetejima tiame, yooma aaata Riosi chiiakamera keepuamepua, te'ta Riosi chiiakamera yoorame, Riosikamera e'waka.

Eesusia eeka teewetena pa'wechi, neeroi pe'konira tiame

(Maateo 8:23-27; Marako 4:35-41)

²² Piie taawechi Eesusia, pawekakerachi pakisaapua ahpo te'ta masitia ahjamao, chaanerepua pu'kao:

—Nahpe, paonamina i'ka weruma neerochio.

Wa'a siimparepua waikao.

²³ Eesusia pa'wechi nokisiniioio, wa'a poitoka kochipariaipua. Wa'a teetoiopua Eesusio, wa'a pa'wechio, ki nu'unti yukurepua, tísia eejeka. Wa'a ikitiopa pawekakeraa, maapori inisirepua, neeroie pochisika piwiteme teetoka.

²⁴ Wa'a ikiniopa Eesusi masiteraa, yaapiti pusitesa chaachaparepua Eesusio:

—¡Masitari, masitari, yaapiti pusaáaa! ¡Piwitepani teeméee! —chaachaparepua siinakokao.

Waikao Eesusia werisikao, teeweterepua eekao, pa'we pe'koniraai. Eesusia, teewetesoopua eekao, teewere pa'we pe'koniraai. Waikao, yooma yúúweeme itipirepua.

²⁵ Wa'a ikisao chaanerepua ahpo masitiao:

—¿Achini ijikikame eemea, aamo noochi paparao?

Nape aapoeo tahpitika erapakamekapapua, poanachi ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtana iikame ihji tijoea, eekaoi teewetiame, pa'weoi yooreniamé?

Eerasa ohjoeriamé tijoe reemo yahchame

(Maateo 8:28-34; Marako 5:1-20)

²⁶ Ehjepa wa'a tiame ikisaapua pa'wechio, Kaarara weechi paonarepua, Arirea weruma neerochiopua.

²⁷ Wa'a weechi tekikoioipua Eesusio, wa'a machejenarepua piiripi tijoe, na'arari tijoeturi yahchame. Puuua wa'a mochiwachi ohjoeme eneriaipua, nape neipao, wahjipame toaniachi yaajatoame, ki chuhchaka wisasori oiyame, poiyaime. Ki ku'itapi wa'a teeka, yaajatoame eneriaipua.

²⁸ Weesa kaarenae o'yaeka, ya'yachatiamae enerepua soontaroeo, nape puuua, tehpunasa kuhsitere uujumame eneriaipua, pu'ka na'arari tijoeturie i'toniapa.

²⁹ Puuua Eesusi machikapa aatanakoo, chopokorieka weripaka cheerepua sisinaka:

—Eesúsiii, ¿ihtana yoramia teetonamua noochio, muuu Te'ta Te'pa Kahtiamae Taanáraaa?

Nape Eesusia wa'a chiiopa na'arari tijoeturio, te'yarepua pu'kao chaaneka:

—Yaapi machenasa muuua pu'ka tijoecho.

Wa'a chaanetiapa na'araria tijoeturi, chaanerepua Eesusio:

—No'o tesiwe e'résaa, ki no'o kokosájeraniniaa.

³⁰ Waikao Eesusia iinatukerepua:

—¿Achini tewania muuua?

—Piie Siento tewaniame neeea —nehjiare reemoa.

Wa'a cheere puuua, ki ookapi muitekamekapa nanaarari reemoniwario.

³¹ Waikaopu tijoechi mochikamea na'araria, tesywa chaachaparepua Eesusichio:

—Ka'te taamo kokosamitia taamoo, ki waapisi wichiwachi tísia aiwateniachi taamo ihpapakao.

³² Wa'api waapi kahjenakooi, muuwaeme ohjopaopua koowi, pukachi ahpo uhjuranurarepua. Waikao Eesusia, pukachi reesiserepua muimichioo.

³³ Waikao tijeochi puuyasaopua, koowichi muirepua. Waikao koowia ahjachi muitiao, tahpitika noonowirepua ujumaka. Kai muuenati ujumakaopua waatachituo, neerochi ruhjirepua si'rika.

³⁴ Wa'a iikopa koowio, koowi inatiamea, ahpo mochiwachi e'enarepua tuumia, tísia majakame. Wa'a ajasisaapa, yooma tuurepua mochiwachio, yooma ihta ahpo ikiriao, ihtana ikirio ahpo tepuya koowio.

³⁵ Waikao yooma wa'a mochiwachi mochikamea, yooma wa'ami mochikameapua tiameo, wa'a ikitiachi e'enarepua ne'nemia. Wa'a e'enatioopua Eesusi ihsiachio, na'arari tijeoturi iinuekamea, wa'a kahtiame tetewiretupua, kaawéruma, yachapakamepua wa'asi. Wakiratakame yasarepua wa'ao, kaawerumapua ki roorowiamé. Nape ti'tjoeria wa'a iintokame tetewapa Eesusio, tísia majawerepua pu'kao, chachapia nokaka.

³⁶ Puuu yooma tetewikamea, yooma tuuyerepua pu'kao, Kaararami e'nakameopua ne'nemia.

³⁷ Waikaopua yooma nane'resaapa, Eesusi iintoria ahpo utewarieo, tísia seewepakaopua Eesusio, tesiwa chaachaperepua Eesusio, ahpo weewachio, machenajeraka Eesusio. Waikao

Eesusia, no'rarepua pawekakerachi chuhkuachio. Wa'a mooenamioiopua pawekakerachio,

³⁸ puuu ki ookapi na'arari tijoeturi puuyane-tiamea, tesiwa cheeriaipua Eesusio ahpo yeeto-jerao, nape Eesusia chaanerepua pu'kao:

³⁹ —Ohso kaawe muuua, i'wa aamo mochi-wachi itipimitia muuua, yooma tuuyemia aamo mochiwachio, Riosi iintoriaopua amochio.

Waikaopu ihji tijoea, ahpo mochiwachio no'rasaopua, yooma tuuyerepua ahpo mochiwachio, ihtana iintorio Eesusiopua apochio.

Airo maarara oijenatewa; oowitiame Eesusi ampawakirachi ihchepariame tiame

(Maateo 9:18-26; Marako 5:21-43)

⁴⁰ Waikao Eesusio eenechi no'rakao, Arirea weeechi paonasoopua, muuwaeme napawikame tewarepua wa'a, kaawe e'raka puuyeka mochiriame.

⁴¹ Wa'a tekisooopua Eesusio, wa'achi eenarepua aaata piiripi, Airo tewaniame. Puuu tijoea wa'a napawikarichi paamiratuame enerepua, kokoriame iinueme. Ihjia chopokorieka weripakao, tesiwa chaacharepua Eesusio, ahpo ta'pechi enajeraka.

⁴² Amori mukuyo tuurepua ahpo maaraa, pu'ka ahpo maarara oosa mariki aampa ooka paamuame, puuuche ahpo iinueka. Waikao wa'a simiyoio Eesusio, ki ookapi na'naritorepua, tahchiameritokaopua norikameo.

⁴³ Wa'a muuwari nokisiniachio, wa'achi ihtoriaipua piiripi oowitiame, oosa mariki aampa ooka paaumpari i'toame, erayena kokoreka. Puuua

me'merikochi i'yowakao, ki ookapi na'atakame eneriaipua toomio, kiisi yachapaka.

⁴⁴ Ihji oowitiamea pukamina eenaka naaepakao, Eesusi wisasoriwarachi ihcheparepua teesa. Waikaopua, ahjachi ihchepasache ahpo erajenao teewekame saaerepua.

⁴⁵ Waikao Eesusia, apochi ihchepatiame saasao, cheerepua:

—¿Aatana noochi ihcheparu?

Nape aataai ki noonorio tuuyopao, Peeroa chaanerepua Eesusio:

—Masitari, ¿nane'retare teemea, taamo tahchitoka teetoachio motasikao? Wa'a teetoi taamoo: “¿Aatana noochi ihcheparu”, iinatuki-amemua?

⁴⁶ Waikao Eesusia cheerepua:

—Nape noochi ihchepakamea, ki oowera noochi ihchepakamepua, noochi machenakame saaekame neeee, no'o Riosi utewari.

⁴⁷ Waikao oowitiamea ki newime tiipa ahpo iintorio, chopokorieka weripaka Eesusio, yooma tetewachi apoe ihsirio tuurepua Eesusio, chachapia ihsika seewiapa. Waikao puua cheerepua tiame, aatia tiiachipa ahjachi ihcheparario, wa'a iintosacheopua, ikanati saukame itipirio tuurepua.

⁴⁸ Waikao Eesusia kaawe e'rekao chaanerepua:

—No'o kutewée, noochi paparakapa, saukame itipikamemua. No'raka ehpeo aamo ta'pechi, kaawe eratoka.

⁴⁹ Eesusi wa'a chaanioipua oowitiameo, wa'a eenare piiripi kooriaa, Airo ohjirachi o'inia eename, puuua chaanerepua Airoo:

—Aamo maaraapa, kiterepakame puuupa. Kihtawichio noonotepuame Paamiraapa.

⁵⁰ I'ka inamuka Eesusia, chaanerepua Airoo:

—Ka'te yuuwesi muuua. Noochiche oowe e'repuapua, aamo maaraa, saumitepua.

⁵¹ Eesusia asisaapa wa'a ta'pechiopua, ki aaata pakinurerepua wahjao, naatiche yeetoka pakimio tuurepua wa'ao, Peero, Waani, Saantiao, pu'ka kuita yeeyera tiame, noonora wa'achi, wahjaopua ka'i.

⁵² Wa'a ta'pechi tísia naarakopao, Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Ka'te naarako eemea. Ihji kuita kutewea, ki mukukamekaitepua, oowera kohchiaitepua.

⁵³ Wa'a chiiopa Eesusio ti'tijoeria, a'acherepua na'arekao, puuua pu'ka kuteweo pichiwa mukukameko nane'riamekapa.

⁵⁴ Waikao yooreko pakisao Eesusia, sekachi chapikaopua, utewaeme chaanerepua pu'ka kuita kuteweo:

—¡Kutewéee, yasisísaaa!

⁵⁵ Waikao kuita kutewea, eenechi eenaka iikarao, eenechi ahjarepua oijenakao. Wa'a ikisaopua, yasisisooopua kuitao, ko'kotenurare Eesusia.

⁵⁶ Waikao yayawaraa, ki teesa kaawe erakorepua, tahpitika e'rakao Eesusi iintoriao. Nape Eesusia chaanerepua pu'kao, ka'te tuumitiapua i'kao, aawataoi.

9

Eesusia ahpo ajawaria uhjuria, Riosi ye'karichi simiyame masitemichio

(Maateo 10:5-15; Marako 6:7-13)

¹ Seenepi simikame tiameopua, Eesusia paaesapa ahpo oosa mariki aampa ooka ahpo ajawariopua, yooma pipiripi yahcherepua utewario, ahjae sautemichiopua kokoriameo, ahjae puuyanamichiopua tiame ihtaoi reemoniwari nanaarariopua.

² Yooma wa'a iintosaopua, nayewatumia siimpanurerepua, i'ka kaaweruma Riosichi simiyame tuuyewariopua, yooma ihta ko'koameoiopua yachapatemichio.

³ Eesusia pu'kao, chaanesa uhjurarepua:

—Wa'atia siimpamitia eemea, kihta i'toka teesorao, kihta i'toka mokewarioi, nutukaoi kihta i'toka, toomioi kihta kahcheka, wakiraoipua, ahpoche chuchatoa i'toka.

⁴ Ahkaoi mochiwachi aamo che'repachioi, wa'ache mochisa uumatopuapua, pirenachi mochiwachiamio.

⁵ Ahka ki aamo nakiwachi e'enasaa, aamo kaaka pechichisa uumatopuapua wa'ao, kihta Riosi tuuyewari nakiriopa.

⁶ Yooma i'ka chaanetiaapao, siimparepua waikao, i'ka kaaweruma tuuyewari, tuuyesimia, sautesimiaopua tiameo, kokoriame.

Waani Paatori meriretia

(Maateo 14:1-12; Marako 6:14-29)

⁷ Pu'ka taawechiamioi Eerore yawichiai, Eesusi ihsiamie inamukapaopua, wekana e'rarepua,

aaata ookapia Waaniko tuuopa eenechi ahjakame.

⁸ Wahjachi aaataa, Eeriako tuurepua, eenechi ahjakame. Wahjachi piirechia tiame, ehkori-ami Riosi nayewatura, oijenakameko tuurepua, eenechi ahjakame.

⁹ Nape Eeroera cheerepua:

—Nape neea Waanio, me'yakamenia pu'kao, mo'ora tehpunakao. ¿Aatanapu naaju puua, ki ookapi itapiti ihsia tuuwamea?

Pukaepa Eeroera nane'renariapa pu'kao aatanakoo, i'yasirepua, aachin teeka ahpo tetewimia pu'kao, machinariapa.

Eesusio mariki miiri ti'tjoeri ko'koteria

(Maateo 14:13-21; Marako 6:30-44; Waani 6:1-14)

¹⁰ Eesusie ajawatiamie uhjuratiamea eenechi e'ensaaapa, yooma tuuyerepua Eesusio, yooma ahpo ohjoriaopua tuuyesikao, mochiwachiamio. Eesusia waikao e'enariopaopua pu'kao, poanachi ooruchi i'tomo o'rariaipua pu'kao, We'saira muuwarichi waapi, wa'a resipupuamichioopua ahjama.

¹¹ Nape muuwaeme nane'rekamea akanamina uumpariameo, wa'amina na'naritorepua. Eesusia ahka ahpo akipariachi ahsepatiaopua, pu'ka muuwari ahpo na'naritoka ahsepakameo, kaawe e'reka uurepua. Wa'a ikisaapa Eesusia, Riosi ye'karichi simiyame nayewerepua, masitekao. Wa'aopua tiameo, ahpo sautejererameopua ahpo kokoriamie u'uyepariao, sautekerepua pu'kao.

12 Aarikopao wa'asio Eesusi ajawariaa, naaepaka chaanerepua Eesusio:

—¿Ki kaawejoarepa ti'tijoerio uhjuria, wa'ami ahka che'repamichiopua mochiwachi-ami, kooame i'yamichiopua tiame? Ooruchi i'wao, ki ahka i'yamete kooamea.

13 Eesusia chaanerepu pu'kao:

—Eeme ko'kote pu'kao.

Wa'a chaanetiapa Eesusie ajawatiamea, chaachaparepua:

—Nape i'wao mariki paani wa'api maaniamepua, ooka so'chi wa'api tiame. Nape ¿ahsepamanapua yooma ko'kotepuamewichioo? Aamo ehpeche tarijenuresoope kooame, ahsepameripua.

14 Ti'tjoeria mochikame wa'ao ooweru tiame kukuchimao, u'matoame enerepu mariki miiri. Waikao Eesusia chaanerepua ahpo ajawariao:

—Ooka weerewa aampa oosa mariki ahka, mochipanuramitiapua pi'pirenapio.

15 Waikao ajawatiamea, wa'a kehkiche mochipanurepua, pi'pirenapio, ti'tjoeria wa'a noonoirepua waikao.

16 Wa'a ikitioopua Eesusia, pu'ka mariki paani uusaopua, pu'ka ooka so'chiopua tiameo, te'pa tewekachi ne'nepakaopua ahpo Noonochio, cheerepua:

—No'noo, aamo utewarie muuwetejeraninia i'ka kooameo.

Wa'a cheekaopua nu'nunti chi'wanasao, ahpo ajawaria ki'yarepua, yooma ti'tjoeri naachutamichio.

17 Waikao muuwari mochipakamea, ahkasi ahpo aiwachisi ko'karepua. I'ka sopakameopua chi'wapameo, oosa mariki aampa ooka weeweruma waari, popochiame apechunarepua.

Peeroa Eesusio, Riosie Weratiameko tuunapua (Maateo 16:13-19; Marako 8:27-29)

18 Piirechi taawechiopua Eesusio, poanachi ooruchi ihsioio, ahpo Noonoma nayewakao, wa'achi mochiriai Eesusi te'ta masitiaapua ahjama. Wa'a mochiniaoi Eesusia, iinatukerepua ahpo te'ta masitiaio:

—¿Aatanakata neeea, chaachapani ti'tjoeria?

19 Eesusie te'ta ma'masiteniamea nehjiarepua:

—Ookapia, Waani Paatoriko tuunapua aamoo; ookapi wahjachia, Eeriataruko tuunapua aamoo; nape epeche wahjachia tiameo, piirechi ahkako tuunapua aamoo, ehkoriaami Riosi nayewatura, eenechi ahjasa eenakame.

20 Wa'a cheesaopua Eesusia, ahpo ajawaria iinatukerepua:

—Eemepe, ¿aatanakotipua no'oo? — iinatukerepua pu'kao.

Peeroa nehjiarepua cheeka:

—Muuua, Riosie Weratiamepua, Riosi tijoe enepakame.

Eesusia ahpo mukimio tuunapua (Maateo 16:20-28; Marako 8:30-9:1)

21 Wa'a cheeka ahpo ma'chitakopa Peeroo, Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa puuua, nape ka'te tuumitia eemea pu'kao pehjio, aaataoi.

22 Nee Tijoe Naawakamea, tísia aiwamerikaitepua pehjo, kiisi nakika teteipuamepua i'isaeri ti'tijoeo, isaeri pa'pamiratuameepua tiame, wa'a ikisaopua tiameo, ne'neseriosi pa'pamiratuamee, Moise nuurari neesetoameepua tiame. Ihji nee Tijoe Naawakamea, yooma pukae meripuamepua me'yao, nape neea, paika taawechi teetoipua, eenechi ahjakame werisimeri neea, oijenaka.

23 Aaata no'o na'naritonariamea, ahpo kiau-puaichiopua weemera ahjario, ki ahpochewichio inataka yasitomeripua, senepi noochi teetoka yasitomeripua, aiwaiopua.

24 Aaata ahpo inatiamea, ki noochi teeretoka aiwanarekao, wekatemeripua ahpo kiapuameo, weemera ahjario. Nape ki suuwe erapamea noochi tiapao, a'chi chaaneniaipua, uumeripua weemera ahjario.

25 ¿Ihtanawichio kaawe enetapu, yooma iin-ueniaiopua i'ka weechi iintuameopua, yooma wekapuame enesaapua, ahpo weemera ahjari-chiopua Riosichio?

26 Aaataeoi ki no'o suuwe erapaka noochi teetokameo, nee Tijoe Naawakameai, ¿ki wa'achi teeretare neeeai suuwe e'rekao, eenechi taawechi no'o eenoiopua? Eje'e, wa'achi teerema neeeai eenechi eenaka tekisao, waika te'ta peenia tiachi taawechi no'o Noonowichioo, te'pa no'o Noonoo ku'iwariwichioopua tiame, no'o Noonochio tísia iyoriwamewichioopua.

27 Pichiwa chaaninia ookapi i'ka ajakameo, ki wahjipama puuua, ki tetewaiopua pehjo Riosi ye'kariwao.

*Eesusi sewina tiame ikiwame weerewara
(Maateo 17:1-8; Marako 9:2-8)*

²⁸ Osanao taawe neipao, te'pa mooenare Eesusia, roomosachi ahpo Noono tewekachi kahtiame ahjama nayewemia. Waani yeetoka simirepua wa'ao, Peero tiame, Saantiao wa'achi.

²⁹ Eesusia ahpo Noono ahjama nayewaio, sewina ikirepua nanarirao, ihji Eesusi wisasori-raai, ki teesa tiame tohsaname eneparepua, nape tisiwa tohsaname, tajayame.

³⁰ Wa'a ajarepua tiame, ooka tijoe Eesusi ahjama nayewakao. Puuu piiripia, ehkoriaami Moisetaru enerepua, piirea, ehkoriaami Eeriataru yasariame.

³¹ Ihji ooka Eesusi ahjama ajakameaio, tahpitiika tiame tajayame ajakaopua tiameo, Eesusi tewekachi no'ramia, tehpe nayewarepua Eesusi ahjamao, Eerusareni meripuaopua.

³² Peeroa, ahpo ahjama mochikameapua tiame, tisia kokochinariaipua, anachaka mochirepua ne'nekao. Wa'a te'teriapa puua, tetewarepua Eesusi wa'a ikiyame tisia tisiwariraeo, nape ki teesa tiame tajayame, wa'achi te'tereka tajayamekoopua, puuu ooka Eesusi ahjama ajariameai.

³³ Puuu ooka ti'tijoeo, Eesusio piineri toakoiopua, Peeroa kihta nane'riapa ahpo chanimiao, oowera wa'a chaanekapua Eesusio:

—iMasitari, kaawechupena i'wa nooka teemeai! Paika ekapora ajawama teemea, piiripi aamowichio, piirea Moisewichio, wa'a ikisa Eeriawichio tiame. Nape Peeroa kihta inatapa ahpo chanimiao.

³⁴ Peeroo wa'a chanioipua Eesusio, toomari yasiparepua wa'ao, mo'porepaka. Wa'a iikopa toomario, majapochire Peeroa, wahjachi ooka mochikameapua tiame.

³⁵ Wa'a ikisoo toomario, wa'a toomaritereo, chiiame inamurepua:

—No'o Taana puuua, no'o weeraria, no'o uuria. Eemea pu'kao, e'weka mochipuapua.

³⁶ I'ka ihkepameo, nayewaka kajusoopua, toomari apechusoopua, Eesusiche weeriametetewiretupua. Nape aapoeo i'ka ahpo tetewariao, ihchi teewerepua pu'ka taawechiamio, aawataoi ki tuuyerepua pu'kao.

Eesusi temari ki kaaweruma tijoeturi yahchame yachapatena

(Maateo 17:14-21; Marako 9:14-29)

³⁷ Meereopua, kaawitiachi tetekiaio wa'asio, muuwaeme nokisiametetewarepua ahpo natepameri.

³⁸ Wa'a muuwarichi inisiamepiiripi tijoea, utewaeme sisinamurepua Eesusio:

—Masitári, no'o tesiwe e'remitia no'o taanao. Piiripi wa'api taanaemekane.

³⁹ Nape na'araria, tísia chachapia ihsitiamekapua. Senawato ki ku'ita sisinatekaopua pu'kao, muumukipatiapua pu'kao, chu'wachiopua toonewateka. Pu'kao chapisaopua, ki toinariamekapua pu'kao, ahkasioi weerewaraopua, yooma saasawetiapua.

⁴⁰ Aamo te'ta ma'masitia utewa yoorakaine ma'chipamichioopua, nape aapoeo ki kajukamekapua ma'chipakao.

41 Waikao Eesusia chaanerepua yooma wa'a ajakameo:

—Ai eeme, kiiisí ahjachi erakoame Riosichio, oowera yooma wewekakame ti'tijoeri. ¿Ahkasi achinitio wa'a teeretania aamo ahjamao, aamo anachakao aamo wa'a te'tia? Ehsoopua pu'ka temario, no'o i'yetosaopua wa'ana.

42 Pu'ka temario Eesusichi upatioopua, reemoniwari ahjachi kahtiamea, eenechi kai muenati puiparepua pu'ka temario, tísia kokosa yooraka mumukipateka. Nape pu'ka reemoniwario wa'a yooroiopua pu'ka temario, tísia te'yaka ma'chipakesaopua pu'ka reemoniwari mumukipatiao, saukame ki'yarepua pu'ka noonorao.

43 Wa'a ikitiopua Eesusieo, ti'tijoeria, ki nu'uti ihsiamé eraparepua Riosichio.

Eesusia oosa simiyamechi chaanipua, ahpo mukimiao

(Maateo 17:22-23; Marako 9:30-32)

I'ka ti'tijoerio ki nu'uti erakoiopua Eesusi iintoriao, Eesusia chaanerepua ahpo te'ta masitiao:

44 —Tísia kaawe keepukao, i'ka ti'tijoeri chaachapao, wa'a chaachapanioi no'oo, nee Tijoe Naawakamea, wahjachi ki ka'karuma ti'tijoechi, nehjipuamepua.

45 Nape aapoeo ki pahteka inamurepua pu'kao, wa'a chiioio. Ka'chi iika chapime erakorepua, pahtewakao, pu'ka iinatukemiaoi suuwe eraparepua.

¿Aatanakamera epeche weruma teerewaeme?
(Maateo 18:1-5; Marako 9:33-37)

⁴⁶ Piie taaweo Eesusie te'ta ma'masiteniamea, nekakome chaachapariaipua ahpoo, aatanakamera epeche ahpo weruma teeremeriko nayewakao.

⁴⁷ Nape Eesusia, nane'riapa ahpo ajawaria inatao, piiripi kuita uukaopua ahpo chokichi werapakao, chaanerepua pu'kao:

⁴⁸ —Noochitia kaawe e'reka uuka tetewamea kuitao, ki weruma ahpo e'rakao, noochi kaawe teereniameapua. Noochi kaawe teereniamepua, wa'achitia kaawe teereniamepua, no'o Noonochioi. Wa'a teesoo, puuu kiisi weruma ahpo tetewamea, epeche weruma tiamekaitepua.

Aaata ki taamo wa'iniamea, taamo ahjama teetoamepua

(Marako 9:38-40)

⁴⁹ Wa'a cheesoopua Eesusio, Waania chaanerepua:

—Muuua taamoo, taamo paaeriamemua aamo na'naritomichio, aamo tehkiwachi ku'imichio tiame, nape teemea tapanara nayewatuka ohjoaio, aaata tetewaka teemea ki taamo ijinuwa, aamo teewarachi cheeka ma'chipayame nanaarame reemoniwario. Ta'omaka teemea pu'kao, ki taamo ijinuwakopa.

⁵⁰ Wa'a chiiopa Waanio, Eesusia chaanerepua:

—Pe'yachipua pu'kao, ki taamo ahjama nokayai puuua, ki taamo na'ara nokayamepua, ohsotia puuua taamo ku'yamepua.

Eesusia Saantiao te'yanipua Waani tiame

⁵¹ Paikapi taawe toioiopua, Eesusi tewekachi moenamichio, Eesusia oisa teetoka moenarepua Eerusarenio.

⁵² Nape pahchao, ahpo ajawaria uhjurarepua, ahpo che'repapuachi i'yamichioo, nu'uti mochiwachio, Saamaria weechio.

⁵³ Nape Eesusi ajawaria wa'a mochiwachi e'enatioio uhjuratioo, ki kaawe uuka tetewiretupua, Eerusarenichi siimpameko nane'rekapa. (Saamaria ohjoemea wa'a teeka tetewirepua Eesusi uhjurarioo, ki ahpo kaawe uuka tete-wamekapapua, Eerusareni ti'tijoerio.)

⁵⁴ Wa'a ikisaopua Saantioa Waania tiame, i'ka inamusaa, chaachaparepua Eesusio:

—¿Ihtana iintotariapua pu'kao Masitari, tewekachi na'i itatariarepua, ahjae kosimichiopua pu'kao, Eeria Riosi nayewatura iintoriachitia waika ehkoriame taawechemio?

⁵⁵ Nape Eesusia wa'a chaachapopao, ku'rika kaawe ne'nepaka, te'yarepua pu'kao chaaneka:

—¿Aataai Riosichi paparamea, wa'ana erakometepua? ¿Kikosa aata aamo na'ara yooro, wa'achi yoranare eemeai?

⁵⁶ Waikao uumatorepua pirena mochiwachi che'repapuachi i'yamia.

Eesusi na'naritonariamea
(Maateo 8:19-22)

⁵⁷ Poochi siimpoio aataa, Eesusi naaepakao, chaanerepua:

—Paamira Eesusi, aamo ahjama siminare neeeai, ahkai aamo simiyachi.

⁵⁸ Nape Eesusia chaanerepua:

—¿Kaawe inatakame muua aamo chiiio? Keeochia, keeochikai iinuemepua ahpo kochimichio, tuchikia tuchikikao iinuemechi puai ahpo ta'sowao, nape nee Tijoe Tijoe tukamea, kihta

iinuemenia ahkaoi no'o kochimiachio. Wa'a tiamekoio, ¿no'o ahjama siminariame muuua?

⁵⁹ Piirechiopua tiame Eesusia, ahpo ahjama nokisiamе inisiameo, chaanerepua:

—No'o ahjama ihsiamе enemitiapua, no'o Noonochi tehkiwa ku'isika.

Nape tijoea nehjiarepua Eesusio:

—Eje'e wa'a ikimane Paamira, nape iiweta pahchao, no'o noono kiterepakame, no'o toimitiapua wetemajimichioopua pehjiо —cheerepua oowera wa'a chaanekao.

⁶⁰ Eesusia nane'riapa oowera wa'a chiioopua pu'kao, chaanerepua:

—Toipuapua pu'ka Riosiwichio wahjipakameka te'tiameo, aapoe nokimichioopua ahpo wahjipakame wetemajikao. Muuua ohso kaawe, pichiwa no'o Noono tehkiwachi teetonaresaa, noochitia teetomitiapua ohso kaawe, Riosi kaaweruma tuuyewarikamera tuuyetopuapua ti'tijoerio.

⁶¹ Piirechi tijoe pooechi nokisinioi natepatiamea, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraa, siima neeeai aamo ahjama, ahkaoi aamo inisiachi ku'isimia, nape no'o puuyepuapua pehjiо, no'o ta'pechi aamo ahjama siimio, tuuyemichioopua pehjiо.

⁶² Nape Eesusia oowera nane'riamekapa puuua, oowera wa'a chiamekopa pu'kao, chaanerepua:

—Oowera wa'a chiiame muuua, ki te'ta no'o ahjama siminariaio. Muuua aaata yoomuameka tiamepua, yoomoka ihtoi pukamina ne'nepame, ahka aamo

asimiachiche ne'netomitiapua ohso kaawe. Wa'a tiamea ki te'ta ne'netoamepua ahpo asimichiopua inatariachi. Muuua pichiwa no'o na'naritonariame enesaa, ki wekana erametemua aamo no'o ahjama simiao, wa'a erasaa muuua, aamo pukamina ne'nepameka tiamepua. Wa'a ikisaamua ka'chi iika no'o Noonochi teetomerimua, no'o Noonoo tehki yorakesikaopua.

10

Eesusia paika weerewa aampa oosa mariki uhjurani

¹ Neipa piirechi taawechio, Apoe Eesusi Paami-
raa, pahcha pukeri simiyachi ajawakaipua uhju-
rawa, eenechi uurepua neipamio, wahjachi
ti'tijoe uhjurapuameo. Puuua, paika weerewa
aampa oosa mariki ti'tijoe enerepua. Puuua
pu'kao, chaaneriaipua:

² —Ki ku'ichi i'ipapuachio, nape tekipanamea
paikapipua. Utewa itanekepuapua, i'ipapuame
Teekorao, aamo uhjuramichiopua, ahpo tehki-
chio.

Wa'a chaanesapaopua, o'okache uhjurarepua
yooma mochiwachiamio, ahpo asimiachi-
amiopua, nape aampachi chaanesapa pehji:

³ —Kaawe aamo neesetoka naaju. Po'wachitia
te'teretoame eemea, sapoorika te'teriamo
ti'tijoerichio.

⁴ Kihta i'tomeri eemea naatio: mokewario,
toomioi, kaakaoui. Ka'te tehpe weripamitia poe-
chioi, teepotakaio.

⁵ Wahka ta'pechi ajasisaai: “Kúíraaa, Riosichi paparame ti'tijoeri”, chaachapaka teepotapua-pua wa'ao.

⁶ Riosi ti'tijoeri enesaa, kaaweruma aamo teepoteka aamo asipumapua. Ki wa'a tiame enesaa, ki aamo nehjiamapua.

⁷ Aaata ta'pechi ajasitetiai, wa'ache mochisa checherepasa uumatopuapua wa'ao. Kooameoi, kihta chanika ko'kopuapua, ko'kosa iijiwa ki-atiaio, ihchi iijipuapua. Tekipanaka oiyamea, ko'koteniamepua.

⁸ Wahka mochiwachi ajasisaa, ihta kooame kiatiaa ko'kopuapua.

⁹ Wa'a kokoriame mochisoo, sautesaapua, chaanepuapua: “Riosi ye'karia epeche waapi enetoamepua, Apoe Te'ta Yawichi aamo sautena.”

¹⁰ Nape ahka mochiwachi ajasitioi ki naki-tiaa, ma'chi puuyasapa uumatopuachio wa'asi, ahpo tarachi pechichisaopua kaakao, chaachapasa uumatopuapua:

¹¹ “Aamoo taamo wa'inekopao, we'e moorewaraoi taamo kaakachi chukipakame, taamo pechichisa uumatoma teemea. Nape nane'remitia eemea, taamo Riosi kaaweruma tuuyewario, amochi u'paria aamo nayewetioopua, Riosie newipameriko enerio eemea, ahpo yawichituwachi mochimeri enerioiopua.”

¹² I'kao, kajusaapa tuuyekao, chaanerepua ahpo uhjurapuameo tiame:

—Pu'ka taawechi Riosi katewiachio, pu'ka mochiwachio ki aamo nahkeriopao, Riosi

kokosaria, epeche teeremiitepua pu'kawichioo, ki Sooroma mochiwari ikiriachitia.

*Mo'mochiwari ki e'waka mochikame
(Maateo 11:20-24)*

¹³ Waikao Eesusia, ki e'waka mochiwachi mochikame inatepakao, cheerepua pu'kao: “¡Áii muuu Korasini mochiwachi mochikame! ¡Áii muuu We'saira mochiwachi mochikame tiame! Yooma puuu amochi peenia tiame no'o iintoriao, Tiiro mochiwachi iintokame enesoopua Siironi mochiwachipua tiame, ki ehpesi suuwe erapamii puuua, napisochi yasipamii puuua, sostiame wisasori wakirataka, ahpo tatakoririao, suuwe erapakapa.

¹⁴ Nape aamo wa'a noonoriawichioo ki ka'karumao, epeche weruma enemera Riosi kokosariopua, ki Tiiro mochiwachitia, ki Siironi mochiwachitia tiamea.

¹⁵ Muuu Kapenau mochikameai, ¿tewekachi uumpameri maaena eemea Riosieo? Ka'ii. Ohso-tia ki wahjiame ruhjiniachi ihpapapuame eemea, ki teesa aiwaniachi.”

¹⁶ Eesusia eenechi naewaka pu'ka paika weerewa aampa oosa mariki ooka ahpo uhjurameri, chaanerepua:

—Aamo no'o uhjurari keepuamea, no'o keepuamepua; ki aamo nahkiekamea keepukao, ki no'o nahkiekamea keepukao; puuu ki no'o nahkiekamea keepunarekao, no'o Noono i'ka weeechi no'o uhjuraria, ki nahkiekamepua keepunarekao.

Paika weerewa oosa mariki ooka ti'tijoe uhjuratiame no'rawa

17 Neipaopua eenechi e'ensaaopua puuu paika weerewa oosa mariki aampa oookaa uhjuratiame, tisiwa kaawe erakokaopua, chaachaparepua Eesusio:

—jPaamira, ki teesa peenia teerekapua tamochio, reemonioai aamo teewarachiche cheesochepe, taamo e'wekamepua puuyachaniaa ti'tijoechio!

18 —Eje'e —cheere Eesusia—, pichiwapua teware eemea Satanasi ku'kuyao, Satanasionia, tetewakamenia tewekachi o'inia ipatiameo, su'werichitia wichikameo. Puuu ku'iwaripua, i'wa weechi ohjoamea.

19 Neeea aamoo, utewari ki'yakamepua ki'yao, pukaeo, pu'ka seepurawa Satanasi utewari newitomichiopua; sayaweoi aamo ki'kitioio, ka'chi aamo ikimichiopua, machirie ki'kitiaio, kihta saaemichiopua ko'koameo.

20 Nape wa'a te'tiai no'o utewari yahcheriaieo, ka'te pukaekamera aamoo oijeramitiapua, ohso kaawekamera aamo kaawe erakopuapua tewekachi mochimerikapapua Riosi ye'karichi, aamoopua teewarao, Riosi iyotaperichi iyotetiamekapa wa'asi. Puuukamerapu, epeche nateyameraa, aamowichioo.

*Eesusi ahpo Noono Riosichi teerewa nayewa
(Maateo 11:25-27; 13:16-17)*

21 Pu'ka wa'apichio Eesusia, tisia peenia erapaka Riosi Riosiwario, cheerepua ahpo Noono tewekachi kahtiameo:

—Cheriwema No'nooo, yomatiamie itapiti iintuame teekorao, yooma tewekachi

iintuameopua, yoomatiame weechi
 iintuameopua tiameo, tísia kaawe iintoriopa
 aamoo, yooma aamo ye'karichi muiniamechi
 simiyameo, aamo noriwi teeweriopa aapoe
 ahpo pepeniwachichee pahtenariameoopua;
 nape nu'nuntika te'tereriame amochi itaka,
 aamo ye'kariwachi simiyame pahtenarewao,
 kawiyame ma'chitakamemua pu'kawichioo.
 Eje'e No'noo, wa'a iintokame muuua, wa'a tiame
 inatakamekapa.

²² Ahpo Noono ahjama nayewasaapa, yooma
 ahpo keepuameo, chaanerepua:

—Yooma ihta itapiti iintuameo, yooma kiatia-
 menia no'o Noonoeo. No'o tiiao, aataai ki no'o
 machiyamepua, no'o Noonoeo te'pa kahtiame.
 No'o Noono tiiaoi tewekachi kahtiameo, neeche
 nane'riamepua pu'kao, apoe te'ta Taanarache,
 ki aata piirechi. Neeche puuua tiameo, no'o
 Noono machinariameo, machitiameraa.

²³ Wa'a cheesaapa ahpo ajawariamechi
 ku'rikao, chaanerepua, aapoechewichioo:

—Kaawechupena eemea, tetewani eemea ehpe
 no'o ihsiao.

²⁴ Muuwaeme ehkoriaami Riosi nayewaturaa,
 i'ka aamo tetewa tetewisaapua, tísia kaawe er-
 akomiipua, aapoe tetewapa i'kao, aapoe inamua-
 pua tiame i'kao, nape wa'atia ki tetewarepua.

*Kaaweruma tijoe Saamaria ohjoeme,
 wa'achitarichi nayewaniame*

²⁵ Seenepi simikameo, piiripi Moise nuu-
 rari masitaria, oowera aatiatakaopua Eesusio,
 chaanerepua:

—Masitari, ¿ihtana yoratania ahsepanariaa, ki wahjiame ahjaniameo?

²⁶ Eesusia nehjiarepua:

—¿Achini cheeka iyotetiamepu naaju, Moise nuurariaa? ¿Ihtana pahtena muuua pu'kao?

²⁷ Moise nuurari masitaria, nehjiarepua:

—Wa'ao chaanipua: “Apoe Te'ta Paami-rao, nakika tetewipuapua, yooma aamo iikae, yooma aamo utewaeopua, yooma aamo inatarie; aamo piirechiopua, aamo wa'api nakiyachitia, wa'achitia nakipuapua pu'kao.”

²⁸ —Wa'atepua, kaawe nehjiakamemua —chaanere Eesusia—. Pu'ka teresaamua, ki wahjiame ahjamamua —chaanere Eesusia.

²⁹ Waikao, masitari tijoea pu'kao, wa'a ihsiame e'rapaopua, kaawe iinatukerepua Eesusio eenechi:

—Puuu no'o piirechia, ¿aatanajuarepua?

³⁰ —Keepusao naaju —chaanerepu Eesusia—. Nee. Aaata tijoea Eriko simiriataipua, Eerusareni pooechitu, nape pooechi ihtoiopua, aaata nanaaramee wepiretiatapua, kiiya mukukame toaka. Wa'a yorasaapu, yooma ichikoneretiata-pua, ahkasioi wisasori aho chuchatoaai.

³¹ Ehjepamio, aaata neeserosiai pu'ka wa'apichi pooechi ihtoriataipua, nape wa'a po'yame tewakaiopua, ikicha u'matoriatapua, kiisi ku'ipasa.

³² Reewi tijoeai wa'ami u'matoaio, wa'achi iintoriatapua tiame ikicha u'matoka.

³³ Nape piirechi tijoe Saamaria eenamea, wa'ami u'matoaio, wa'a po'yame tewakapaopua, tesiwa e'repariatapua.

34 Ihjia, apechunaka sowijiyoi chuhcheka i'yowesaopua, itapiti aakorieme chuhchekaopua tiameo, puureriatapua pu'kao na'ituriachio. Wa'a ikisaopua ahpo yaasetoachi tekitokao, mochiwachi i'toriatapua, che'cherepaniachio, wa'a che'repariatapua inatekao.

35 Pu'ka meereo, ooka toomi ma'chipasao, wa'a che'repaniachio teekorao, ki'yariatapua cheekao: “Ía, epeche nateyame enesoo aamo inateriao i'ka tijoe, eenechi eenaiio aamo natetemane. Wa'a cheesaa, u'matoriatapua.”

36 Wa'a tiame nayewesaapa Eesusia, pu'ka tijoe masitario, iinatukerepua:

—¿Achini tiamera ihji paika uumatokamea, kaawe iintorepua ahpo piirechio?

37 Waikao masitaria, cheeka nehjiarepua:

—Wee, neea tesiwa e'reka ku'ikamera maayamenia —cheerépua.

—Eje'é —chaanere Eesusia.

Wa'a cheesaopua:

—Wa'achi iintomitia muuuai —chaanerepua.

Eesusi Marata Maaria tiame pehterachi ihsiria

38 Piie taawechi Eesusio, Eerusareni simiyoiopua ahpo ajawaria ahjamao, paikapi mochiwachi asisisoopua, aaata Marata tewaniamee tetewiretupua. Puuu oowitiamea, ahpo ta'pechi paajuterepua pu'kao, Eesusi ajawaria ahjama, ahpo ta'pechio ko'komichiopua.

39 Marataa ahpo ta'pechio, ahpo piini ahjama ohjoeme eneriaipua, Maaria tewaniame. Puuu Maariaa, Eesusi chokichi yasiparepua, Eesusi nayewa keepunaria.

40 Nape Marataa, tísia eerina ihsiapapua weeka itapiti yoorakao, chaacharepua Eesusio:

—¿Ka'chi e'ranimua no'o piinio ki no'o ku'ioio, piineri no'o tehki ihsoio kooame yorakao? ¿Ki no'o ku'inuretaremua no'o Paamira?

41 Nape Apoe Paamiraa, nehjiarepua:

—¡Aa Muuu Marataa! ¿Tahpitika e'ramemua itapitichio?

42 Piiripi wa'apipua, itapiti tísia tahpitika erapuamea. Maariaa, pu'kakamera uunarerepua pu'kao, pu'kao, aatae ki u'yemetepua.

11

*Eesusia Riosichi nayewaniame masitewa
(Maateo 6:9-15; 7:7-11)*

1 Seenepi simikame Eesusio, tewekachi kahtiamе ahpо Noonoma nayeoio, i'ka kajusopa nayewakao, ihji te'ta Eesusi masitiaa chaachaparepua Eesusio:

—Paamira, taamo masitemitia taamooi, Waanichitia ahpо masiterao masiteria, achini cheeka nayeweniamepua, te'pa kahtiamе No'noo.

2 Eesusia chaanerepua waikao:

—Aamo Noono nayewenariaa, eee chaachapapuapua:

Muuu te'pa kahtiamе No'noo, aamo teewaa, te'ta tísia iyoriniame enemitiapua.

I'wa weechi enamitia muuua, aamo ye'kari yasipatemiao.

Aamo e'ra ikimitia weechioi, te'pa tewekachichitia.

3 Soparame taamo kiamitia kooame senepi taawechi.

4 Taamo tatakoririao cheriwepuapua, taamo cheriwiachitia taamo na'ara yoorameo.

Ka'te taamo tooa ki kaawerumachi taamo ruhjimichioo, taamo newipatemitiamua pukachio.

5 Wa'a cheesaapa Eesusia, cheerepua tiame Riosichi itaniameopua, i'ka wa'achitarichi aaata iintoriachitia nayewaka, eee cheere Eesusia:

—Aaataa, aaata ahpo piirechi ta'perachi eenariataipua naasipa tukaomiahka. Puuua wa'a eenakao, chaaneriataipua pu'kao: “No'o reewemitia ookapioi paani.

6 No'o ta'pechi eenakapu aaata poorosimame, ko'kotemo o'rane pu'kao no'o ta'pechi che'repamiopa, nape kihta iinuekane no'o ko'kotemiao.”

7 Ta'pechi reweniamea, pichiwa nehjiatarepua nehjiao, nape eee cheeka: “Ka'i, ki werisime e'rani neeepa, yooma yeetepakame teemeapa wa'asi, kukuchia, yooma kokochika pe'tiamepua wa'asi. Ki werisinare neeaa, aamo kiamiaio.”

8 Nape reweka itayameo utewa chiiopao, ki kichiwa cheemichioopua, rewemapua ohso kaawe, ki suuwe e'raka e'rarioipua, tisia tukao eenakao.

9 Nape Riosia ki aaata nahsinepameaapapua, a'chitia keenakooi aamo apochi eenakoioipua itapiti itanemiaopua, naasipa tukaokooipua, aamo kaawe e'reka kiamapua. I'yamitiapua, teimapua waikao. Yeetarachi chochoka sisi-namupuapua, wahjonepuamemua waikao.

10 Yooma wa'a teeka ihta keenakooi itayamea Riosichio, uutepuamepua. Riosichi itasaa, kiapuamemua. Riosichi i'yasaa, teimamua. Riosi yeetarachi aamo sisinamusoo, aamo yeetapumapua.

11 '¿Naakona aaata noonoraa ahpo taana paani itasoo, tehtena kiamapua? ¿so'chioi itasoopua ahpo taanao, siinoioi kiamanapua?

12 ¿ka'waoi itasoo ahpo taana, machirioi kiamanapua?

13 Weeh, aamoo tatakoriamekoi kaaweruma ki'yame enesoopua aamo tatanao, ¿ki kehkisa epeche kaawe e'raka amochi enanaretare Riosia, amochi yasipamiaopua Riosiwarie? Wa'a iintomeri aamo Noono tewekachi kahtiámea, yooma aaataoi apochi yasipamichio ahpo Riosiwarie, apochi enapaka itaniamechio.

Eesusia reemoniochi uuyame tewaniapua utewario

(Maateo 12:22-30; Marako 3:19-27)

14 Senepi simikame Eesusia, tijoe yachapate puua, reemonie ni'opakame. Ihji reemonieme ni'opakamea yachapasaapa, ma'chipasetiaopua reemoniwario, nayewasirepua. I'ka wa'a iikame tetewakame ti'tjoeria, tísia peenia eraparepua Eesusichio, wa'a iintokopa.

15 Nape ookapi puuu tetewikamea, chaachaparepua:

—Áaa, Weseu yahchamekapa apochi, wa'a ihsiamepua, pu'ka wa'api reemo noonora utewarie.

¹⁶ Nape wahjachi ti'tijoe tiamea, ki pichiwa utewarieme maayameopua Eesusio, pu'ka ahpo iintoriaopua reemo ma'chipaka, itapiti ki maaenari itarepua iintomichioo, te'pa eekachi teteipua tiame.

¹⁷ Nape Eesusia, nane'riapao, Weseu utewarie ihsiame maaeniaio, chaanerepua:

—¿Achini teeka nasiwata Satanasia ahpo wa'api? Aata ahpo ijinuwa ahjama nasiwasaa, ¿ki yooma ahpo wa'api soopatarepua? Aata ta'pechioi, ahpo tatanachi wa'api nasiwasaa, ¿ki ahpo wa'api ta'pechio, yooma ahpo ko'itarepua?

¹⁸ Satanasiai, ahpo wa'api ahjama ijinuwa nasiwasaa, wa'achitia ahpo wa'api soopamapua.

¹⁹ Eeme wa'apiai, ti'tijoeri puuyacho tusaa reemonio, ¿ihtana utewarie puuyachame eemea? Riosi utewarie chaachapasaa, ki pichiwaniamea no'o chaachapao.

²⁰ Nape no'oo, Riosi utewarie puuyachame enesoopua Satanasi reemoniwarioo, Riosi utewarirakamera ihsiamepua. Wa'atiaio neeea, Riosi utewarie Riosi ye'kari iintapame neeea, pukae inisikao, Satanasio newitopakaopua.

²¹ 'Satanasia, aata weeechi ohjoemekatepua, ahpo karichio ki ookapi aataeka tísia utewaeme, ahpo iinueka kahtiao kaawe neesetoka. Wa'a tiapa puuu aata tijoea, ka'chi iika ichikoneme tiamepua, tísia kaawe neesetoka yasitoamekopa.

²² Nape piirechi tijoe epeche utewaeme enesoopua ki ookapi aataekao, pu'ka ta'perachi iinueka u'yemiao, newitoka yooma u'yemapua pu'kao. Wa'a iintosaapa puuua pu'ka newitoka u'yeriaio, ahpo iintonaria iintomapua pukaeo.

Weeh, nee Riosie Tijoe Tijoetutetiamea, pu'ka Riosi te'ta utewarie eenakamenia, Satanasi ye'kari utewarira puipamia.

²³ 'Yomatiaame aaataa ki noochi ahjama te'teriaamea, no'o seepurawapua. Ki no'o ku'ika Riosimina upapameaapua ti'tijoerio, no'o mamajochakiaame puuua, ki noochi enepamichio, pu'kao ki no'oeo chi'rípamichio.

Ki kaawerumari tijoeturi eenechi aaatachi eename

(Maateo 12:43-45)

²⁴ 'Aamo inateka mochtomitia eemea, pu'ka Satanasi reemoniwachio. Ihji Satanasi reemoniwaraa, tijoecho machenasaapua, oowera wahka ooruchi oiyapua aaatachi ahpo pakimiachi i'yakao; ki ahka tewisaapua pakipuachio, erapamapua: "No'o yasariachio kakupakaipua, ohso kaawe wa'akamera siimania eenechio."

²⁵ Wa'ao wa'apitia kakupa tiio tewisaapua, ki wa'a Riosi Riosiarie eina teeresoopua ahpowichio wa'ao,

²⁶ ehpeche oowisani epeche ki ahpochitia nanaarame Satanasi re'remoniwa paajutesaapua, eenechi wa'a pakimapua. Waikao puu tijoea oowitiameoiopua, epeche ki kaaweruma enepameripua, ki ke'chu ahpo teereriachitia.

Te'ta pichiwari peenia eraniame

²⁷ I'ka wa'a tiame nayeio Eesusio, piiripi oowitiame wa'achi ihsiameai keepukao, sisinarepua cheeka:

—jAamo naawatekamea, tísia kaawe e'ramejuarepua, puuu aamo chiiteka weripatekamea!

²⁸ Eesusia chaanerepua pu'kao:

—jTe'ta kaawe erakoamea, naati puuúa, Riosikamera e'weka mochitoamera, pu'ka chi-iakamera keepuamera!

Ki ka'karuma ti'tjoeria ki maaenari naani-atiwa itaya

(Maateo 12:38-42; Marako 8:12)

²⁹ Wa'a ihsioi Eesusio masitekaopua pehjo, ti'tjoeria epeche epecheche enetorepua napawikao, tísia muuwepakaopua Eesusi norikameo. Wa'a iikopa wa'ao, Eesusia, o'inerepua masitekao. Puuuu chaanerepua:

—Ehpe taawechiami ti'tjoeria, te'ta no'o peenia ihsiwae itayamepua no'o naaniatiwao. Nape ki tetewitepuamepua wa'asio no'o naaniatiwaopua no'o peeniasiwaeo, naatiche enemeripua no'o naaniatiwaa, Oonasi ikiriaka ti-iame, enemeripua pu'kawichioo, no'o naaniatiwaria.

³⁰ Wa'achitiao ehkoriaami Oonasi ikiriaa, ehkoriaami Níniwe taawechiamiwichio eneriamepua naaniatiwario, Riosie wa'api uhjuraria ahpo ma'chitameopua, wa'achitia ehpiami taawechiami neeeai apoe wa'api Riosie uhjurakamepua ahpo ma'chitario, ehpiamiwichio no'oo ti'tjoeri nayewemichioopua. Puuu enemeripua naaniatiwaria, aatanakoo te'ta no'o ma'chitamea, no'o Noonoo no'o mukukoio, eenechi no'o ahjaterioio.

³¹ Wahka ihtoriachi Riosi ti'tjoeri te'ta katewiachio, puuu yawichi oowitiame

Tetuyachi o'inia eenakamea, Saromoni te'ta peenewari machiwari ne'nemia eenakamea, te'ta wenejimeripua aamoo, ehpe taawechiami mochiriameoo. Wa'a iintomeri puua, kai waapi o'inia eenakamekapa Saromoni tísia peenewari keepumiao, eemeo ki ahpo iintoriachitia te'teriopa, no'oo epeche weruma tiariemekoio ki Saromonichitiao, no'oo tísia aamo chokichi oioiopua, kiisi no'o ewakoamekopua no'o aamo masitiao, kiisikoio, no'o keepunarekao.

³² Wa'achitia Níniwe ohjoekameai, aamo wenejimapua tiameo, Riosi te'te ti'tijoeri katewechio. Wa'a noonoimapua aamoo, tísia pichikeriapa Oonasi cheeriaopua, aamoo, kiisi no'o pichikeriamekopa no'o masitiao, no'o epeche tísia weruma tiariemekoipua, ki Oonasichitia.

Tahjera taamo weerewachi tiia
(Maateo 5:15; 6:22-23)

³³ Waikao Oonasi ikiria teereria nayewasaopua, taamo weerewarachi tiia nayewakapua i'ka wa'achitarichio, eee cheekao:

—Tahjeraa, ki noriwi weraniamepua itapiti teereo, te'pa weraniame ohso kaawe, weeresi uutapamichiopua, wa'a enapameopua uutapemichiopua.

³⁴ Puusia, tahjeraka tiamepua taamo weerewachio, pukae tetewiniamepua te'ta kaawerumara pahtewario. Kaawerumache aamo inatame enesoo, puuu tahjewaa amochi tajimeripua, kaawerumachiche aamo oiteka. Nape ki i'ka masitewa kaaweruma

pahtewari uusaamua, ki kakupachi oimamua, tukapachikamera.

³⁵ Wa'a teesoo, kakupachi mochitonariaa, ki toipuapua choipamichioo, pu'ka kaaweruma pahteriaopua, amochi uuriao. Ki wa'a teeresaa-mua, tukapari enemamua amochio.

³⁶ Yomachi amochi uutapame enesaamua, kihta ki'tiameomua noriwi ihsitiameo, kaawerumache enemamua waikao amochio, yooreminao, aamo itapiti tahjerae, uutapaniamechitia.

Eesusia wiwitsuame teewanipua pa'pariseroo, Moise nuurari ma'masitariopua tiame

(Maateo 23:1-36; Marako 12:38-40; Ruuka 20:45-47)

³⁷ Eesusia kajusoopa wa'a naewakao, aaata parisero tijoe ahpo ta'pechi paajuterepua, ahpo ta'pechi ko'komichioopua. Eesusia, pu'ka parisero ta'perachi asisaapapua, chitokae poiparepua ko'komiao, wahjachi ahjama ko'komiao.

³⁸ Nape pariseroa, ki paanikoriamekopua Eesusio ko'komia, Moise nuurari nokiwachitia, iinatukerepua: “Achina tiiachipa ki paanikokamua ko'komiao?”

³⁹ Wa'a chiiopa pu'kao Eesusia chaanerepua:

—Eeme parisero ti'tijoea, aampache kaawe pakoyamepua pehtorio, nape yooreminao wa'atia toayai, ki papakotiame. Wa'ache te'tiame eemea yooreminao, ki papakotiamechitia, aamo yooreminao eemea, pochikame kahtiame eemea, ki kaawe noonotiame ichikoka, yooma ihta ki ka'karuma tiame.

⁴⁰ ¡Ki ijinatame eemea! ¿Ki nane'riame eemea, ma'chi weerewa netekameo, yooremina tiame

neteriamekopua? ¿Ki nane'riamekosa eemea, ma'chi ahpo weerewachi papakoamea, ahpo yooremina tiame papakomerikopua?

⁴¹ Pukaepa eemea, tiopachiwichio toomio nehjaio, iikachi kaaweruma e'raka kiapuapua, ki ti'tijoerikamera, aamo kaawe e'remichiopua. Wa'a nokisao eemea, yooma piipateka enemii eemea, yooreminao, ma'chio tiameo.

⁴² '¡Áii eeme parisero ti'tijoea! Eeme oosa mariki simiyame poanatakiamé Riosiwichioo, yooma ihta aamo echaria i'ipaopua, meenta saawaraopua tiame, ruura i'yowiopua tiame, yooma ihta rahtatiame koi'wameopua tiame, nape wa'a nokakai eemea, ki tesiwe e'riame eemea ti'tijoeri ichikoekao. Wa'a te'tiapa eemea, ma'chiamé tiame eemea, ki pichiwa nakiyamekopua Riosio. Ki ichikoka mochtomete eemea ti'tijoerio, pu'ka Riosiwichio poanatakia ki'yariwaoi, ki toaka kiatoka.

⁴³ '¡Áii eeme parisero ti'tijoea! Eemea napawikarichio, te'ta weruma teerewame mochipachi moomochikonariame, ahpo yooreka teteipuawichioopua ti'tijoerio. Pooechi ohjoioopua eemea, yooreka teepotejeranipua.

⁴⁴ '¡Áii eeme wahjipame toaniachika te'tiame, wa'ami uumatoame ti'tjoeria, tisia eiwepuati-achi tekeyame ki wa'a tiame maaekaopua teereo.

⁴⁵ Wa'a chiioapa Eesusio, piiripi puuu Moise nuurari masitaria, chaanerepua Eesusio:

—Masitari, parisero ti'tijoe wa'a cheekaomua, taamo nekamutenamua tiame.

⁴⁶ Nape pu'kao tiame Eesusia, chaanerepua:

—¡Áii eeme iyoteri ti'tijoeai! U'matoka pehtiamē iyoriwa yorapuameopua ti'tijoerio, Moisetaru nuurari chiia na'roakao, aamo wa'apioi, kiisi kajume tiiaopua iyorikao.

⁴⁷ '¡Ai eemel, ehkoriaami Riosi nayewatura wahjipakame toatiachi tosawiamea, te'ta nakiriamechitiapua pu'kao. Nape pu'ka Riosi nayewaturao aamo wa'api ehkoriaami mochiriame ko'yakamekoipua pu'kao.

⁴⁸ Wa'a te'terekao eemea, kaawe e'riameka nooka eemea pu'kao, pu'ka ko'yariopua, ehkoriaami Riosi nayewatukameopua, pu'ka wahjipakame toatiachiopua, senepi paaumparichi to-sawesikaopua.

⁴⁹ 'Pukaepa Te'pa Kahtiamē No'noa, nane'riapa puuua ehkoriaamio, cheerepua: “Wa'a uhjurenane no'o nayewatura, neipa no'o ajawariaopua tiame, tuuyetumeri. Puuua, ko'ipuaamepua ooka-pio, wahjachio na'ara yoramia, naanaripuaeme.”

⁵⁰ Wa'a nokayamekapa eemea, wa'achitia ki kaawe noonokame eemeai, aamo ehkoriaami noonowiriachitia. Yooma ehkoriaamisi o'inia Riosi nayewatura ko'itiameopua,

⁵¹ Aaweri yasaria taawechi o'inia, ahkasi Sakaria ooka Riosi iyoriwa tepawetiachiami u'matoi meritiachisi ko'itiameo, yooma eeme i'ka ikitiamewichioo, te'ta Riosi kokosariraa, amochi wichimeripua.

⁵² '¡Áii eeme Moise nuurari ma'masitari! Tísia kaawe nane'riai eemea, achini teeka kaawe mochitopuame Riosichio, ki wa'a te'tereka mo-chitoamepua. Wa'a te'teriameai eemea, ki toani

eeme wahjachioi, kaawe te'tereka mochtomi-chioopua pu'kao, Riosichio.

⁵³ Waikao o'inia, parisero ti'tijoea, Moise nuurari ma'masitaria tiame, nekaweka tete-warepua Eesusio. Waikao o'inia wa'anao, ki ta'iria yahcharepua Eesusio, muuwaeme itapiti iinatukeka,

⁵⁴ ki kaawe chaachasoopua pu'kao, chapisa wenejimiipua te'ta isaeri pa'pamirachioopua.

12

Eesusie, ki pichiwaka chaachapame teriwa

¹ Piie taawechio ki ookapi napawioiopua, ahkasi apochi momotochikao, Eesusia wa'a e'nakameo, o'inerepua masitekao. Pahchao o'inerepua cheekao:

—Eemea aamo inateka mochtopuapua, pu'ka parisero ti'tijoe masitiaio, ka'karuma masitiameka chaachapameopua ki ka'karuma erakoka masitiaio. Puuu masitiaa, rewaruraka ikiyamepua, ti'tijoechi mu'ipakao.

² Pu'ka ahpo masitiai ki yooreka mochtioaa, noriwi noonowiriaopua tiame, te'ta Riosi katewiachi taawechiopua, yooma ma'chitapuaitemeripua. Kihta wa'atia itipipuaitepua, ki nane'rekao Riosieo.

³ Wa'achita eemeai wa'achi te'teriamo enesaa, yooma noriwi aamo nayewariaa, yooma noriwi aamo noonowiriaopua tiameo, ma'chiachi toapapuamepua puua ma'chitakao, taajenachi. Wa'achitia puuu, yooremina yeetaeka ihchi naewatiameai, karijampa weripaka, ma'chitaka sisi-namuniameka teeremapua.

Aatanapu seeweme tiamea
(Maateo 10:28-31)

⁴ 'Pukaepa neeea aamoo, no'o kaawe e'riao, aamo chaanenane, ka'te seeweka tetewamua ihta ti'tjoerio, aamoo na'ara yooroiopua, aamoo ahkasi merinarioiopua, aamo wa'a chaachapaiopua, ka'chi yorameriopua aamo iikao.

⁵ Nape neeea aamo chaanenapua aatanakamera seewemerio: puuua Riosipua, Apoe taamo Noonokamera tewekachi kahtiame. Pu'kakamera seewemeri ki kaawe noonoikamea, pu'kao Apoe kokosariao, taamo iikachikamera kokosamekopua pu'kao, te'ta kokosarichi ihpapamaopua, ki wahjiamesi tajayachiopua na'i, wa'a ki wahjiamesi aiwaniameteeremiachi. Pukaepa Riosichikamera iyorika mochitopuapua, ki wa'a tiame Riosi kokosari ikimichiopua amochio.

⁶ '¿Tuchikina kehki nateyame eemea? ¿Ki ooka toomichi wa'api nehjiwamepu mariki tuchiki? Nape ku'ita kehki nateyoi Riosia, ki natakepamepua pu'kao. Ki ku'ita epeche nateyame eemea Riosiwichio.

⁷ Eemea ki teesa nakiwamepua Riosieo, ahkasi aamo kuupaoui kehkitaka ne'neka.

Riosie weratiamechi te'terio tuuwai ki suuwe erapame

(Maateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Ka'te suuwe erapa noochio, aaata ti'tjoerichioi. Aaata noomina ahpo ma'chitame ti'tjoerichio, neeeai Tijoe Tijoetukamea, noomina te'terio ma'chitamaniana pu'kao, no'o Noonochi tewekachi kahtiamechiopua, yooma

no'o Noono tewekachi ku'iwari, tetewachiopua tiame.

⁹ Nape ahpo wa'iname ti'tijoerio, ki noomina te'terio tuukao, wa'achitia neeeai, no'o wa'inemapua pukachio no'o ahjama teerewao, yooma no'o Noono tewekachi ku'iwari tetewachio.

¹⁰ 'No'o chiia na'arekamea, Riosieo cheriweme tiamepua pehjo, nape aaata Riosi Riosiwarie ahpo nayewenia ki e'wiame enesaa, kiisi cheriwepuame puua Riosieo, kiisi e'wekapa ahpo nayewia Riosiwario.

¹¹ 'Nape no'o ahjama te'tiamea, wahka i'totiaipua isaeri napawikarichi wenejikao, ka'chi eramitia eemea, aamo nehpuapaka nehjiamiao,

¹² puuu wa'api Riosi Riosiwari amochi yasitoame, ihsimeripua aamo ku'ika nehjiatekao, aamo wenejiwa iinatukewao.

Ahpo paarasatiaeo maaporichi wichime tiari

¹³ Eesusi masitioio, piiripi wa'achi keepuamea, senawato chaacharepua Eesusio peyachi, eee cheeka:

—Masitari, no'o ku'ika chaanemitia no'o pa'chio, taamo noono tooeria mukukao, naachutamichio.

¹⁴ Nape Eesusia pu'kao, nehjiarepua:

—¿Aaataekona weratiamenia pu'kawichio aaata nayewemichioo?

¹⁵ Wa'a cheeriopua pu'kao, Eesusia cheerepua yoomao:

—Aamo inateka mochtupuapua, te'ta iko-tuwachi simiyameo; ta'iria mochiniamea, ki itapiti te'ta iinueniamepua.

¹⁶ Waikao Eesusia, i'ka wa'achitarichi nayewerepua. Waikao o'inerepua cheekao:

—Aaata tijoe ahpo echariachio, ki ookapi paarasatiamea, ki ookapi apechunamiapa i'ipario,

¹⁷ e'rariatapua: “¿Akatia katewetane i'kao? Ki iinuene ahkao.”

¹⁸ Ehjepao erapariatapua: “¿Aa! Na'sonamane naaju no'o i'ipari toaniachio, epeche weruma ajawamane ihsisao, pu'ka no'o i'ipamiao, yooma ojowimichiapua wa'ao.

¹⁹ Wa'a iintosapaonia, chaanemania no'oo: Nee, tisiwá paarasatiame muuua, ki ku'itapisiwichio. Resipusa ehpeo, ta'iria ko'kósa, ta'iria iijísa, pahkoteka pu'séresa.” Wa'asa chaniriatapua.

²⁰ Nape wa'a e'rariopua pu'kao, Apoe Riosia chaaneriataapua pu'kao: “Kiisi inatame muuua. Wa'a e'rakamekapa muuua, ehpe tukao mukima muuua. Puuu aamo paarasatiaa, piirechi aaataoi, kiapuame puuua”, chaaneriata Riosia.

²¹ Waika ahpo keepuameo, chaanere Eesusia:

—Wa'a ikiyame pu'ka tijoechi oowitiamechi tiame ahpochewichio erakoamechio, ki nakika mochtioamechiopua, Riosichikamera paarasario.

*Riosia, ahpo tatana inatena
(Maateo 6:25-34)*

22 'Pukaepa aamo chaanena neeea, ka'te epeche erako eemea, aamo ko'kometiowichioo, aamo chuchamiaoi wisasorio.

23 Te'ta pichiwa ahjaniamea, ki koamee ahjaniamepua, wisasoriai, chuchaniameo.

24 Tetewame eemea kaarachio, ki echayameaipua, ki i'ipameoipua, ki nuutiameaipua ko'kopuameo, tewiteniamepua Riosio ko'kopuameo. Riosiwichioo eemea, epeche nateyamepua, ki ihta tuchikichitia.

25 ¿Aatana eemea tahpitika e'rai iintonaria, aamoe waminatamua aamo ahjario, piire taaweoi ehpecheo?

26 Ka'chi iika waminame teeresaamua aamo ahjario piie taaweoi, ¿achini iika pu'ka aamo tahpitika e'rarieo, kiamamua ihta aamo ahjariwachi nakisimiaopua, ihtoriachisi taawewichio? Ohso kaawe Riosichi paparapuapua pu'kao, aamo nakika yasitao.

27 'Ne'nemitia to'iwe seewarao, tísia peeniatiamekopua pu'kao, kihta tekipanameaipua, kihta ikutamekoiopua ahpo peeniatiameteerepuawichioopua. Wa'a tiamepua. Saromoniai yawichikaipua, ki epeche peeniatiamete waki-ratakamepua, ki pu'ka seewa tísia peeniatiamechitiao.

28 Riosio, to'iwekoipua pu'kao, tísia peeniatiameteewiame enesoopua pu'kao, ¿kehkisa epeche aamo wakiratetarepua, yooma kiatarepua itapiti aamo nakiwiaoi?

29 Pukaepa ki te'ta erakomete eemea, aamo ko'komiawichioo, aamo iijimiawichiooi.

30 Pu'ka wa'a tiameo, ki Riosichi te'teriamiache

wa'a erakoamepua. Nape aamoo, Riosi taamo Noono tewekachi kahtiame nane'riamepua aamo itapiti nakiweka mochitoao, apoe aamo ihsiamepua aamo ku'ikao.

³¹ Wa'a teeso eemea, Riosi neesetowachi mochitonarepuapua, pu'kakamera nakika yooraka mochitoka, apoe ihsiamekopua yooma ihta aamo nakiwia ki'yakao.

*Tewekachi paarasatewa
(Maateo 6:19-21)*

³² 'Aamoo noochi paparaka mochitoameo, tísia nakika yasitoamenia, no'o pupuku po'wachitia neesetoka tetewamekopao, ka'te seeweka mochitomitia eemea Satanasio, ihtaoui ki kaaweruma aamo na'ara yoranarewao. Aamo Noono tewekachi kahtiamea, tísia kaawe aamo neesetonariamepua ahpo ye'karichi mochipuawichioo, tísia pu'sereka wa'a tiame e'rariapa.

³³ Nehjitiamē maaemitiamua yooma aamo iinuekaopapua. Riosi tooemitia pu'kao, ahjae ihsimichiopua pu'kao, aaata kiamichiopua ahpo kianario, ku'ipuame nakiyameo. Wa'atiaomua, tewekachi nuutepanimua, kakupa, ka'chi ikiyachi, ki yemipachi, ki'tiachioipua ichikoameo.

³⁴ Aamo maayachi aamowichio nateyame iinuwao, wa'a yasima muuuapu aamo inatario, wa'a kahtiachitia aamo iikaopua.

Kaawe ahpo katewekame yasipuame

³⁵ 'Ka'te kochika mochimitia eemea, ohso kaawe pusakame mochipuapua,

³⁶ aaata ahpo teeko neewiwachi enameri puuyamechitia te'terepuapua, enasoche yeeta-pukepuawichiopua pakimichioo.

³⁷ Tísia peenia erakotariare ahpo teeko yoraki-amea, wa'a te'teriamo tewitiapua ahpo teekoeo. Teekoraai tísia kaawe eratarepua tewisaa, teeko-raai tísia kaawe e'reka ajawemeripua kooameo, ko'kopuawichioo.

³⁸ Ahpo teeko naasipa tukaomi ahka eenakoio, tísia kaawe erakotarepu ahpo teeko yorakiamea, pa'a marikarowa ahka eenakoio.

³⁹ Eesusia i'ka wa'achitari masitewari chaanerepua tiameo: “Aata petechi teekora nane'riame enesaa, achini keenako ahpo ichikuepuameo, pu'ka keenako ki kochika yasimiipua, ki ahpo ichikuepuawichioo.”

⁴⁰ Wa'achitia eemeai, pu'pusame mochitop-uapua ohso kaawe, senawato enamaoi neeea, a'chitia keenakooi.

⁴¹ Waikao Peeroa iinatukerepua Eesusio:

—Masitari, ¿taamochewichio ohjoarepu, puuu wa'achitari aamo cheeriaa, ki wahjachiwichioopua tiame?

⁴² Eesusia chaanerepua waikao:

—Aa, ¿ki pahtekakosa inamukame eemea, ahpo teeko kaarira inatiame no'o aamo nayew-eriao? ¿Ki yooma aatachitiapua amochi-tia noochi paparameopua, itapiti yoramichio no'o toowewa nuurewaopua, ahkasi tewekachi no'o no'rasoopua eenechi no'o eenachisiopua? Wa'achitia aaata paamira i'wa weechi ahpo ta'pechi mochikame kianiame ahpo seekaere kaawe neesetomichioo, mehka weechi simisoo,

wa'achitia neeeai tewekachi no'rasaa, yooma aaata noochi paparameo, yooma napatí ahpó inateka mochtomichio toimania pu'kao, no'o kariwao.

⁴³ Pu'ka ahpó teeko kaarira kaawe neese-toka mochiriamea, tísia kaawe erakomeripua ahpó teeko enasopua, pu'ka ahpó teekoeo tísia kaawe e'reretiapaopua, ahpó tísia kaawe neese-toriaopua, ahpó teeko ta'perao.

⁴⁴ Pichiwa chaaninia pu'ka teekorao, tísia kaawe iintomerikopua pu'kawichioo, epeche weruma neesetori kiameripua pu'kao, ahkasi yooma ahpó iinuwaoui. Neeei wa'achitia iintomeripua eenechi enasaa, tísia kaawe noonoikameopua no'owichioo, no'o neesetokeriaopua tísia kaawe yooraka inateriopao.

⁴⁵ Nape aaata ahpó teeko seekaerewao, ki enameri maaeka ahpó teeko ki kaawe noonoikameo, ki ihkokekaopua ahpó wahjachio, ahpoche kaawe ko'kómia inatakameopua, nawajikache yasaka pu'serekameopua,

⁴⁶ apoe teekoraa senawato enasaopua, wa'a nokayame tewisaopua, kiisi cheriweka tísia kokosameripua pu'kao, yooma ahpó seekaerewa ahjamaopua, ki ahpó e'waka mochiriameopua.

⁴⁷ 'Aaataai ahpó teeko seekarewachitia tiameo, nane'riameai tísia iyoripua ahpó teeko iy-oricameo, oowera yasakameopua kihta yooraka ahpó nuureretiao, epeche weruma kokosari nakiyamepua.

⁴⁸ Nape kihta nane'riapa ki yoorakamea ahpó teekora nuurario, ki te'ta kokosapua

nakiyamepua. Epeche machiyame ahpo nu-urewao, epeche iyorimete puuua ahpo nuurewao. Epeche kianiamea neesetomichioo, epeche iyoriwa itaneniamepua ahpo neesetopuaichio tooweretiao.

Eesusichi paparapawichio aaata ahpo poanatuniamie

(Maateo 10:34-36)

⁴⁹ Eesusia, simiteka masitekao cheerepua:

—Neeea, noochi kaaweruma paparawa tajenatemia eenakamenia amochio. Tísia pu'seriamii neeeea, amochi ti'tijoechi ooweruochiopua tiameo, tajenakame enesoo noochi paparario.

⁵⁰ Neeea, ki nu'uti aiwarichi u'matomeripua, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, te'ta piipakame itipimichio tatakoriiriao. Ahkasi kajuyachisi iintosaapua tatakori natetekao, tísia aiwamerimua noochio, ki ahjame eraniameo, ahkasi kujuyachisi yoranariapa aamo tatakoriiria natetekao.

⁵¹ ¿Ta'iria yoomahka mochitemia no'o eenakame maayame eemea, napati inatakaopua noochio? Ka'i ki wa'a teeremeripua. Neeea ti'tijoeo ooweruopua tiameo, napati yoomahka paajutemia eenakamenia noochio, noochi paparaka mochitomichiopua. Nape ti'tijoeeria, ki yoomahka napati paparaka mochitomeripua noochio, ki yoomahka napati no'o chiia pichikemeirikapapua. Wa'a te'tiapa ti'tijoeeria, ki napati ahpo kaawe e'reka mochitomeripua, ahkasioi tísia nekakomeripua apochio. Apochi

nekakoapa puuua, ahkasioi poanatumeripua apochio.

⁵² Wa'a iikaopua, mariki mochikachio pi-iripi ta'pechio, ooka wa'api no'o nakitarepu wa'ao, wahjachi paikaa ka'ikoio. Wa'a tiia-pao, ahpo poanatumapua ahpo poponiemea pip-iniemeopua tiameo.

⁵³ Yayawaraa, ahpo tatanachitiaoi, ki napati noochi paparamapua; tatanaraai, ahpo yayawachitiao, ki napati noochi paparameripua; waasiraai, ahpo moniawachioi oowitiameo ki kaawe nakika tetewimapua pu'kao noochi papamekopapua pu'kao; moniawaraa, ahpo waasichio, wa'achi teeremeripua pukachio, ki noochi paparemekopua pu'kao.

*Kajuyachi taawechiamio, naania teetomiachi
(Maateo 16:1-4; Marako 8:11-13)*

⁵⁴ Eesusia muuwari simiteka naewakaopua pehjio, cheerepu ti'tjoerio:

—Eemea, ariyachi toomaritame tetewapao, yukimio tuusoo, yuyukuamepua pichiwa.

⁵⁵ I'ka weee tekiyanatikia eejesoopua, tatameri asimeriko aamo tuusoo, pichiwa wa'a teeremeripua.

⁵⁶ Yooma pu'kao machiyame enesaa eemea, zachini iikai ki pahteka tetewame eemea ehpe taawechiami amochi ikiyao, yooma no'o yooraka inisiao, amoe pusie tetewaio? Wa'a teesoo, ki pichiwa nane'riai chaachapame eemea itapiti ikimiao. Wa'a tiiapao eemea, oowera wihkuaka chaachapame eemea, aamoe wa'apioi.

*Ta'iria te'terewa i'yaniamе аhpo seepurawachi
(Maateo 5:25-26)*

⁵⁷ Wa'a cheesaa Eesusia, cheerepua tiameo:

—¿Achini iikai ki aamoe wa'api аhpo katewena eemea, аhpo kaawe teerepuawichioopua ki kaawe аhpo nokariao, te'ta Riosi nakiyachitia?

⁵⁸ Aaata peereichi aamo i'tonaresoo, ohso kaawe ke'chu peereichi aamo i'tonioi, katewepuapua aamo wenejiame ahjamao.

⁵⁹ Wa'a i'totiame enesaapamua, ki machenama muuua wa'ao, ahkasi aamo ki kaawe iintoria yooma natetesapa. Pukaepa neea aamoo, chaaniamepua: Ke'chu asioi kajuyachi Riosi te'ta peereio, Riosi ahjama aamo katewepuapua yooma aamo ki kaawe iintoriopua natetepuameo, kihta kokosari amochi teerepuawichioopua Riosi peereirachio.

13

Riosichi enepaniame te'ta nateyamera

¹ Pu'ka taawechiami tiameo, Eesusichi e'enarepua kooria Eerusareni o'inia, Eesusio ahka kahtiachiami. Puuua chaachaparepua Eesusio, Piirato аhpo soontaroeo, Arirea e'enakame ko'yakapua, Riosiwichio mananioiopua animari ko'itiame, i'isaeri tioparachiopua.

² Wa'a tiame tuuyetiapa Eesusia, cheeka iinatukerepua аhpo masiteka ihsiaopua:

—¿Aatia tiichipa ko'iretiarepua? ¿Epeche tatakoriapa, ki wahjachi Arirea mochikamechitia? ¿Riosi kokosari iintokame maaena eemea Piirattoo?

³ Ka'i puua. Riosia te'ta kokosamepua nape wa'atia, yooma ki apochi e'enakameopua, wahjipakameka teewiamepua pu'kao apochiopua poana, ki seenampasi wa'asi.

⁴ ¿Ihtana erakona eemea, pu'ka oosa mariki osanao mesuka wahjipakameopua Siroe chupakarichio, epeche tatakoriapa ki Eerusareni mochikamechitia, wa'a iikame maaena eemea?

⁵ Ka'i puua. Ki wa'a te'tereriapa wa'a iikamepua. Nape aaata eemea, ahjame ohjoaiopua pehjio, ki Riosichi paparaka aamo tatakoriwa toinaresaa, wahjipakameka tiame eemeapa Riosiwichio.

Eechichuna ki taakiamē wa'achitarichi nayeweniamē

⁶ Eesusia waikao, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, eechichuna echiwamechitiaka nayewerepua:

—Aaata tijoea, piiripi eechichuna echiwa echariataipua, taaketaoipu e'raka. Tehpe neipamio, taakerio o'raka simiriataipua ne'nemia. Nape ne'nioio, piiripioi ki taakeriatapua.

⁷ Wa'a tiioopa pu'kao, chaaneriataipua ahpo moromatuao: “Paika paaumpari i'tonanepa ejenakao, ki tewaka piiripioi i'ka wauri taakeriao. Po'tanapuapua ohso kaawe, kihtawichio eina teeremichiopua wa'ao.”

⁸ Nape pu'ka echiwa inatiamea, chaaneriataipua echakameo: “Toimitiao pehji. Itapitioi

yahcheka kaawe yoramane wejikekao, taake-
taoipu wa'a yoratiaa.

⁹ Taakesoo eenechi paaumparichio, wa'atia
toipuapu. Ki taakesoopua waikamio,
po'tanapuapu.”

*Eesusia tuumurame oowitiame yachapatena
resipuniame taawechi*

¹⁰ Piie taawe resipuniame taawechio, Eesusia
napawikarichi ihsiriaipua masiteka,

¹¹ wa'achi yasariaipua piiripi oowitiame, tu-
umuwari kokoriame. Wa'a ikiteriaipu na'arari
tijoeturia, oosa mariki aampa osanao paaumpari
i'toriaipua, ki werisika riisakao.

¹² Eesusia wa'a kahtiame tetewapao, apochi
enanuresaopua, chaanerepua:

—Oowitiame, saukame itipiamemua, aamo
kokoriao.

¹³ Wa'a cheeka ahjachi seekarepasoopua,
yachapakame itipire ooitamea, kaawe oisirepua
waikao, riisasipakao. Wa'a ikikapa oowitiamea
saukao, tisia kaawe e'reka nayewerepua, cheri-
wema Riosio.

¹⁴ Nape wa'a napawikarichi paamiratuamea,
tisia nekarepua, Eesusi iintoriawichioopua re-
sipuniachi taawechio, pu'ka oowitiame sautekao.
Wa'a iikapa puuua, chaanerepua wa'ao yooma
ti'tjoerio:

—Tekipananiamea, puhsani taawecheepua,
pu'kache taawechemi e'enamete eemea, aamo
sautemiawichioo, ki resipuniame taawechi.

¹⁵ Eesusia waikao chaanerepua:

—¡Wisikuame eemea! ¿Ki nero-
jimia i'toamekosa eemea animari

ko'rerachi ma'chipasaopua, aamo oisiwao,
aamo uuruoikosaoiopuá, resipuniame
taawechikooikoopua?

¹⁶ Wa'a nokiwachi enesoo, ¿aatia ki sautepuame ohjoare ihji ooitamea, resipuniame taawechikoopua, i'ka ooitameo ehkoriaami Aurani tetejimarichi eenamekoopua, ki ehpesi kokoretetiameopua Satanasieo?

¹⁷ Wa'a chiiopa Eesusio, puuu a'chi chaachapamea, ahpo newitotio eraparepua, nape wahjachi ti'tijoeria, ohsotia peenia erakorepua, yooma wa'a, itapiti peeniatame iintoriawichioopua.

Wacherai pahchira wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 13:31-32; Marako 4:30-32)

¹⁸ Eesusia simitekaopua masitekao, cheerepua:

—¿Ihtanaka tiametatane Riosi ye'karichi simiyameo? ¿Aatia chanika naewatane pu'kao?

¹⁹ Puuu ye'karia, wacherai kuuu pahchiraka tiamepua. Núú'utikoipua pahchirao, echitiaopua ki nu'uti weripame, ahkasi tuchikioi ahjachi ta'sotachi. Wa'a tiame Riosi ye'karia, ki weruma o'inetiaipua, ki ku'wichisi enepame, ki ookapi ti'tijoeri ohjorepuachi.

Rewarura wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 13:33)

²⁰ Eesusia cheerepua tiameo:

—¿Ihtanaka tiameko tuutania tiameo, Riosi ye'kario?

²¹ Ihjia, rewaruraka tiamepua, ooweru paani-tameo, paatusi yahchia a'pomichiopua, muue-nati mu'ika. Wa'a iika weruma mehtamepua, Riosi ye'karia.

Ku'wichikachi maira
(Maateo 7:13-14, 21-23)

²² Eerusareni simiyai Eesusia, muuwaeme mochiwachiami masitesirepua, o'okapi mochi-wachiami tiame.

²³ Wa'ami simika masitioiopua, aaataa iinatuk-erepua:

—¿Paamira, páikapijoarepu, tatakorichi newipameria?

²⁴ Eesusia chaanerepua:

—Riosi ye'karichi muirachia, ki weeresi pu-uua. Wa'a muiniamea ki oowera aaata pakime tiichipua ki Riosi reesiseri iinuesaa, wa'a ti-iachipa wa'ao muuwaeme muinariaiopua, ka'chi iika muiyamepua.

²⁵ Nape taamo Noono tewekachi kahtieme yeetepasaapua wa'ao, aaataoi ki reesisemapua muimichioopua wa'asi. Pu'ka taawechemio muuwaeme enapoiopua chaachapakao: “¿Paamíra, taamo yeetapukesaaa!” Wa'a chaachapoipua paamiraa, chaanemapua: “Ka'i, kiisi aamo macheyamenia aamoo, ahka e'neameo.”

²⁶ Nape aapoea, chaachapamapua: “¿Nape Paamira, ki pirena ko'kakame teeme, aamo pooechi ihtoi taamo masiterioio?”

²⁷ Nape neee Paamiraa pu'ka taawechio chaanemania pu'kao: “Ka'i, kiisi aamo maachinia, seesenu eemea noochio. Yaapi

se'wisa eemea noochio, ki ka'karuma iintosiamе ti'tijoeri.”

²⁸ Wa'a teeremera kajuyachiopua, no'o eenechi enasoo. Waika taawechio eemea, ki sewina erapakamea iikachio tatakori toakao, naarakoma eemea, pu'ka aamo ehkoriaми Riosi nayewatura tetewapaopua, wa'a mochikame yooremina, Auraniopua, Ihsaopua, Aakowoopua tiame, ka'chi ikime e'rapa eemea, pu'ka mochikachi muinari-aio.

²⁹ Wa'ao waika taawechio wa'ao, yomatiamе i'ka weeechi ti'tijoe ooweru tiame e'enameripua, i'ka weeechi kapoyachikia, tetuyachitikia, cherayachitepa, ariyachitikia.

³⁰ Pu'ka taawechio, muuwaeme te'ta ahpo muime te'terekai, ki muimapua, ki tatakori papakotiamе enesaa; nape, ki muime te'terekameai, nape papakotiamea ahpo tatakoriwa toakao, muimeriai teeremapua.

*Eesusia Eerusareniwichio naaranipua
(Maateo 23:37-39)*

³¹ Pu'ka wa'apichioi, wa'achi e'enaka ookapi parisero Eesusichi paparakameai, chaanerepua Eesusio:

—¡Masitári! Yaapiti machenamitia i'wao, aamo merinariapu Eerore.

³² Nape Eesusia chaanerepua pu'kao:

—Nonorakao chaanemitia eemea pu'ka keeochi tisia wihkuameo: “Nee, ehpeo meere tiameo, iiweta pehji i'wa no'o ihsimio” — tuuyemitiapua—, “ti'tijoeri na'arari pakitekame puuyachekaopua, ti'tijoeri kokoriamе

sautekaopua tiame. Meerekachiopua kajusaapa, wa'a no'o enamio" —tuuyemitiapua pu'kao—.

³³ Ooka taawe toitena neeeapa, no'o asiya-chio wa'a Eerusareni. Wa'a asinariame neeea, aaata Riosi nayewaturao, ki ma'chi Eerusareni mukimerikopua.

³⁴ Waikao Eesusia Eerusareni inatakao, chaanerepua pu'ka muuwaro:

—¡Áii muuu Eerusarenia! Muuu Riosi na'nayewatura ko'yamera, papaka ko'yame amochi nayewatumeri uhjureretiaopua. Kehkinasa aamo na'poakame neeea noochi pirenatumichioo, totori yeeyerachitia ahpo masatere toapanariamechitia, nape kiisi nakikame eemea.

³⁵ Ehpeo muuu Eerusarenia, ooruchi itipimerimua aamo ta'perao, wa'a teeka itipimerimua, ahkasi no'o eenachisi eenechi, waikao chaachapapumeo: "Kaawechupena eenakame muuuu, te'ta Amoe Paamira Riosichi eename."

14

Eesusia a'popari kokoriame sautena

¹ Piie taawechio, Eesusio ko'komia yeetotioiopua, aaata parisero paamiratuame ta'perachio, wa'achi mochiriaipua tiame wahjachi pa'parisero. Puuu wahjachi pa'pariseroa, inateriai puuua Eesusio, aatia iintotarepu erakoka.

² Wa'achi yasariai piirechi tijoeai, a'popari kokoriame.

³ Eesusia Moise nuurari ma'masitario, parisero ti'tijoeopua tiame, iinatukerepua:

—¿Reesiseniamejuarepua resipuniamе
taawechio, kokoriame sautewao? ¿Eje'é,
ka'ikosaoi?

⁴ Nape aapoeo, kiisi chaachaparepua. Waikao
ki chaachapakopa pu'kao, apochi uukaopua
kokoriameo, sauterepua. Wa'a ikisaopua, uhju-
rarepua no'ramichio.

⁵ Pu'ka tijoe sautesaapa Eesusia, chaanerepua
yooma wahjao:

—¿Aatana eemea ki ma'chipata aamo oisio,
aamo taanaoiopua tekoriichi wichisoopua
neeropairachi, pe'yachi resipuniamе
taawechikoio?

⁶ Nape aapoeo, kihta nehjianarere puuua.

Nenewiwa pahkochi paajutetiamе

⁷ Eesusia, ko'komia mochipuapuachio, epeche
weruma te'teriamе mochipamiachi uuyopua
pu'kao, i'ka wa'achitaka nayewarepua:

⁸ —Wahka nenewiwachi paajutetiaa
ko'komichioo, ka'te te'ta iyoriwachi
yasipamitiamua, seenekachi epeche weruma
tiiame paajutetiamе enasoo,

⁹ ki aamo werisipuka, sewina yachapami-
chioopua. Wa'a yoratiaamua, tisia suuwe e'raka,
sewina yasipamamua.

¹⁰ Ohso kaawe muuua wahka paajutetiaa,
mehka iyoriwa mochipamiachi yasipapuapua.
Wa'a tiaaopu aamo paajutekame enasaa, ahpo
chokichi yasipatemaopua, epeche iyoriwa
mochikachio. Wa'a aamo yoratioopua wahjachi
aamo ahjama napawikamea, te'ta iyorika aamo
tetewimapua.

11 Apoe wa'api ahpo weruma iintamia, suuwe erapatepuamepua; nape ki ahpo weruma uuyamea, weruma teewepuamepua Riosieo, ahpo te'ta katewiachi taawechio.

12 Ahpo paajutekameo chaanerepu tiame:

—Itapiti kooame pahkotasaamua, ka'te to-tomiwaemeche paajutemitiamua, aamo tetejimatecheoi, aamo wa'achi yorame te'tiameopua.

13 Ohso kaawe ihtaoi kooame pahkotasaa, naatikamera paajutepapua, ki totomiwaemera ti'tijoe ooweru tiame, a'chi iika kahpokame ti'tijoe ooweru tiame, rojowi ti'tijoe ooweru tiame, ki mamachiriame tiame.

14 Pu'kakamera paajutepuapua, ka'chi iika nateteme tiioa pu'kao, aamo no'rarewa paajute-wao. Nape aapoeo ki aamo no'raweme teereri-oipua paajutewao, aamo Noono tewekachi kah-tiamea, ki teesa aamo kaawe ikitema puuua, ka'karuma ti'tijoe ooweru tiame oijenatiaio.

Aari te'ta koi'wa wa'achitaka nayewatiame

15 Piiripi wa'a kahtiamea meesa chokichio, wa'a chiiopa Eesusio, chaacharepu:

—Wa'a teeresoo waika taawechio, ¿ki teesa ta'iria ko'komerijoarepu wa'a, Riosi ahjamao?

16 Nape Eesusia, chaanerepu pu'kao:

—Wa'atepua tiiao, nape siimerichemua, Riosie paajutetiachio. Wa'a cheesaapua o'inere cheekao:

—Piie taawechio piiripi tijoea, weruma kooame yoorariataipua paajutewa. Wa'a ikisaopua, muuwaeme paajuteriataipua wa'ao.

17 Yooma wasipatesaapapua, uhjurariataipua waikao yooma paajutemichiopua, ko'komia e'enamichioopua.

18 Nape puua, a'chikoi chaachaparepu ki e'nanariapa. Piiripia cheeriatapua: "Ka'chi eranurepuapua ki no'o siinkoi, we'e no'o tararia ne'nemia simiyo tuupuapua", cheeriatapua.

19 Piirechia cheeriatapua: "Mariki maakurawa oisi no'o tarario tuupuapua, ka'chi no'o e'repo tuupuapua ki no'o simikoi, pu'ka oisi ne'nemia no'o simiyo tuupuapua."

20 Ehpeche piirechia cheeriatapua: "Ka'i, pukeri neewikame neeea, ki siima neeea. No'o cheriwenurepuapua pu'kao, ki no'o simikoi", cheeriatapua.

21 Ehjepao, uhjuratiame enasaapa: "Ki e'enanarekapu", chaaneriataipua ahpo teekoo. Wa'a chaanetiapa teekoraa, tisia nekariataipua. Wa'a ikisaopua eenechio, cheeriatapua: "Ehpeo yaapi siinka, yooma paajutemitiapua, kihta paarasatiameoi, pooechiami aamo tewaya, yooma sihkochiami aamo tewaya tiame. Te'ta tesiwa te'tiamera paajutemitia: rojowika ohjoame, panaka ohjoniamie ki ma'chiriapa, wa'a mahka ruhjika kahpokame."

22 "Paamira, yooma yoorakameniapa aamo cheeriao, nape itipina pehji mochipuapuachio, ko'komia", cheeriata uhjuratiamea.

23 Waikao teekoraa chaaneriataipua: "Wahka epeche mehka pooechiami i'yasaopua, utewa yorasaopua e'enamichioo, mochiwapuapua wa'ao. Yooma ko're chokichiami, aamo tewariaoi, muinurepuapua no'o ta'pechi,

pochimichiopua i'wa.

²⁴ Aaataa ki nakikamea no'oe paajutetiaio, ki-isi ko'komeripua no'o kooameo." Wa'a teeremeri Riosia, ti'tijoerichio.

¿Ihtana aiwaniame Eesusi na'naritoniamero?

²⁵ Piirechi taawechio, seenepi simikame Eesia, muuwaeme nokisioiopua ahpo ahjamao, ku'rikao chaacharepua:

²⁶ —No'o pichiwa na'naritonariamea, epeche no'o nakimeripua ki ahpo yayawachitia, epeche ki ahpo poponichitia, ahpo pipinioi, epeche ki ahpo uupichitia, epeche ki ahpo ahjarichitia. Ki wa'a teeka no'o nakiyame enesaa, ka'chi iika no'o na'naritomerimua.

²⁷ Ki ahpo maaporichi teetonariamea no'owichioo, ka'chi iika no'o na'naritome enemeripua. Kaawe ahpo inataniamepua ke'chu no'o na'naritoaio.

²⁸ Ke'chu no'o na'naritoaio, kaawe aamo ne'nepuapua amochio, ihtanakamera ehpeche nateyamerakoopua, aamo iintomiaio. ¿Ki aaata karitameai, pahcha ne'nesapa ahpo wekatemiaopua toomio, o'ichamepua?

²⁹ Ki wa'a iintokame enesoo, ahpo kaari o'inekai ki kajusoo, suuwe erapori chaanepuamepua waikao, wa'ami u'matopamee, a'acheka pu'kao.

³⁰ Waikao ti'tijoeria, pu'ka ki kajukame ne'nekao, chaachapamapua: "Nee, ¿kiisi kajurepu tiame?"

³¹ Yawichiai, ki nasiwameripua aaata piirechi yawichichio, ki newitomeri enesaa, ahpo oosa

mariki miiri soontaroeopua, piirechi yawichichi, piire weerewa miiri iinuemechiopua soontaroo.

³² Ki newitomeri teeresaapua, uhjuramapua waikao katewemichio, kehkioui kiamio tuuka, ki nasiwapuawichio.

³³ Pukaepa muuua, kaawe inatapuapua pahchao, noochi enanariaa. Aamo iinueka kahtia, epeche nateyamera maesaamua ki noochi enaniamechitia, ka'chi iika enamerimua noominiao, noochi te'teretomiaa.

Oonaai wekatiame ahpo onachari

(Maateo 5:13; Marako 9:50)

³⁴ Wa'a cheesapa Eesusia, oonachi simiyame naewarepua wa'achitarichio. Puuua cheerepua ti'tijoerio:

—Eemea, oonachitiapua. Oonaa, tísia nakiwamepua, onachariesaapua pehjio. Nape ahpo onachari wekatesaapua, ¿achini iika eenechi onataparetapua?

³⁵ Ki kaawe ihsiamepua to'iwe wasachi wakipatewawichiooi, itapiti kasaraoi echipuamewichio onawepuaoui, ipapuamepua wa'asi. Pahteka inamumitia i'ka no'o cheeriao, ki wa'a ikipuachio aamoo.

15

Piiripi po'wa wekatetiame, wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 18:10-14)

¹ Yooma yawichiwichio koparoamea, wahjachi ti'tijoeria tiame tatakoriwaeme, Eesusi waapi e'enarepua keepumia.

2 Parisero ti'tijoea wa'a noonoikopa pu'kao, ahpo chaachaparepua Eesusio, pa'parisero ti'tijoea:

—Nee, achini ihsiamepua. Ihji tijoea, yooma tatakoriameoi, toayamepua ahpo naaepamichioo, ahjama koayamepua tiameo.

3 Wa'a chaachapopa i'kao, Eesusia i'ka wa'achitarichi nayewerepua:

4 —¿Aatana eemea piie siento puhkuemea po'wa, piiripi wekatesaa, ki simiyamepua i'yamiao, piiripi toiyameopua siento?

5 Ihjia i'yai tewesaapa, mooketoka no'rasaapa ahpo ta'pechio, kaawe e'raka chanimapua waapi ohjoemeo:

6 “iU'masio ne'nemia! Tewakasai neeepa no'o wekateria po'wao. Pahkotamane pu'ka no'o tewariawichioo.”

7 I'ka wa'achi tiame, epeche kaawe erapuame te'pa tewekachi mochikame Riosi ku'iwariieopua wa'asi, aaataoi we'wemerakamera ahpo tatakoria toimo tuukameopua Riosio, ki wahjachitia ti'tijoeo ooweru tiamechitia, ahpo tatakoria ki toinareriachitiaopua wa'asi.

Oowitiame ahpo tomiwao tewakame

8 Waikao tepuyame nayewasaopua Eesusia, toomi wekatetiame nayewarepua waikao wa'achitarichio. Puuua cheerepua:

—¿Aatana oowitiame, oosa mariki toomi oosa mariki taawechi yowiwame iinuekai piiripi wekatesaapua, ki chichika i'yatarepua

ahkasi ahpo tewayachisio, tukapachi enesoo tah-jekaoioopua?

⁹ Tewisapaopua i'kao, ¿ki yooma ahpo kaawe e'ria tuuyetarepua, ahpo tísia kaawe e'raopua, ahpo wekateria tewariapao? I'ka oowiti-ame kaawe e'reka tetewamea chaachapami-ipua: “¡Kaawechupena muuua tewakamepua! ¡Teemeai aamo tewariopao, amochitia tísia kaawe erakoamepua!”

¹⁰ Wa'achitia Riosiai, tísia kaawe eramapua ahpo tewekachi ku'kuiwara ahjamao, aaata tísia tatakoriichi wekakameoio, apochikamera eenariopao paparamiao, tatakoriiria chewipuawichioo, aaataoi apochi paparamia eenariopao, ahpo tatakoriiria cheriwepuawichioo.

*Aaata ahpo taana cheriwekame,
wa'achitarichi nayewaniame*

¹¹ Eesusia naewarepua tiameo, cheeka:

—Aaata tijoea ooka tatanaeriataipua.

¹² Piie taawechi neipa weeriamea, chaaneriataipua ahpo noonoo: “No'noo, no'o kiajeraninia aamo mukusa tooemio.” Wa'achiopa ahpo taanao noonoraa, yooma ahpo tatana naachuterepua iyosichi iyopusapua, yooma pipiripi weewara iinueka itipiniameopua.

¹³ Waikao ehjepamio pooniraa, yooma ahpo weewa nehjisaopua, wahka akipariatapua waikao, méhka pirenachi weechi. Wa'a asisaopua, o'ineriatapua ahpo toomi na'ataka, itapiti suwepori ihsiwachi.

14 Ahpo tomiwa sopasoopua, ki nu'uti toorewi eenariatapua wa'a weechio. Waikao puuaa tísia toore aiwapao,

15 tehki i'yasariatapua pu'ka weechio. Ehjepamio tewisaapa tehki, o'ineriatapua tekimpanakao, koowi inateka, wa'api ohjoeme tijoe, puhkura.

16 Waikao ihjia tekipanaio, tísia chorowa-paopua, koowi koi'teniameoi ko'konareriataipua, nape ki kiatiapaopua pu'kaoi, wa'atia itipiriata-pua.

17 Waikao tísia aiwapa tooreo, e'rariatapua: "No'o noono kahtiachio ki aiwaniachi tooreo, paarananipua wa'ao. Muuwaeme no'o noono ahjama tekimpanamea, ki aiwanipua tooreo. Nape neea i'wao, amori mukuyame kahtinia toore.

18 No'ramane ohso kaawe, no'o noono kahti-achi. Wa'a asisaa chaanemane: No'no, iinya iintokame neea. Taamo Noono te'pa kahtiam-achio, tatakoriame neea noochio, amochiopua tiame.

19 Kiisi aamo taana enemetekoinia ehpeo, nape wa'atiori, aamo no'o cheriwesoo, oowera tekimpanamechitia, uupuapua. Wa'a chaanemane no'o noonoo, asisaa."

20 Waikao wa'a erasaopua, no'ariatapua ahpo noonochio.

'Noonora a i'ka asioiopua ta'pechio, wa'a ihtoame tetewapaopua mehka o'inia ihtoiopua pehjo, tísia tesiwa teetopa ahpo taanao, u'masariatapua natepamiao. Natepasaapa noonora, koorepaka chuchuriatapua pu'kao.

21 Waikao taanaraa, chaanariatapua ahpo

noonoo: “No'noo, tísia tatakorikame neeea, te'pa kahtiamé Noonochiopua, amochiopua tiame. Kí-isi aamo taana enemete neeea.”

²² Wa'a chíiopa ahpo taanao noonoraa, yaapiti sisinamuriatapua ahpo ta'pechi mochikameopua chaaneka: “Yaapiti. U'yepake wisasori, epeche ka'karumara, chuhchepuapu. Aanio tiame u'yepamitia, sutuchi chuhchepuame, wa'a ikisa kaaka we'wemera.

²³ Wa'a ikisaopua tiameo, weesero i'noramitiapua, epeche wiiyamera. Pahkota-puapu merisa, ta'iria ko'kopuawichio, tísia kaawe erakoka.

²⁴ Pahkotemane i'ka no'o taanao, mukukameka teereriopua pu'kao, eenariopa. Ihjia eenakao, eenechi oijenakamekatepua. I'ka no'o noorao, wekatekai neeea, eenechi tewakamepua.” Waikao o'ineriata pahkoa, yoomahka pu'sereka.

²⁵ 'Nape pahcha naawakamea pa'chira, wasachi ihsiriatapua tekipanakao. Ihjia eenaiopua, ke'chu asiyaopua ahpo ta'pechio, weeru chíiame inamuriatapua, sooni cheeteniamé yawika.

²⁶ Waikaopua asisaapa ahpo ta'pechio, aaata ahpo ta'pechi mochikame iinatukeriatapua cheeka: “¿Ihtana pahkotania i'wao?”

²⁷ Wa'a tekipanamea, nehjiariatapua: “Aamo pooni pahkoteniapua. Aamo noonoa, aamo pooni pahkotiapua eenechi eenariopa wahka oiyai, pu'kawichioopua, weesero me'yeriapua epeche sowiyamera, eenario tuukaopua kaaweruma.”

²⁸ Waikao pa'chiraa tísia nekakao, kiisi pak-

inareriataipua wa'ao. Nape noonoraa kahtiachi eenakao, cheriweka nayewekaopua, pakinureri-atapua.

²⁹ Nape taanara pa'chiraa, chaaneriataipua ahpo noonoo: “Nape muuua, ki ehpesi no'o tekipanaoiopua aamo e'weka, seenepioi ki e'wekao, seenepioi ki no'o pahkotiamemua, no'o taenarichio, no'o kaawe e'ria ahjama ko'komichioopua, pu'sereka.

³⁰ Nape muuua i'ka aamo taana enasoopua, oowera suweporichi oika na'atakameoipua toomio, ikanati me'yamemua epeche wiiyame weeseroo, no'owichioo ki wa'a iintokameai.”

³¹ Waikao noonoraa chaaneriataipua: “Nape no'o nooláá, muuua senepi taaweche no'o ahjama kahtiamepua, yooma no'o iinueka kah-tiaopua, yooma aamo iinuwapua tiame.

³² Nape i'ka aamo poonio, mukukameka teereriopua pu'kao, eenechi eenakaopua, oijenameka ikiriopa pu'kao; wekakameka teereriopua tiameo, eenechi tewitiameka ikiriopa pu'kao. Pukaepa kaawepua, kaawe e'raka pahkoteniamepua.”

Waikao Eesusia, kajusapa pu'ka noonora ahpo taana cheriwetiameo nayewakao, chaanerepua yooma ahpo masitia keepuameo:

—Wa'achi teeka cheriwiamete'pa kahtiameteamo Noonoa, ahpo tatakoriwa tuuka enapameo apochiopua, ahpo tatanachitia uuka.

16

Aaata teeko neesetokiamete, kiisi kaawe iintokame

¹ Eesusia ahpo masitiachi keepuameo, i'ka piirechi wa'achitarichi nayewerepua:

—Aaata tijoe tísia paarastiamе weeechio, ahpo paarasatia neesetokiameo, yooma ahpo paarasatia, na'atame inamuriatapua.

² Teekoraa wa'a tiame inamukapaopua pu'kao, paaesa iinatukeriatapua pu'kao: “¿Achini iikai no'o ichikuame muuua? Yooma nane'riamenia aamoé no'o ichikokenioo. Yooma ihtetaripapua no'o tomiwa aamo ma'chipariaopua, yooma kehkisasaapua, no'o iyotaperichi toapuapua, no'o nane'remichiopua. Ki tekipanamerimua wa'asio noochio.”

³ Waikao ahpo teeko tehkiwa neesetoamea, e'rariatapua: “¿Ihtana yoratarene ehpeo?, no'o teeko u'yesoopua tehkio. Ki utewaemenia wa'asi wasachi tekipanamiao, ihkorewa itakaio, tísia suuwe e'ramenia.

⁴ Aa, inatepane no'o iintomiao, aachin teeka no'o ku'ipuaichiopua, ki tehkiekoio.”

⁵ Waikao yooma ahpo teeko wikirieme paaesapao, iinatukeriatapua. Pahcha simiyameo, chaaneriatapua: “¿Ihkina wikiriemua taamo teekoo?”, chaaneriatapua.

⁶ Puuu tekipanamea, cheeriatapua pu'kao: “Neeea, piie siento piire weerewa aampa oosa mariki weeweruma sikori, waariri tewaniame, ooriwo nerosowi koi'wame wikirienia. Puuu waariria, piire weerewa aampa mariki ri'ritoro to'wame enerepua pipiripio.” Waikao tehki paamiratuamea, chaaneriatapua pu'kao: “Nee, tamochiche nane'rewa itipimeri ihjia. Aamo wikiriao, naasipasi cho'wemane, ooka weerewa

oosa mariki waariri wa'api, wikirieka itipimerimua.”

⁷ Piirechi tekipanameo iinatukeriataipua tiameo: “¿Kehkinapu aamo wikiriaa?” “Neeea, piie sienta aaneka wikiriemenia tiirikoo”, cheeriatapu wikiriemea. Waikao tehki paamiratuamea, chaaneriataipua pu'kaoi: “Nee, ka'te tuumitia naaju aataoi, neeeea, naao weerewa aaneka, wikirieka itipitemania aamoo”, chaaneriataipua.

⁸ Teekoraa nane'resaapa i'ka iintoriao, e'rariataipua: “¿Ki teesa inatame puuua?”, e'rariataipua.

Pu'ka wa'achitari kajusapa Eesusia, chaanerepua ahpo keepuameo:

—Tísia pichiwa ihjia: Tukapachi ohjoamea, te'ta a'chikoi nokaka pepeniamepua ahpo ih-simiao, ki Riosichi paparaka mochitoamerakamerachitia, ki Riosi taajenarichi ohjoamechitiao.

⁹ 'Pukaepa aamo chaanenanania, ka'te wa'achi noonoomitia eemea, pu'ka tehki paamiratuameo, ki kaawe iintoriachitia. Ohso kaawe eemea, paikapioi iinuekaio, ookapieoi ku'ika mochitopuapua aataa tísia tooremuka mochikameo. Wa'a nokayame enesaa eemea, tewekachikamera ohjorewachi te'ta paarasarikamera iinueripua.

¹⁰ 'Kaawe iintokame enesaamua paikaoi aamo Riosie kianiao, kaawe iintomerimua, epeche kiatiai Riosieo neesetomichioo. Nape ki kaawe neesetosaamua, paikapioi Riosie aamo neesetotetiao, ¿ihtana aamo kiatare Riosia, ehpeche aamo itapiti neesetomichio?

11 Aamo iinueka paikapioi ki kaawe neesetoka yasitokame enesoo, ¿kiapua tiamejuarepua Riosieo, itapiti neesetokepuawichioo ahpo kehkiwachi?

12 Aaata kiisi peeniame enesoo, ahpo wa'api iinuwai neesetokao, ¿kiatariamejoarepua aaataeo, ahpo iinueka neesetokemichioo?

13 Eesusi wa'a tiame masitesaapa, eee cheerepua:

—Aaataai ka'chi iika yorakemetepua ooka teekoo wa'api keenakoo, eee tiamekopa: piiripi ahpo teeko yorakioio, piire ahpo teekoai wa'apichi keenako ahpo yorakejemerikopua. Puua waikao, piiripi teekokamera yorakiopaopua, piire teekoa nekamapua; piiripi teekokamera ahsieme yorakepuamepua, piie ahpo teekoo toaka. Wa'a tiachiopua aaataai, Riosikamera te'ta nakiyamea, ka'chi iika weemumetepua toomichio.

14 Pa'parisero ti'tijoea, pu'ka inamukapaopua, a'achere puua, toomikamera pu'seriapapua.

15 Waikao Eesusia chaanerepua:

—Nape Riosia nane'riamepua aamoo, toomichikamera te'ta paparamekopua, ki ahpokamerachi. Eeme pa'pariseroa, te'ta aamo yooreka tetewijeranipua ti'tijoerieo, nape aamo iikachio eemea, aamo wahjachi ti'tijoerichio, kiisi kaaweruma ijinatamepua. I'ka weechi mochikame te'ta nateyamechitia tetewao, Riosiwichioo, tísia iinya tiame teerewa tetewamepua.

Riosi nuurari; Riosi ye'karichi simiyame tiame

16 Pu'ka nayewaka kajusaapa Eesusia, i'ka eetiame simiterepua masitekao:

—Ke'chu eenoi Waani Paatorio, ti'tjoeria, ehkoriaami nokiwa yooraka mochitoriaipua, ahpo ehkoriaami Riosi na'nayewatura masiteriachitia. Nape puuu Waani Paatori enasaapua, weemera nokiwa masiterepua ti'tjoerio, Riosi ye'karichi muimichiopua pu'kao. Pukaepa ki ookapi Riosi yawichituwachi mochirachi tísia muinarerepua wa'ao.

17 'Pu'ka Waani Paatorichi simiyame wa'a tiame te'ta pichiwa ikirepua, te'ta wa'a tiame ikimeriko tuutiamekopua Ehkoriaami Iyoterichio Riosieo. Yomatiamé Riosi cheeria ikikache itipimerikai teererepua, ahkasi nu'nuti naawesari chanitiameoipua, te'ta nateyame tetewaka, te'ta nu'nuntiraoipua iyoti. Ihji weeea, ihji tewekaai, pahcha ki naania ikitarepua, nape Riosi cheeriaa ka'i, wa'api teeremeripua.

Eesusi masitia, aaata ahpo neewiria sa'runaniame

(Maateo 19:1-12; Marako 10:1-12)

18 'Kaawe inatamitia i'kao: Aaata ahpo uupi toisaa, piirechi ahjama neewikameka ikiyameopua, suwepori iintowa. Wa'achi teekao, aaata Riosichi chiia toisaa, piirechi masitewa pichikemichio, suweporika iintokame Riosimina. Aaata tijoe ootiamé toitiame ahjama neewisaa, suwepori iintokamepua tiame Riosi ne'niachio. Wa'achi teekao, aaata piirechi masitewa pichikesaa ki Riosi taamo chiia, suwepori iintokamepua Riosichio, toakame puuuapa Riosio.

*Tijoe paarasatiame Rasaro tiame,
wa'achitarichi nayewatiame*

¹⁹ Eesusia tiameo, Riosi chiia Ehkoriaami Iyotetiame nateyarachi nayewakao, i'ka wa'achitarichi nayewerepua ti'tijoerio. Eesusia o'inekao cheerepua:

—Aaata tijoe eneriataipua, tísia tomiwaeme, tísia nateyame wisasori chuhchame eneriataipua, te'ta to'totomiwaeme koaya koayame, ihtaoi ki tooremuame eneriataipua ahpo ta'pechio.

²⁰ Wa'achi ohjoeriataipua tiame, aaata Rasaro tewaniame. Ihji Rasaroa, pochikame ehchaeme weerewachio enerepua, pu'ka paarasatiame ta'perachi, yayasariataipua, muirachi.

²¹ Ihjia pu'ka paarasatiame ta'pera muirachi yayasariataipua, ko'kotiname wehchi ruhjikameoi, ahpo ihkokepuaichio. Chuhchuriai wa'a kahtioio, wa'a enapaka saasaeriataipua ehcharao.

²² Pu'ka ihkoriame mukisooopua, Riosi ku'iwaria, Aurani kahtiachi i'toriatapua, Riosichi ka'karuma enekame mochikachi. Puuu tijoe paarasatiame mukisooopua, wetemajiretiatapua.

²³ Wa'a ahpo upatiachi kahtiaiopua, ki ka'karuma wahjipame mochikachiopua, ki teesa aiwapaopua wa'ao, Aurani Rasaro ahjama kahtiachi ne'nepariatapua, te'pa.

²⁴ Waikaopu te'ta paarasatekamea, tísia aiwapa ahpo upatiachio, sisinamuriatapua Auranio, cheeka: “¡No'nó Auráni, no'o tesiwéee! Uhjura pu'ka Rasaroo, piiripi suhturaoi saam-

patesa, no'o yenichioi seipatemane teesa. Tah-pitika e'ranine parae i'wa na'ichio."

²⁵ Nape Aurania chaaneriatahua: "Nape, ¿ki nane'rena muuuu, weeechi kahtiaiopua tísia tomiwaekao, tísia aamo ta'iria yasariopua ki Riosichi inataka? Nape Rasaroa tísia ai-waio weeechio, tísia kaaweruma enepakamehua Riosichio, pukaepa i'wa kahtiamepua no'o ahjamao tísia ta'iria, muuuu wa'a.

²⁶ I'waoipua taamo pejanao, káii waapisi akipame teeresi po'ipua waata, aaataai ka'chi iika u'matometepua wa'apoo, wa'aponaai aaataai ka'chi iika u'matometepua."

²⁷ Waikao paaresatekamea chaanerehua Auranio: "Wa'a teeresoo muuu no'no Aurania, pu'ka Rasaroo, no'o noono ta'pechi uhjuramitiapua, weeechi kahtiamé.

²⁸ Wa'ao mariki no'o poponiekao, tísia ute-waeme chaanenurapuhua pu'kao, Riosi chiiakamera pichikenuraka, ki i'wa te'ta aiwaniachi upapuaichiopua pu'kao."

²⁹ Nape Aurania, nehjiariatahua pu'kao: "Nape aapoeo puuuu, iinueme puuuapa Riosi cheeriao, ehkoriaami nayewatura iyoteria, ehkoriaami Moise iyoteria kiaretiaopua tiame. Pu'ka e'weka mochimeri puuuu. Ki Moise e'wesaa tooweretiao nuurari, aaataoi wahjipakame oijenaka wa'a eenakoipua aamo chiia tuuyemiao, oijenakao, ki pichikemapua."

³⁰ Nape paarasatekamea nehjiariatahua: "Eje'e, wa'atehua tiiao, nape ki e'wekameai Riosi nayewatura iyoteriao, i'wa o'inia oijenakame wa'a enasoo, yooma nayewesoo achini tiio

i'wao, pichikemapua pu'kao. Wa'a iikapa puuua Riosio, yooma ahpo toimio tuumapua ahpo tatakoriwao.”

³¹ Nape waikao Aurania, chaaneriataputua: “Ka'i. Ki e'wiame enesaa pu'ka Riosi Ehkori-ami Iyoterichi chiiiao, aaata wa'a eenakoipua i'wa o'inia oijenakameo, ka'chitia pichikemapua pu'kaoi.”

17

*Tatakorichi wichiwame maapori teerewa
(Maateo 18:6-7, 21-22; Marako 9:42)*

¹ Eesusia, ahpo te'ta masitiao chaanérepua:

—Aaata tatakorimichio ihsiamea, wa'api iintumeripua, na'ara yorapuaichio ihsiamea; nape j'wéii!, wa'a iintokamewichioo.

² Ohso kaawe eneriaipua pu'kao, moorino matasuraraa tehte, kutachi o'yesao, pa'wechi ipatiaa, kátisia teeresi akipamichio pa'wechi, ki tatakorichi ruhjinamichioopua, i'ka nu'nuntichitia noochi paparakame o'iniameoopua. Pukaepa eemea wa'a aamo noonoimiao, tisiwá aamo neesetopuapua, aamo inateka eemea, pu'kao.

³ Wa'a cheesapa Eesusia cheerepua tiame:

—Kaawe keepusao. Aaata piire aamo na'aresoo, teripuapua pu'kao; nape ahpo cheriwenuresoo, cheriwepuapua pu'kao.

⁴ Oowisanisa simiyame aamo na'aresoo, wa'a iintokai ahpo cheriwenuresoopua pehjo, wa'apichi kehki cheriwepuapua, oowisanisa.

Taamo Riosichi paparawa utewarira

⁵ Piie taawechi Eesusi ajawariaa chaanerepua Eesusio:

—Paamira, taamo ku'imitiapua tamochio, epeche taamo ahjachi eramichiopua amochio.

⁶ Waikao Eesusia wa'achitarichi naewakao, chaanerepua ahpo te'ta masitiao:

—Weruma kehki no'o ahjachi erakowa ki nakiniamepua. Ku'ita kehki no'o ahjachi erakoame enesaa eemea, wacherai kuuu pahchira nu'utikoichitiao, i'ka aoso aamoo chaanesoopua: “Po'taka wiitu weripa neeroi pa'wechi”, wa'a weripamii puuuu. Noochiche ahjachi e'rakaimua, soparamepua noochio.

Aaata yorakekiamera teeremeri

⁷ 'Nape ka'te weruma aamo maayame eemea, no'owichio yoorakawichio itapiti noochi ahjachi e'rakao. Keepuka i'ka wa'achitari: Aaataai ahpo yorakiame teekoraa, ahpo yorakiao wahka oirioipua wasachi tekipanakao, resipakame eenakoipua tekipanakao, ki chaanemapua: “Koi'wachi yasipasa. Aamo weeremane kooame.”

⁸ Ohsotia teekoraa chaanemapua: “No'o weere kooame, no'o neesetopuapua ahkasi no'o aiwaka koayachisi. No'o ko'kosopa ko'kopua muuuu.”

⁹ Teekoraa, cheriwemaoui ki kiatarepua ahpo nuurewa yoorariawichioopua.

¹⁰ Wa'achitia eemeai, te'ta Riosi chiia yooraka mochitoaiopua, kihta aamo wikirieko eramete eemea Riosio. Ohsotia eemea amochio erakop-uapua: “Teemea, taamo Riosi yorakemeriche yooraka mochitoamepua.”

Eesusia, oosa mariki repera kokoriame yachapatena

11 Piie taawechi Eerusareni simiyai Eesusia, Arirea weechiami Saamaria weechiami tiame u'matorepua.

12 Wa'ami ihtoiopua pooechio, piiripi mochiwachi asiyoio, oosa mariki ti'tijoe machejenarepua, repera kokoriame. Ihji kokoriamea, mehka ajapaka

13 sisinamurepua:

—¡Eesúsi masitáarii! ¡Taamo tesiwe e'résaaa!

14 Eesusia wa'a chaachapameo tetewapao, chaanerepua:

—Ne'neseriosichi siimpamitia eemea, pu'ka napawikarichi neeseriosi mochikachi, aamo tetewimichio pu'kaopua, aamo yachapakamekopa wa'asi.

Wa'a siimpaopua waikao, saukame itipirepua.

15 Wa'a iikapa piiripi puuua, saukame itipikapao, Eesusi ihtoachi no'arepu eenechi, cheriwema kiamia. No'raiopua, weweru cheesika cheriwema kiasirepua Riosio, kaaweruma naewaka pu'kao.

16 Eesusi natepasaapa, wehchisi koomorasi-pakao, cheriwema ki'yarepua Eesusio. Ihji tijoea, Saamaria tijoe enerepua.

17 Waikao Eesusia cheerepua ahpo ahjama nokisiameo:

—¿Ki oosa marikisakaipu saukamea? ¿Ki e'enakame wahja watania?

18 ¿Ihji seenu tijoeche eenarepua Riosi cheriwema kiamiao?

19 Eesusia waikao seenu tijoeo, chaanerepua:

—Werika no'rasa ehpeo, noochi paparakapa saukamemua.

Achini teeka asimeri Riosi ye'karia

(Maateo 24:23-28, 36-41)

²⁰ Piie taawechi Eesusi masitioio, pa'parisero ti'tijoea utewaeme iinatukeriaipua Eesusio, achinitio enamio Riosi ye'kariwao. Wa'a tiame iinatuketiaapa Eesusia, chaaneka nehjiarepua:

—Riosi ye'karia amochi tiiatepua wa'asi, ki pusie tetewiwame. Pu'ka ye'karichi eenepatiameo, amochio eenariamekopua wa'asi.

²¹ Pu'kao ki pusie tetewiniamekapao, ka'chi iika cheepuamepua: “Nee, i'wane weeri”, “wa'ane kahti”, yooremina aamo iikachi kah-tiamekopaopua, puuua aamo kaawe te'ta tiamepua Riosichio.

²² Eesusia simiteka ahpo masitiao, chaanerepua ahpo masiteka ihsiao:

—Asimitepua piie taaweo, aamoo piie taaweoi, no'o tísia tetewinaremiachio, nape wa'a erakoai ka'chi iika no'o tetewimeri eemea.

²³ Pu'ka taawechemio, ti'tijoeria chaachapameripua: “U'masi ne'neo, i'wa kahti.” Wah-jachia chaachapamapua: “Waami tetewika teemea pu'kao, ne'netaria.” Nape wa'a chaanenai, ka'te siimpamitiapua ahjamao.

²⁴ Neeea, waika taawechio ki wa'a chaachapamechi enameripua. Nee Tijo Tijoetukame eenaio, kuhjiparichitia ma'chiamer neeea, yooma ma'chiamer tetewachi.

²⁵ Nape ehpe taawechemi pehjo, ki no'o nakiyame ti'tjoerieo, weeka itapiti ikimeri neea, tísia kokosa tiame.

26 Pu'ka yooma u'matoso eenechi no'o eenoio, naatika teeremeripua, Nooe tewaniame tijoe taawechemi, te'tereka mochitiachitia.

27 Ihji Nooea itapiti yooraka mochiriaipua, tekipanaka koakache, nenewikaoipua tiameo, ahkasi Nooeo pawekakerachi pakiriachisiopua, i'ka yomatime weechi si'ririnioipua, te'ta werumara si'riri, yu'kie.

28 Rooti tewaniame taawechemioi, wa'achi te'tereriaipua, ahpo wahjipoipua. I'ka ti'tijoerio wa'achi nokaka mochikoipua Nooe taawechemia, oowera koakaopua, oowera tarakaopua tiame, itapiti nehjakaopua, echakaopua, karitakaopua tiame.

29 Rooti machenoipua Sooroma mochiwachi muuwarichio, senawato ki ku'ita na'i yukurepua Sooroma mochiwachio, yooma wahjiparepua pukao, choochoka.

30 Wa'achitia senawato enamania waika taawechio, nee Tijoe Tijoetukamea, eenechi i'ka weee eenaiopua.

31 'Pu'ka taawechio, karijampa ihsiamea itapiti yoorakaoi, kihtawichio inatametepua ahpo tekimiao, yooremina ahpo karichi iinueka ma'chipamiao. Wahka ihsiameai kuhsitereo, kihta inatameripua ahpo no'ramiaopua petechio, ahpo itapiti ma'chipasa i'tomiaio.

32 Nane'riame eemea, Rooti uupirao, itapiti ahpo toaria i'noranaria ukana ne'nepariopaopua, oona enepariopua.

33 Aaata i'wa weechi ohjoewache epeche nateyame maayamea, ki Riosi weemera ahjarichi ohjoewachitiaio, wekatemeripua te'ta ah-

jario, ki wahjiamesi ahjaniameo. Nape aaata i'wa weechi ohjoewa ki epeche nateyame maayamea, ki Riosi weemera ahjarichi mochiwao, puua teimeripua te'ta pichiwari ahjario, ki wahjiamesi ahjaniameo.

³⁴ 'Pu'ka taawechi tukao no'o eenoio, aamoo chaanania, ooka pe'tiamea kokochikao, apechunapuamepua piiripio, piireo toaka.

³⁵ Ooka ooweru nokayamea tusukao, i'topuamepua piiripio Riosieo, piireo toaka.

³⁶ Ooka tijoe nokayamea wasachio, piiripi wa'api i'topuamechepua Riosieo, piireo toaka.

³⁷ Waikao keepuameraa, iinatukerepua Eesuo:

—Nape ¿akana wa'a ikimeri puua?

Waikao Eesusia chaanerepua:

—Wa'achitia itapiti mukukame po'yachio, naania tiatachiatia oonori weeru nokiwao, no'o aamo ikipo tuuriao, naania teeremeripua achinitio ikipuamekoopua pu'kao.

18

Kunamukukame peereichi ahpo katewejera, wa'achitarichi nayewaniame

¹ Piie taawechio Eesusia, ti'tijoerio, ki toaka paparapuawichioopua Riosichio, eee cheeka nayewerepua wa'achitarichio:

² —Wahka muuwari mochiwachio, yasariataipua piiripi tijoe peereira, kiisi iyoriame eneriataipua Riosio, ti'tijoerio, ki tesiwa e'riame.

³ Wa'achi ohjoeriataipua tiame piiripi oowitiame kunamukukame, aaatae na'ara yoraniame eneriataipua. Wa'a yoraniapa ihji ootiamea,

peerei kahtiachi simiriatapua ahpo katewepuai-chio.

⁴ Weesa eenakame eneriaipua, pu'ka peerei tijoechio, nape ihjia ahpo wa'inariataipua, ki ikanati katewenareka. Nape puuu tijoe peereiraa, ki toaniapa senepi ejenakao, erapariatapua pu'ka ooitameo: “Ka'chitia taawechi tesiwa e'riameaipua aaataopua Riosichioi,

⁵ ikanati katewekemanee i'ka ooitame, tísia kichiwa chiipua pu'kao, noochi ejenaka.”

⁶ Wa'a cheesapa Eesusia, ahpo masiteka ihsiao chaanerepua:

—Kaawe inatamitia i'ka peereira tijoe iintoriao, ki pichikiamekaipua Riosi kaaweruma tuuyewari chiiao.

⁷ Ihji tijoe Riosi chiia ki pichikiameaipua, kaawe iintokame enesoo, ¿ki epeche kaawe iintomerijoare Riosia ahpowichio poanariopua ijinuwaopua, apochikamera paparameopua? ¿Ki ikanati nehpupatarepua te'ta ahpo ijinuwao?

⁸ Riosia, kiisi puuyeka cheriwemeri puuuu, aaata apochi enasoopua ahpo tatakori cheriwepuawichioo. Nape neee no'o iinatukiamepua, nee Tijoe Tijoetukame eenao, ¿tewimerijoarenia pehjo, aaata noochi paparameopua?

Parisero tijoe, yawichiwichio koparowame tiame, wa'achitarichi nayewaniame

⁹ Eesusia i'ka wa'achitari nayewerepua, ahpoche kaawe nokayame maaeka Riosichio, wahjachio ki kaawe nokayame maaerepua:

10 —Ooka ti'tijoea i'isaeri tiopachi e'enariataipua, Riosi ahjama nayewamia. Piiripia, parisero tijoe eneriataipua, tisia ahpo iyoriame maaetame Riosichi. Piirea, yawichi koparoari ichikoame eneriataipua.

11 Parisero tijoea, werisikaopua eee cheeka nayewariatapua Riosio: “No'no Riosi, cheriwema ki'yaninia ki wa'achitia tiamekapa wahjachi te'terimechitiao: aaata ichikoame; ki kaaweruma yoorame wahjachiwichioo; suwepori ihsiwa yoorame; ki waami weeriamе аамо ahjama nayewame, yawichiwichio koparoame.

12 Neeea oosa iyoriame neeea chorowario, oowisari taawechisiopua. Neeea no'o yowiyao, senepi oosa mariki toomi iinuekaionia, аамо poanatakiamenia piiripio.”

13 Nape puuu yawichiwichio koparoamea, ahpo muripa sonikao, chiiatapua mekapi werikao: “No'o tewekachi kahtiamе No'nóo, no'o tésiwe e'remitia muuua, no'oo tatakoriamekopa.”

14 Pu'ka cheesaapa, Eesusia cheerepua:

—Neeea аамо chaanenapua, ihji yawichiwichio koparoamea, cheriwetiame no'rarepua ahpo ta'pechio, nape piirea ka'i. Riosia ki keepuamepua ааатаоі, ahpo wa'api werumataka naewameopua. Nape tésiwa cheeka nayewameopua, cheriwiamе Riosia pu'kao, tatakoririao.

Eesusia kukuchio, ahpo kaawerumari yahchena

(Maateo 19:13-15; Marako 10:13-16)

15 Eesusi masiteka ihsioio, wa'a e'enariaipua ooweru kukuchi i'toka, Eesusi kahtiachisi up-anariapa, Eesusio ahjachi seekarepaka ahpo kaawerumari yahchemichio. Nape Eesusi te'ta masitewaraa wa'a uparetioopua, wa'ineriaipua ooweruo, pu'ka kukuchi Eesusichi asitepuawichioo.

16 Nape Eesusia ki reesiseniopa pu'ka kukuchi, apochi asitepuawichioo, chaanerepua:

—Tooa pu'ka kukuchio noochi e'enamichio. ¿Ki nane'riame eemea pu'ka kukuchika te'tiamekopua Riosi ye'karichi muimeria? —cheere Eesusia. Simatekaopua cheekao, Eesusia cheerepua:

17 —Pichiwapua no'o chiia: Ki kukuchichitia uukamea Riosi paajutewao, ahpo ye'kari muimichioo, kiisi reesisepuamepua Riosieo, ahpo ye'karichi pakimichioo.

Temari te'ta paarasatiame, Eesusi ahjama nayewani

(Maateo 19:16-30; Marako 10:17-31)

18 Piiripi tijoe itapiti paamiratuamea, iinatukerepua Eesusio:

—Kaaweruma Masitari, ¿aachin iintotania ahsepanariaa, ki wahjiame ahjaniamero?

19 Eesusia chaanerepua:

—¿Achini no'o kaaweruma teewamemua? Te'ta Kaawerumaa, Riosichepua, ki aaata wa'asi.

20 ¿Kikosa nane'riamemua Moise nuurari chiio? ¿Ki eekosa chiiamepua?: “Ka'te suwepori nokimitia eemea, ka'te merimitiapua

aaataoi, ka'te ichikoemitiapua aaataoi, ka'te wih-tuka wenejimitia aaataoi, aamo yayawao muuua, yoorekache tetewipuapua.”

²¹ —Wee Masitari, nape neeea pu'kao, yooma yooraka yasitokamenia pu'kao, temariai o'inia — chaanere iinatukeniamea.

²² Eesusia wa'a chiipao, chaanerepua pu'kao:
—Nape toitiame muuua aamo iintomiaopua pehjio. Nehjimitiaopua naaju, yooma aamo paarasatia, wa'a iintosaapa muuua, yooma ihkokemitiapua pu'kao yooma aaata tooremuka mochikameo. Wa'a iintosaamua, te'pa Riosi kahtiachi iinuemamua aamo paarasario. Yooma wa'a iintosaapamua waikao, noochi enepuapua no'o ku'isimiao.

²³ I'ka inamukapa paamiratuame tijoea, iiyana eraparepua Eesusi wa'a chiiao, ki ookapi itapiti paarasatiamekapapua.

²⁴ Waikao Eesusia wa'a iikopa pu'kao, yooma wa'a keepuka ajakameo chaanerepua:

—¡Ki teesa tehki tiamepua, paarasatiamewichioo, Riosi ye'karichi pakipuameopua!

²⁵ Animari tumusaria epeche ki tehki enemiipua, i'ikia puusirachiami u'matoteniaapua, ki puuu tijoe paarasatiamechitiaopua, Riosi ye'karichi pakimichioo.

²⁶ Inamukamea chaachaparepua waikao:

—¡Aa! Wa'a teeresoo, jaatanakamera newipatapua waikao?

²⁷ Eesusia waikao chaanerepua:

—Ti'tijoeriwichioo, ka'chi iika iintome tiamekoio, nape Riosiwichioo, kihta tehki tiamekaitepua. Nape Riosia aaata ahpo te'ta

paarasarichi weemuwa toisoo, apochikamera te'ta weemusoopua waikao, reesisemapua pu'kaoi, ahpo ye'karichi pakimichioopua.

²⁸ Waikao Peeroa muuwaeniachio, chaacharepua:

—Wa'a teeresoo teemea, kaawe te'tiamepua aamo ajawariaa, aamo ahjama ohjomiaopua yooma toakamekapao, taamo iinueriaopua itapiti.

²⁹ Eesusia chaanerepua:

—Pichiwa puuua, yooma aaataa ahpo ta'pe toikamea, ahpo uupioi, ahpo poponioipua, ahpo tetejimaoui, ahpo tatanaoipua, Riosi ye'kariwichio ikimiapa ahpo,

³⁰ ehpe o'inia i'ka weechio epeche nateyame tewimeripua Riosichio, Riosie ahpo kiapuameopua, wa'asi kajuyachi taawechio, weemera mochiwachioopua tiameo, weemera ahjari kiapuamepua tiameo, ki wahjiamе.

Eesusia paisachi simiyame tuunapua, ahpo mukimiao

(Maateo 20:17-19; Marako 10:32-34)

³¹ Eesusia poanachi i'toka ahpo ajawariao, chaanerepua:

—Ehpeo Eerusareni mo'moenama teemea, wa'ao, yooma ikimiachipua wa'asio, pu'ka ehkoriami nayewatura iyoteriaopua, no'o Tijoe Tijoe-tukamechi simiyameopua.

³² Wa'ao seesenu ti'tijoeria no'o Tijoe Tijoe-tukameo, na'ara yorapuamepua, na'ara chaanepuamepua tiameo, akachupepuamepua tiame;

³³ pu'ka nanaarame ti'tijoeo wepipuamepua, wa'a yorasaopua meripuamepua, nape neeea meritiaio, paika taawe simiyachio, ahjaka oijenamania.

³⁴ Nape Eesusie ajawatiamea, kihta pahterepua pu'kao, wa'a chiioio; ka'chi iika pahteme tiame enerepua.

Eesusia ki ma'chiriame sautena, Eriko tewani-achi

(Maateo 20:29-34; Marako 10:46-52)

³⁵ Eesusia amori asiyai Erikoo, aaata ki ma'chiriame pooechi kahtiame tetewarepua, ihko itaka kahtiame.

³⁶ Ihji ki ma'chiriamea, weeru cheetoame inamukapa pooechi nokisiameo, iinatukerepua:

—¿Ihtana yooramepu wa'a cheetoamea?

³⁷ Waikao neesetoamea chaanerepua:

—Aa, Eesusi Nasare ohjoemepua, i'wami u'matoame.

³⁸ Waikao ki ma'chiriamea, sisinamurepua Eesusio:

—¿Eesusi, ehkoriaami Raawi taanara! ¿No'o cheriwesa pahchúu!

³⁹ Pahcha nokisiamea chaaneriaipua pu'kao:

—¿Ihchi yasakáa!

Nape puuua ohsotia weeru sisinakao, chaanerepua:

—¿Muuúu! Raawi taanáraa! ¿No'o tesiwésaa!

⁴⁰ Waikao Eesusia weripakao, ki ma'chiriameo, ahpo weeriachi u'yepanurarepua. U'yepatiaapa pu'kao, Eesusia iinatukerepua:

⁴¹ —¿Ihtana aamo yorajeranimu no'óo?

Waikaopua ki ma'chiriamea nehjiarepua:

—No'o ma'chirepatejerani neeea.

⁴² Waikao Eesusia chaanerepua:

—Saukame itipinamua aamo ki ma'chiriao. Muuua saukamemua, noochi paparakapa.

⁴³ Waikao ki ma'chiriamea, ikanati ma'chireparepua puichio. Wa'a iikapa puuua, wa'api o'inia na'naritorepua Eesusio, tisiwa kaaweruma nayewasika Riosio. Waikao yooma ti'tjoeria wa'a tiame tetewikamea, ka'karuma nayewasirepua tiame Riosichio, tísia kaaweruma chaachapakaopua Riosio.

19

Eesusia Saakeo tewaniame nayewena

¹ Eesusia Eriko mochiwachi pakisao, riisaka u'matomo o'rariaipua,

² nape Saakeo tewaniame tewakapao, sewina eraparepua. Puuu Saakeoa, yawichiwichio koparoame, paamiratuame enerepua, tísia tomiwaeme tijoe.

³ Ihji tijoea, tísia tetewinareriaipua Eesusio, nape wichipa weeramekapao, ki ajasepapapua ti'tjoeri aampamiopua tetewinariaio,

⁴ pahcha u'masirepua Eesusi u'matomiachi, sikomoro tewaniame kuuuchi mooenamia, te'pa werika tetewinaria.

⁵ Eesusia teeriami u'matomiaio, te'pa kahtiametewakapao, chaanerepua:

—Saakeo, yaapi tekisa wa'ao, aamo ta'pechi no'o i'tojeraninia ko'komia.

⁶ Waikao Saakeoa, ikanati tekikao, ahpo ta'pechi i'torepua, kaawé e'raka.

⁷ Waikao ti'tijoeria, Eesusi Saakeo ahjama akipakame tetewikapao, ihchi ahpo chaachaparepua:

—jNaakona! ¿Tatakoriame ta'perachi siminapua?

⁸ Ehjepao ta'pechio, wa'a mochikai nayewakao, Saakeoa yooma inamuachi chaanerepua Eesusio:

—Tísia kaawe erapaka aamo chiiae, kaaweruma enepanariapa ehpeo, naasipasi kiamane no'o iinuekao, tooremuka mochikameopua ihta, yooma no'o ichikoneriao, naaosa epeche no'o ichikoneria kiamania pu'kao.

⁹ Waikao Eesusia chaanerepua yooma wahja wa'a mochikameo:

—Riosi newiparia, ehpe o'inia o'iniamepua i'ka ta'pechio, ihji Saakeoo Riosichi paparariopa, Aurani tetejimarisiwachi enepaka, Riosi te'ta ye'karichiopua.

¹⁰ Nee Tijoe Tijoetukamea i'ka wehjoarichio, i'ka Saakeoka te'terime, i'yaka eenakamenia, te'ta Riosichi paparama, ti'tijoe ooweru tiameo, tatakoriameo, te'ta newipatemia kokosapuaio.

Oosa mariki toomi wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 25:14-30)

¹¹ Neipa Saakeo ta'perachi machenasaapa Eesusia, pooechi ihtoai Riosi ye'karichi simiyame nayewakao, ti'tijoeria waapikopa Eerusarenio, wa'a enemio maaere puua, Riosi ye'kario. Eesusia wa'a erakopa pu'kao, i'ka wa'achitarichi nayewerepua waikao.

¹² Waikao Eesusia o'inerepua nayewakao eee cheeka:

—Wahka yasariataipua piiripi tijoe, yawichi enemeri, puuua wahka akipariataipua mehka pirenachi weechi, ahpo yawichichitia werapuachi, yawichi weratiaapa enasaa, ahpo weechi yawichitumichiopua.

¹³ Nape ke'chu simiyaiopua, oosa mariki ahpo tekipaname paaesaopua, watani sienta taawesi yowiwa ki'yariatapua pu'kao, pipiripi. Puuua chaaneriataipua pu'kao: “Íya, tekipanamitia eemea i'ka toomio, no'o eenachisiopua.”

¹⁴ I'kao simisooapao, tijoe ki nakiyamea, pukaminachi uhjurariatapua asimiachiopua, chaachapaka: “Ki nahki teemea pu'ka tijoeo, taamo yawichi enemichioo.”

¹⁵ Nape wa'a chaachaparioi pu'kao, yawichi weraretiatapua. Waikao eenechi enasaapapua ahpo weewachio, paaeriataipua waikao, ahpo tooeriaopua toomio, kehkisa yowiteriarepua ahpo toomio, e'raka.

¹⁶ Pahcha eenakamea ahpo teeko tomiwarae tekipanakamea, cheeriataipua: “Paamira, i'wa maani aamo tomiwaa, oosa mariki toomi epeche muuwekamepua pipiripia.”

¹⁷ Waikao yawichia chaaneriataipua: “Kaawe iintoremua. Kaaweruma iintokame tekipanamemua”, chaaneriataipua. “Wa'a aamo iintoriawichioo, kaawe iintorepua aamo tehkiwachio, oosa mariki muuwari mochiwari, aamo yachamane yawichitumichioo.”

¹⁸ Piire wa'a eenakamea ahpo tehkiwaeo cheeriataipua: “Paamira, i'wa maani aamo tomiwaa, mariki toomi tiame, ehpeche muuwekame pipiripichi.”

19 Pu'kao, yawichia chaaneriataputa: “Mariki muuwari mochiwachi, aamo yawichitemane aamoo.”

20 Ehpeche piirechi eenakamea, chaaneriataputa yawichio: “Paamira, i'wa maani aamo tomiwaa, wisasorichi to'waka kaawe kateweka neea.

21 Ki tekipanakania pukaeo aamo majawiapa, kihta to'wakameai toomio yowiyamekopua; aamoo, kihta echakaiopua tiameo, apechunamekopua i'ipario.”

22 Waikao yawichia chaanereputa pu'kao: “Aamooputa ki kaaweruma tekipanameo, aamo wa'api naawesarie chapimania aamoo.

23 Wa'a tiame no'o e'rekame enesaa, ¿achinikai ki toomi tekipanateniachi to'wakamua, paikapioi yowimichio no'o eenoiopua? Oowera kihta iintoremua.”

24 Puuua kajusapa chaanekao, ahpo waapi ajakameo chaaneriataputa: “U'yemitiaputa pu'ka toomio, naatikamera kiamitiaputa pu'kao, oosa mariki epeche yowitekamera.”

25 Nape ki tekipanakamera u'yemeria, chaachapariataputa yawichio: “¿Pu'kaa? ¿Ki oosa mariki ki'yakamemua pu'kaopa?”

26 Nape yawichia chaaneriataputa waikao: “Inuemea, iinuekai epeche kiapuameputa; nape ki iinuemea, ahkasi teesa iinuekaoi, u'yepuameputa.”

27 Wa'a cheesaapa, yawichia cheereputa: “Yooma no'o seepurawao, ki no'o nahkiekamea no'o yawichi enemichioo, i'wa no'o u'yepamitia pu'kao. I'wa upasaapa pu'kao, yooma

ko'imitiapua pu'kao, no'o tetewachi.”

Eesusi cheerepua tiameo i'ka wa'achitarichi ikipuame inatakaopua:

—Neeei eenechi tekisaapa i'ka weeechio, wa'achi iintomeri neeee, i'ka weeechi yawichi yasipamiaapa.

Eesusia Eerusareni pakina

(Maateo 21:1-11; Marako 11:1-11; Waani 12:12-19)

²⁸ Eesusia i'ka nayewasaopua, Eerusarenite u'matorepua.

²⁹ Eesusia Weetajeo waapi ihtoaiopua Wetania tiame, wa'ao Ooriwo kaawichio, ooka ahpo ajawaria uhjurarepua chaanesa:

³⁰ —Waami siimpamitia eemea mochiwachi, wa'a muirachio, wa'a teima eemea piiripi uuru o'yetieme, ki aaata oiwame pehji ahjachio. Na'sonasa no'o u'yepamitia pu'kao.

³¹ Aaatao aamo chaanesoo: “¿Achini iikai na'sochani eemea pu'ka uuruo? Apoe Paamiraa nakiyapua i'kao”, chaachapapuapua, pu'kao.

³² Waikao uhjuratiamea siimpakao, yooma wa'a tiame nateparepua pu'kao, Eesusi cheerichitia.

³³ I'ka uuru na'sochaniaio, teekoraa iinatukerepua:

—¿Achini iikai na'sochani eemea, pu'ka no'o puhku uuruo? —cheerepua.

³⁴ Waikao puuua, chaachaparepua:

—Taamo Paamira Eesusia, ahpo rewenurekapu ku'itapi.

³⁵ Waikao Eesusia u'yepatiapa pu'ka uuruo, ahjachi ipetesapa wisasorio, yaasetorepua pu'kao.

³⁶ Waikao Eesusio, uuruchi yasitioipua pu'kao, yooma wa'a nokisiamea, ahpo wisasorie ipekesirepua simiyachio, pahcha.

³⁷ Asiaiopua Ooriwo roomosachi o'inia tekiwachio, yooma muuwaeme nokisiamea kaawe e'rakao, weeru chaachapasirepua siinakao, ka'karuma naawesari siinasika Riosio, ki teesa tiame ki maaenari yooramekopa, ahpoo peenia e'raka tetewaria.

³⁸ Puuua chaachapasirepua:

—¡Ée Yawichíí! ¡Tewekachi eename yawichíí! ¡Apoeo tisia te'ta kaawérumaraa! ¡Tewekáchio ta'iria mochiwáaa! ¡Pu'ka ki nu'uti teerewame tewekachi o'inia eenameo, te'ta weruma iyoriwa pu'kawichíío!

³⁹ Ookapi parisero wa'achi nokisiamea, chaanerepua Eesusio:

—Masitáarii, te'ya pu'ka aamo na'naritoameo, ki wa'a chaachapamichiopua pu'kao.

⁴⁰ Nape Eesusia nehjiarepua:

—I'ka ti'tijoe ooweru tiame wa'a chaachapame no'o teewetekekoio, ahkasi ihji i'wa tehteewaapechi siinakomapua, no'o asiya kaawe e'rewa siinakowao.

⁴¹ Waapi enepasaapa muuwari mochiwachio, nanarare puuua mochiwachi ne'nekaopua cheeka:

⁴² —Yuuwesinania aamoo ki no'o machiriopa aatanakoopua no'oo, aaata aamo newipatemia eenakameo. Nape eemea aamo wa'inekamepua noochio.

⁴³ Ehpeo ki teesa teeremeri aamo mochiwarichio, aamo seepurawaa norikame

noorepaka ki ujumamichioo, ahjachi moonapuame ajawasaapua norikameo. Kiisi kaawe teeremera eemea aamo ikiyao, aamo seepurawaa e'ensaaapua, yooma we'ee i'morataka mo'moenasaapua norikameo,

⁴⁴ aamo aampa e'enamapua ko'isikao, yooma aamo tatanama ko'isika wehchi wewekaopua. Yooma ohjorewao sa'mikoreopua tiameo, yooma ko'rinamapua, chi'rinaka. Yooma wa'a tiame ikimeri muuua, ki machika tetewikapa muuu mochiwachia, aaata aamo newipatemia eenariaopua.

Eesusia i'isaeri napawikarichi tioparachio, nanaarame nehjame puuyanaria

(Maateo 21:12-17; Marako 11:15-19; Waani 2:13-22)

⁴⁵ Neipa i'ka cheesaopua, napawikarichi eenakaopua, wa'a pakirepua yooremīna tiopachi weerīamechi. Wa'ao, wa'a nehjameopua, tarayameopua tiame, yooma puuyanarepua pu'kao.

⁴⁶ I'ka puuyachaiopua, chaanérepua:

—¿Ki Ehkoriāmi Iyoterichio, eee chīīamepua: “No'o kariwaa, no'oche naewapuachipua wa'ao?”, nape eemea ichikoame teesowara, iintapare eemea.

⁴⁷ Wa'a iintosaapua, wa'a masitesirepua waikao tiopachi, senepi taawechi. Waikao o'īnia neeseriosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiamea, wahjachi ti'tijoe wa'a mochiwarichi pa'pamiratuamea tiameai, i'yasirepua waikao,

aachin teeka ahpo merimiaopua Eesusio, wa'asi werapapuawichioopua Eesusi masitiao.

⁴⁸ Nape ka'chi yorame e'rarepua pu'kao, muuwaeme ti'tijoerio, pu'ka masitiachi chuchutopa pu'kao.

20

*Eesusi ahpo iintomia reesiseri iinuewa
(Maateo 21:23-27; Marako 11:27-33)*

¹ Piie taawechio Eesusio, ti'tijoeri masitioiopua tiopachio, pu'ka Riosi ka'karuma tuuyewari nayewioio, wa'a e'enare neeserosi pa'pamuratuamea, iyoteri ti'tijoea tiame, mochiwari pa'pamiratuamea tiame.

² Ihjia Eesusi naaepakao, iinatukerepua:

—¿Aatana nuurena aamoo, i'ka yoramichioo?
¿Aatanachi utewaemua, i'ka aamo ihsiaopua masitekao?

³ Waikao Eesusia, chaanerepua pu'kao:

—Eemekamera no'o nehjiapapua pahchao:

⁴ ¿Aatana ihsire Waanio, paatopuame ki'yakao, Riosi iintoriarepua, ti'tijoekosaoi?

⁵ Waikao aapoeo ahpo chaachaparepua:

—Riosi iintorio taamo tuusoo, waikaopua taamo chaanemapua: “¿Achini iikai ki pichikeka eemea pu'kao?”

⁶ Ti'tijoeri reesiserio taamo chaachapasooi, ti'tijoeriai taamo ko'imapua waikao tehte pasipupaka, ti'tjoeria, Riosie reesisetiameko erakoapa puuua.

⁷ Wa'a erakosaapua puuua, chaachaparepua:

—Ki nane'rena teemea —chaachaparepua.

⁸ Eesusia chaanerepua waikao:

—Neeei ki aamo nehjiamane waikao, aatana no'o reesisiaopua, i'ka no'o yoramichioopua.

Ki ka'karuma echayame neesetotiame wa'achitarichi nayewaniame

(Maateo 21:33-44; Marako 12:1-11)

⁹ Waikao Eesusia, i'ka wa'achitarichi nayewerepua ti'tjoerio:

—Aaata tijoea panijuwari ajawariataipua ahpo wasachi weweripamichioopua, wa'a iintosaapua, aaata naasipasi uupuaichio taakesoo, yahchariatapua neesetomichioo. Wa'a iintosaapua, mehka simiriataipua pirenachi weechi.

¹⁰ Asisooa taakemiachioopua, uhjurariatapua ne'nemiao ahpo inatetiao, ahpo ne'netepuaichioopua naasipasio, ahpo naachutawao. Nape echiwa inatiamea pu'ka uhjuratiameo, wewesa uhjurariatapua pe'kuo, wa'atia seekaekaopua kihta i'toka.

¹¹ Waikao eenechi uhjurariatapua, pu'kaoipua echitiachi inatiamea, na'ara chaaneka wepisaopua, wa'atia seekaeka uhjurariatapua eenechio, kihta i'toka.

¹² Waikao paisa simiyachio teekoraa, piirechi eenechi uhjurariatapua, nape i'kaoi eechi inatiamea, kiiya merika wepisaopua, ma'chi ipariatapua.

¹³ 'Neipao wa'asipao, teekoraa e'rariatapua: “¿Ihtana yoratane ehpeo?”, e'rariatapua. “Aa, no'o taana uhjuramane naaju, no'o te'ta nakiya, yooremakoipua pu'kao, no'o taanakopa.”

¹⁴ Nape eechi inatiamea, i'kao wa'a eenakopao, chaachapariatapua ahpoo: “Nee, ihjipu tijōea, yooma ahpo noono iinuekao, ahjama itipimeria. Meritariapua pu'kao, taamowichio itipimi-chiopua, taamo teeko iinuwarao.”

¹⁵ Waikaopua pu'kao, ma'chipasaopua pu'kao, me'yariatapua pu'kao.

Waikao Eesusia wa'a cheesaapua, iinatukerepua ti'tijoerio:

—¿Ihtana iintomo erakona eemea, apoe echijuwari teekora enasaa? ¿Ki ko'itariarepua pu'kao?

¹⁶ Eje'e, yooma ko'imapua enasaa, wa'a iintosaapua pu'kao, piirechi inatetemapua wa'ao, tekipanamichioo.

Ti'tijoeria i'ka Eesusi ahpo nayeweria inamukapao, chaachaparepua:

—¿Naakona, kiisi wa'a noonoimii teemea!

¹⁷ Waikao Eesusia ne'nepakao chaanerepua:

—¿Wa'a erakona eemea? Nape ¿ihtana chanika chaanikosapu Ehkoriaami Iyoteria? Eee chiiamepua:

Puuu tehte karitamee,
ki nakika ipatiamea,
puuu tehte wa'apia,
epeche te'ta nateyame tehte enepamiitepua.

¹⁸ Pukachi tehte motochikamea, kahsimeripua chapakarao; pu'ka tehtee mesukamea, pih-tukame itipimeripua. Wa'a chiiame Ehkoriaami Iyoteria. ¿Ki no'okamera nayewaka chiiamejuarepua?

¹⁹ Ihji wa'achitaria, ahpowichiokopa pu'ka chaniwao, tiopa ne'nesero pa'pamuratuamea,

iyoteri ti'tijoe tiamea, wa'api chapime erakoriaipua Eesusio, nape se'sewepakapaopua ti'tjoeria, ka'chi ikime e'rarepua, chapinariai.

Te'ta yawichiwichio koparoawa

(Maateo 21:45-46; 22:15-22; Marako 12:12-17)

²⁰ Waikaopu wa'a tiioa pa'pamiratuamea, aaata ajawarepua Eesusi na'naritomichio, aatia iintota inatemia, ihtaoi ki kaawe cheesoopua pu'kao, yawichichi i'toka wenejinariapa chapisá.

²¹ Ihjia waikao waika taawechio, ka'karuma ti'tijoe ahpo eratenareka Eesusio, chaachaparepua pu'kao:

—Masitari, aamo chiiiaa pichiwapua, nane'rena teemea aamoo, pichiwarichi teetoka masitiameko, Riosi nakiyachitia mochijeraka, yooma taamoo aaataoi, nu'nuntio weewerumaoui wa'achitia.

²² Pukaepa aamo iinatukena teemea:

—¿Kaawe ohjoarepu Seresa yawichi kopariari nateteniao, ka'ikosa?

²³ Nape Eesusia nane'riapaopua ki kaaweruma erakoai wa'a chaachapopaopua, chaanerepua pu'kao:

²⁴ —No'o ne'neteo piiripi toomi. ¿Aatanapu wa'a toomichi netetiamea? ¿Aatanapu tiame wa'a teere iyotetiamea, teewara?

—Seresa puuua —chaachaparepua.

²⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—Puuu enesoo toomichi kahtiameo, pu'kawichio kiapuame enesoo, pu'ka kiapuapua; nape Riosiwichio iyoriwa kiapuame enesoo, Riosikamera iyoriapuapua.

²⁶ Waikaopu chapimeria, kitachi chiia chapime e'rarepua Eesusio, ti'tijoeri tetewachio. Ohsotia puuua, tísia peeneka nehjiopa Eesusio, ihchi itipirepua, tísia peenia erapakaopua tiameo, Eesusi chiia.

*Eenechi ahjaniamechi simiyame iinatukewa
(Maateo 22:23-33; Marako 12:18-27)*

²⁷ Neipamio, Saruseopechi e'enariaipua Eesusichi iinatukemiao, itapiti ki kaawe chaachasoo chapinariapao. Puuu Saruseo ti'tijoea, ki pichikiame eneriaipua, mukukai eenechi ahjaniameo.

²⁸ Puuua wa'a te'tiamekapaopua, chaachaparepua Eesusio:

—Masitari, ehkoriaami Moisea taamo chaaneka tooeriaipua ahpo nuurariwachio, aaata pa'chira mukisoo ki tatanaeka ahpo uupichio, kaawe neewimio tuunapua wa'api pooniraoipua, pukachi oowitiame tatanaremichio, ahpo pa'chi tatanarachitia enemichio.

²⁹ Nee, aaataa oowisani ahpo poponieme eneriataipua. Yooma puuua pipiripio, ahpo pa'chi uupira ahjama neewiriataipua. Pahcha neewikamea ahjamao, wa'atia ki tatanaeka mukuriatapua.

³⁰ Oosachi simiyamea,

³¹ paisachi simiyamea tiamea, yooma puuu oowisaniapua tiamea, wa'achitia neewika pu'ka oowitiame ahjama, yooma wahjipariatapua tiameo, ki tatanaeka.

³² Neipao oowitiameai, wa'atia mukuriatapua tiame, ki tatanaeka.

³³ Weh, ¿achini tiamera puuu ti'tijoe, te'ta kuu-nara enetapua pu'ka oowitiameo, eenechi yooma

ahjatiachiopua, pichiwa ahjaniame enesoopua eenechio?

³⁴ Waikao Eesusia chaanerepua:

—I'ka weeechi ahjarichio, nenewiniachipua wahjipaniachipua tiameo,

³⁵ nape Riosi weemera ahjari ki'yariachiopua ahpo ahjamao, ki nenewiwachi enemeripua wa'ao.

³⁶ Wa'ao, ki wahjipaniachi enemerapua tiameo, yooma Riosie eenechi ahjatetiachio, ti'tijoea ooweru tiamea, Riosi ku'iwarika te'teremeripua, ka'chitia taaweche wahjipame.

³⁷ Eenechi ahjapuamea pichiwa enemeripua, wa'atiame taamo tetewitenapua inatarichio, Moisetaru tuuriaepua Riosi ahpo chaaneriao, kuhsi tajenakamechi Riosio, ahpo chaanerio tuuriaeo. Pu'ka Riosio, Auranitaru Riosiwako tururio cheerepua, Ihsa Riosiwara, Aakowoo Riosiwara tiame.

³⁸ Riosia wa'a cheekao, wahjipariamekoiopa ahjameko tuuriamepua pehjo, Riosia ahjakame Riosiwarakapa. Wa'a teesoo Riosia, eenechi oijenatemeripua yooma ahpo ijinuwao, ti'tijoeo ooweruopua tiameo, i'wa weeechio wahjipakamekoiopua.

³⁹ Waikao ookapi iyoteri ti'tijoea, chaachaparepua:

—Wa'atepua. Ahjachi chaanimua masitari.

⁴⁰ Aapoea ki oosa aampa iinatukerepua waikao, naawesarichi wichipamichioopua, seewiapa Eesusi nehjiamiaopua, iinatukenariai.

¿Aatanachi o'inia eenamepu Riosie Weratiamea?

(Maateo 22:41-46; Marako 12:35-37)

⁴¹ Nape Eesusia, wa'a chaachapasoopua iinatukerepua pu'kao:

—¿Achini tiiachipa ti'tijoeria, Raawitaruchi eenameko tuuyamepua Riosie Weratiameo?

⁴² Ehkoriaami Raawitaruai ahpo Wiikari Iyoterichio, eee cheerepua iyotekao:

Te'ta Riosi Paamiraa, chaanekapua no'o Paamira Meesíao:

“No'o ahjamina yasipamitiamua pehjo,

⁴³ ahkasi no'oo, yooma aamo seepurawao, aamo taaratere toapachisi tekeka.”

⁴⁴ Eee cheekame enesoopua, ¿aatia tiiachipa ehkoriaami Raawitaruai ahpo paamira teewarepua Meesíao, ki ku'itapi neipami naawamerioipua pu'kao? Aataai ki ahpo paamira teewamepua, ahpo neipa naawakameopua. Wa'a cheeriopa ehkoriaami Raawiaipua, Meesiaa epeche paamirakai tiamepua Raawitaruchio. Wa'a teeso Meesiaa, ki ehpesi o'inia wa'apitia paamira yasitoamepua, puuu Meesiaa, nee Riosie Weratiamepua.

Eesusia Moise nuurari ma'masitari wenejina

(Maateo 23:1-36; Marako 12:38-40; Ruuka 11:37-54)

⁴⁵ Waikao yooma inamuachio, Eesusia chaanerepu ahpo te'ta masitiaio:

⁴⁶ —Naane e'reka eemea, Moise nuurari ma'masitari nokayaeo, puuuu tepekuma wakiraeka ohjowa pu'seriamepua, ahpo te'ta ka'karumako maetiameopua Riosichio;

muuwaeka nehjiwachi ohjoaiopua, ahpo yooreka teepotejerameopua; napawikari-chioiopua, epeche ka'karuma mochipaniachi momochipanariamee; pahkotaniachioiopua, epeche ahpo teteiwachi mochipanariame,

⁴⁷ ooweru kunamukukame kariwaraopua, u'yeka pu'seriamе; ki ku'itapisi ahpo Riosiwachi paparamechitia chaachapaka, oowera ahpo kaawe teteipuawichio nokaka. Nape puuu wa'a nokayamea, ki nu'unti kokosa aiwamiitepua Riosieo.

21

Kihta iinuemera toomi kunamukukame oowewari

(Marako 12:41-44)

¹ Eesusia wa'a ihisiaiopua ti'tijoeri naewekao, tetewarepu wa'ao, aaata ti'tijoeo ooweruopua tiameo, weeka totomiwaemeopua, toomi na'poa toaniachio, weeka toomi to'wame.

² Aaata ooitiamе tetewarepu tiameo, wa'achi eenariame toomi na'poaniachioopua toamia, puuua kunamukukame eneriamеpua. Eesusia pu'kao, ooka wa'api toomi, kiisi weeka nateyame to'wame tetewakamepua.

³ Wa'a iikopao Eesusia, ahpo norikame ajakame ti'tijoerio, chaanerepua:

—Nee, pichiwa chaanine i'ka oowitiameo, epeche nehjai tiamekopua pu'kao, Riosiwichio oowewao, ki wahjachitia ti'tijoeri tisia totomiwaemeo.

⁴ Weeka totomiwaeme ti'tjoeria, ahpo sopara-tiakamera oowewamepua Riosio, nape ihji

oowitiamea, kihta itipitiai ahpo ko'komiawichio taripuameo, yooma nehjarepua Riosiwichio oowewakao.

*Eesusia i'isaeri tiopara, pih tunapo tuuria
(Maateo 24:1-2; Marako 13:1-2)*

⁵ Wa'api i'isaeri tiopachi toomi toaniachi puuyapanioiopua, Eesusi te'ta masitewaraapua ookapia chaachapasiriaipua:

Nee ihji tiopaa, ¿ki tísia peenia te'tiame tehtee peeniatatiamepua? ¿Kikosa te'ta peeniatatiamepua itapitie ti'tijoeri oowewariáo?

Nape Eesusia wa'a chaachapopao, cheeka nehjiarepua:

⁶ —Nape yooma ihji tísia peeniatiamé aamo tetewao, enamitepua piie taawechio, piiripioi ihji tehtera to'weteka ahjae peeniatatiamea, piiripioi ki itipimeriitepua raampatao.

*Ke'chu kajuyoi i'ka wehjoario, naania teetowa
(Maateo 24:3-28; Marako 13:3-23)*

⁷ Waikao Eesusi te'ta masitiaa iinatukerepua Eesusio:

—Masitari, ¿achinitio enetapu wa'a ikimeri ihji tiopaa? ¿Ihtana naaniatiwachi nane'reta teemea wa'a ikimiao?

⁸ Eesusia cheeka nehjiarepua:

—Naane e'reka naaju, ki aamo wisikuepuawichioo, muuwaeme enapamitepu no'oko tuukao. Puuua chaachapamapu: “Nee puuua, Riosie Weratiamea; no'o eenaria asikamepua wa'asi.” Nape ka'te pichikemitiapua pu'kao, wa'a chaachapoio.

⁹ Nasiwaniame inamuaioopua wahkao, weeru nokayo tuuoioopua ahpo ahjama nasiwaka ti'tijoerio, ahkai i'ka wehjoarichio, ki te'ta seewepuapua pu'kaopua pehjo. Yooma puua, te'ta aiwari pukeri o'iniachi enemeripua. Puua, ki kajuyachikai teeremapua pehjo.

¹⁰ Eesusia simitere puuapu cheekao:

—Pirenapi ti'tijoeritukamea, pirenachi ti'tijoeritukame ahjama nasiwasimeri puua; pirenapi yawichiwachio, pirenachi yawichiwachi ahjama, ahpo chapisimeripua nasiwasikao;

¹¹ weeeai, ki muenati noonomeripua, yomatiam wehjoarichio; toorewai tisia aiwaniame ki nu'uti teeremeripua yomatiam wehjoarichio; tisia majaniameai ki nu'uti teeremeripua ahkasi yomatiam wehjoarichio; tewekachioi káátisia iinyatiame teteipuumepua, itapiti ikiyameo.

¹² 'Nape ke'chu wa'a teetioopua noochi paparamea, tisia na'ara yoramia naanaripuumepua. Waika taawechiamio aata noochi paparameopua, napawikarichiami upapuumepua wenejikao, napawikarichi te'ta pa'pamiratuamechio, karichi toapuaichio; waika taawechiamio tiame, ahkasioi te'ta weruma ya'yawichichi upapuumepua tiame wenejikao, noochi paparaka mochitoapaopua.

¹³ Yooma puu noochi paparapa ya'yawichichiami i'topuumea, noochi simiyame kaawe chaachapameri puua, ya'yawichichi pe'peirachi i'totiapaopua.

14 Nape pu'ka taawechi no'o nehpuwawachi chanimiao, ka'chi eramete puua ahpo ki kajumia chanimiao, ahpo no'o nehpuwaka nehjiamiaopua.

15 Nee wa'api ahjama ihsimeripua pukachio, ahpo no'o nehpuwachi ku'ikao, aaataoi ya'yawichioi, ka'chi iika newitome teeremichioopua, aaata no'o nehpuwaka nayewameopua.

16 Waikachiami taawechiamio aaata ahpo wa'api ta'pechioi, ahpo wenejipuamepua, ahpo noonoeoipua, ahpo papachieoioipua, ahpo tetejimaeeoioipua, ahkasi aaata ahpo kaawe uuyameeoi, ahkasi aaataoi meripuameeoiipua.

17 Pu'ka taawechio no'owichioo, yoomahka ahpo nekamumeripua nekamua,

18 nape ahpo Riosichi te'ta weemera ahjarichio, te'ta newitoka puuyameripua, kihta wekateka piiripioi ahpo kuupaopua.

19 Yooma aaata ki toakamea noochi ahpo parao, newitoka puuyameripua, Riosi weemera ahjarichi mochipuameopua, Riosi ye'karichio.

20 'Pu'ka taawechiami Eerusareni mochikameo, pochikame tetewapa norikame seesenu weechi e'enakame soontaroo, asikame enemapua Eerusareni mochiwario, wehchi yachapuameoopua pihunaka.

21 Waikao, yooma Uurea weechiami mochikamea, kaawichi ujumapuapua, ka'chi ikipuaichio. Eerusareni mochikamea ma'chiami ahka ohjoamea, ka'chi iika nonowameripua ahpo ta'pechio.

22 Wa'a teeremeripua wa'ao, tísia aiwaniachi

taawechnikoopua, Riosia ki ahpokamera e'weka mochikopapua, tísia kokosamapua pu'kao. Wa'a teeremio tuuyame, Ehkoriaami Riosi Iyoteri-chiopua.

²³ ¡Ai, puuu ooweru peteterepakame mochikameapua pu'ka taawechiamio, kukuchi chiiteka mochikameapua pehjo! Ki teesa tesiwa te'teremeri puuua, ki teesa iinyatiame ikiniopa weechio, ti'tijoerio. Weeeai kokosa aiwameripua tiameo, wa'a tiame ikiyopa.

²⁴ Pu'ka taawechi mochikamea, ki nu'uti teeremeripua ko'iniameo; chapitiamea, seenu weechi i'topuamepua, pirenachi; Eerusareni mochiwaria, ahkasioi teketiame itipimeripua, ki Riosi iyoriamee nanaarame. Wa'a teeremeripua waika taawechiamio, ahkasi Riosio newitoka machenachisi, yomatiame nanaarame ti'tijoerio.

Eesusi Tijoe Tijoetukameo aachin teetoi eenechi enameri

(Maateo 24:29-35, 42-44; Marako 13:24-37)

²⁵ 'Pu'ka ihtoria taawechio, taaachio tísia iinyatiame teetomeripua, meechachio tiame, so'porichioi wa'achi. I'ka weechioi, ki nu'uti siimapua wekana eraniamea. Ti'tijoeria, ka'chi ikime erameripua tiameo, pa'weo tahpitika chiopua, pe'kokao te'okaopua.

²⁶ Ki nu'uti iinyatiame simiyopa weechio, tewekachiopua tiameo, mukipaka ruhjimapu ti'tijoeria, ki ahjame e'rapa ahpo iikachio, ki teesa majakaopua ahpo iikachio, tisiwa iinya tiame ikimia i'ka weechio, chaachapamapua.

²⁷ Waika wa'a teerenioio, tetewipuame nee Tijoe Tijoetukamea, eenameo, naasipa toomari

weritoame, ki nu'unti utewarieme teetoka, tah-pitika tiame teetoka.

²⁸ Yooma wa'a tiame tísia iinyatiame tetewin-iopao, waika taawechiami ti'tijoeria, kaawe er-akoka yooma ahpo katewemapua, kihta toiyame nane'riapa tewekachi ahpo apechunapuachioa.

²⁹ Waikao Eesusia simiteka naewakao, cheere-pua tiameo i'ka eetiame wa'achitarichio:

—Naakoo, inataka ne'nemitaopua chuunao, ihta kuuuoi.

³⁰ I'ka sewayooa teemea, nane'remapua waapi teeto paamuniopa.

³¹ Wa'achitia ihjiai, yooma tetewapa i'ka aamo no'o chaaneriaa, amori asinapua ihjia, erakop-uapua, pu'ka Riosi iintomiaopua i'ka weechio, yawichitukao.

³² 'Yooma i'ka iinyatiame tetewikamea, waika taawechiami ohjoekamea, ki wahjipama puuua, ki tetewaopua pehjio, yooma ikiyameopua ihta no'o cheeriaopua. Kiisi wehchi wichimapu no'o chiia.

³³ Yomatiam we'ea tewekaa tiame, kajutare-pua, nape no'o chiia wa'api teeremeripua, kiisi sewina iika ki wahjiamesi. Yooma no'o cheeriaa ikikache itipimeripua.

³⁴ 'Aamoo, kaawe aamo inateka mochimi-tia eemea. Ka'te te'ta weemuka moochi eemea. Aamowichio kaawe eratewa yooraiopua, ka'karumachi simiyame yorapuapua pu'kao, ki u'matoka nawajika wekaniachisiopua. Ka'te aamo iikachi peewanate pu'ka itapiti aamowichioche yoraniameoipua; ki yooresaa eemea no'o chiiao, senawato mesuma eemeapu, pu'ka

iinyatiame taaweeopua, teeremerieopua, ihta kaari amochi ru'miamechitia, matachinaka.

³⁵ Kaawe aamo neesetopuapua naaju, ki aamo wichimichiopua itapiti wiitari ihsumarichio pu'ka taawechio, ki teesa iinya tiame ikiwame teeremerichio, yomatiamе i'ka wehjoarichi mochikamewichioo.

³⁶ Aamo neesetoka mochimitia aamo iikachio, pu'ka taawechiwichioopua. Senepi nayewaka mochimitia aamo Noono te'pa kahtiamе ahjamaopua, ki se'wika, ahkasi no'o eenachisiopua, no'oo Tijoe Tijoetukameo, yooma katewemioiopua, ti'tjoeri te'tereka mochiriaopua.

³⁷ Senepi taawechio, napawikarichi ijisire Eesusiapu masitekao, tukaopua, ooriwo kookochire puuuapu teewi, kaawitiachi.

³⁸ Senepi piario, ti'tjoeria wa'a eejenaparepu keepumia.

22

I'isaeri pa'pamiratuame noriwi ahpo katewia, Eesusi chapipua

(Maateo 26:1-5, 14-16; Marako 14:1-2, 10-11; Waani 11:45-53)

¹ Waika taawechiamio, amori asiaipua pahkoa, paani ki rewaruraeme koi'wameo, Semejenato pahko tewaniamea tiameo,

² napawikarichi ne'nesero pa'pamiraa, i'isaeri iyoteria tiamea, naapi i'yaioopua Eesusio, aachin teeka meripuameopua nape noriwí, kiisi aaata tetewachi, majayapa ti'tjoerio, ki ahpokamera chapisipuawichioopua puuua.

³ Piie taaweo, Uurasi Ihkariótea, piiripi puuu Eesusi ajawaria, oosa mariki aampa ooka ajawatiamea, Satanasiae noonoteretupua.

⁴ Ihjia noriwi simikao, isaeri napawikarichi ne'nesero pa'pamiratuameopua, yooma tuuyere puuupu akana teipuame Eesusio, noriwi tarichere puuupu pu'kao, pukamina naewaka.

⁵ Waikao aapoeo, tísia kaawe erakokaopua, natetemo tuurepu Uurasio.

⁶ Uurasia kaawe iintasaopu pu'kao, i'yasire puuupu aachin teekao ahpo nehjimiaopua Eesusiopua, wahka noriwi, ki muuwaeme tetewachi-ami.

Taamo Paamira Ariwatopi Ko'karia

(Maateo 26:17-29; Marako 14:12-25; Waani 13:21-30; 1 Koorintio 11:23-26)

⁷ Asisoopa pahko paani ki rewaruraemeeo, pu'ka po'wao te'ta meriwachioopua, Semejenato pahkowichioopua,

⁸ waikao Eesusia, Peeroo Waaniopua tiameo, chaanerepu pu'kao:

—Siimpamitiapa eemea, kooame yoramia, Semejenato pahko kooame, taamo ko'komiaopua.

⁹ Uhjurapuamea iinatukerepu:

—¿Akana yorajeranimua pu'kao?

¹⁰ Eesusia chaanerepu pu'kao:

—Nee, muuwari mochiwachi muisaapao, wa'a teteima eeme piiripi tijoe, neropai sikori mah-totoame, pu'ka na'naritopuapua, ahkasi karichi pakiyachisi.

¹¹ Wa'ao, asika chaanepuapua kariwaemerao: “Masitaria iinatukiapu, akana yooreko

enamerikopua, Semejenato pahko kooame yorakepuaichio, ahpo masitari ahjama ko'komiachio.”

¹² Waikaopua, tepakarichi aamo ne'netema puuupu, yooma katewetiamе ajakachi, kooame ahjae yorapuameopua, yooreminao, weere enemapu wa'ao. Wa'a yorapuapua kooameo.

¹³ Waikao siimpasaopua wa'ao, yooma wa'a tiame teware puuupu, ahpo chaaneretiachia. Waikaopua, wa'a yoorarepu kooameo.

¹⁴ Ehjepamio wa'a e'natioopua, Eesusia waikao, yasiparepu ko'komiao meesa weeriachio, yooma ahpo ajawariopua ahjama.

¹⁵ Wa'aopua Eesusia cheerepu:

—¡Káátisia e'rainia i'ka Semejenato koi'niameopua aamo ahjamao, ke'chu no'o tisia aiwatenioipua!

¹⁶ Pichiwa simiyame ihjia, ki seenampa no'o ko'komania i'kaopua, ahkasi Riosi ye'karichi mochikapa, yooma ihta ikimerio, ikikopa.

¹⁷ Waikao, iijipaso uusapao ahpo sekachio, cheriwema nehjisaopua ahpo Noono tewekameo, chaanerepu ahpo ajawatiamеopua:

—Íya, iijio pu'kao, yoomahka pipiripio;

¹⁸ ki oosa aamo oowemania i'ka uuwa neerora iijiwariopua, ahkasi Riosi ye'karichi mochipachisi taamo ahjama.

¹⁹ Wa'a cheekaopua, paaniopua tiameo uusaopua, cheriwema kiasaopua ahpo Noonoo, pu'ka paanio, naasipasi chi'wanasaopua, te'ta ahpo masitia ki'yarepu chi'wapame ko'komichio. Wa'a iintosaapua chaanerepu:

—Ihji paania, no'o weerewapua aamo tatako-riwichio pejana natetemia. No'o ki'tioiopua, i'ka nokaka mochtomitiapua, ahkasi taawechisi, no'o aamowichio mukuka iintoria inatapasika.

²⁰ Wa'a ikisaopua Eesusia, paanio ko'kotioopa, wa'achi iintoka apechunaka iijipasoo, pu'ka iijipaso ne'netekao chaanerepua:

—Ihji aamo iijimiaa, no'o eerapua, aamowichio wi'sumeri aamowichio mukukao. Pu'ka wa'a no'o mukuriaeo, Riosiea aamo tatakoriria cheriwepuame pichiwatame puuua, yooma noochi paparakameo.

²¹ 'Aa, nape i'wa kahtipua apoea te'ta puuu no'oo, noriwi iintomeria. Taamo ahjama kahtipua koaka.

²² Neeea Tijoe Tijoetukamea, wa'a yooraka meripuamenia, wa'a tiame inatariopa apoe no'o Noonoo, tewekachi kahtiameo. Nape ai puuu, no'o noriwi nehjikamea.

²³ Waikao Eesusi ajawaria, Aatanakamera-juarepu wa'a iintomeria, chaachaparepua ah-poo.

Aatanakamera epeche weruma teeremeria

²⁴ Ehjepao, Eesusi ajawaria, ahpo wa'ineriai puuuapu waikao, aatanakamera ahpo weruma paamiratuame enemerikopua.

²⁵ Nape Eesusia wa'a chaachapame inamuka-paopua, chaanerepua:

—Yomatiamе ahkaoi wehjoarichio,
mochikamepua ya'yawichio, tísia utewa
yooraka tetewamekopua, ahpo yawichituwachi

ye'karichi mochikameopua. Pu'ka ya'yawichi ti'tjoeria, tísia iyorika tetewamepua.

²⁶ Nape eemea amochio, ki wa'a te'tereka mochtupuapua. Ohso kaawe eemea amochio, napati aamo wa'achi te'tereka mochtomeripua. Aaata epeche weruma paamiratuame enenariamea, ki werumachitia teeremeripua amochio; aaata nuuriamera enenariamea, aaata puhku seekaerewachitia tiame enemeripua, ahpo wah-jachiwichioo.

²⁷ ¿Aatanakosa naaju, epeche teerewaemea, meesachio mochikamera koaka, meesachi ajawamekosa kooameo? ¿Ki puuu ohjoarepu naaju, mesachi mochikame koaka? Nape neeea, aamo paamiratuameai, aamokamera yorakiamerania.

²⁸ 'Nane'renania aamo aiwario no'o ahjamao, yooma ihta no'o aiwa teetoria ikiyachi.

²⁹ Pukaepa neeea, wa'achitia no'o Noono weerariachitia ahpo ye'karichi ye'kamichioo, wa'achitia aamo ajawame neeeai,

³⁰ no'o ye'karichi ye'kamichiopua no'o ahjamao. Aamo ya'yawichi ajawamania no'o ye'karichio, oosa mariki aampa ooka yawichituwachiopua, isaeri ti'tjoeri tetejimarichioopua.

Eesusia Peeroe ahpo ka'itapo tuuna

(Maateo 26:31-35; Marako 14:27-31; Waani 13:36-38)

³¹ Nape ke'chu wahka ihtoriachi ahpo ajawaria ikimioio pehjo, ehpe taawechemi ikipuame nayewerepua ahpo ajawario. Waikao Eesusia Siimoni Peeroo chaanerepua:

—Aa muuu Siimoni Peero, utewaeme aamo chapipuapua, Satanasia tahpitika aamo yoojoranariamekapu yuuwesitekao, yooma aamoo no'o ajawariachiopua, tiiriko moarachitia aamo eejepunariapu, wa'a aamo yooraka aamo u'yenariapa te'ta noochi paparao.

³² Nape neeea itakamenia no'o Noonochio, aamo ku'ipuaichioopua, kiisi sewina erapami-chiopua aamo noochi paparao. Pu'ka wa'a tiame yooma ikisaopua Satanasia aatiatario, eenechi kaawerumachi enepasaopua, tisia ye'kame enemamua waikao, te'ta aamo kaawe cheeka tuyemiaopua, no'o aamo wahjachi ajawariaopua, kiisi toaka mochinurekaopua pu'kao, te'ta noochi iyoriaopua.

³³ —Nape Paamira —chaanere Peeroa— Satanasia kiisi no'o yuumpameripua no'o aati-atao. A'chitiameoi no'o yoraniaio pukaeo, anachamania aamowichioo, karichi yachati-aiopua, meripuaamekaipua.

³⁴ Nape wa'a chiioi Peeroo, Eesusia chaanere-pua pu'kao:

—Muuu Peeroa, ka'te aamo oise e'remua, te'ta. Wa'a chiiaiomua, ke'chu kusuyoipua toto-rio, paisa simiyame no'o ka'itamapua, kiisi no'o machiyo tuuka.

*Eesusi ajawaria Eesusichi paparawa aati-
atawa*

³⁵ Waikao Eesusia, chaanerepu ahpo ajawariao:

—Nane'riame eemeapa, no'o aamo wekanami mochiwachiami uhjurarioiopua kihta i'toka uhjurarioipua, kihta toomi i'toka, kihta i'toka

mokewario, kakajoyaoi weekao. ¿Ihta itapiti nakiwa aiwakamekosa eemea wa'ami ohjoaio?

Aapoeo nehjiarepua:

—Ka'i. Kihta nakiwa aiwakame teemea.

³⁶ Eesusia chaanerepua waikao:

—Nape ehpe waanami ki aamo ahjama no'o kahtioio, nakimeri eemea aamo itapiti i'toka ohjomiao, toomio, wisasoriopua tiame; aaata eemea ki peeturi maacheta iinuemea, tari-maopua piiripi ahpo ampawakiraioi nehjisa.

³⁷ Chaanerepua tiameo:

—Ehpe asirupua, pu'ka Ehkoriaami Iyoteri chiiao noochi simiyameo, puuua chiia: “Nanaaramechi teteipuame puuua, na'aramechitia.” Yooma puuu wa'a cheeka iyotetiame Ehkoriaami Iyoterichio, ikimachepua.

³⁸ Eesusi ajawariaa chaachaparepua:

—Aa, i'wa iinueka teeme ooka nasimachetao, aamo nehpuapuaeo.

Nape Eesusi chaanerepua:

—Ka'te wa'a chaachapa eemea. Ki nasiwaka taamo nehpuameri teemea.

Eesusia, E'semaníchi ahpo Noono tewekachi kahtieme ahjama nayewani

(Maateo 26:36-46; Marako 14:32-42)

³⁹ Eesusia wa'a cheesapa, Ooriwo kaawichite no'rarepu, yayasaniachi ahpo Noono nayewemia, ahpo ajawarewaoi yeetoka.

⁴⁰ Asisapao cheerepu:

—Nayewamita eemea Riosi ahjamao i'wa, ki aamo a'chi e'ra na'arachi, ruhjimichio.

⁴¹ Wa'a cheesaapapua, epeche wa'ami akiparepua, piie tehte pasipuniachi keenako, wa'aopua, ahpo Noono ahjama naewamia. Wa'ao chopokorieka weripakao cheerepua:

⁴² —No'noo, no'o cheriwepua muuua i'ka tísia no'o aiwamiao, wa'a tiame erasaamua noochio; nape ki no'o chiiachitia iintojeraninia no'oo, aamo te'ta e'rachitia iintojeraninia no'oo.

⁴³ Waikao piiripi Riosi ku'iwaria, wa'achi machejenarepu chokichi, iika yachapatemichiopua, ahpo tahpitika e'rao.

⁴⁴ Wa'aopua, ki nu'unti tahpitika e'raka apochiopua, epeche yuuweeme nayewere puuuapu ahpo Noono, taipochiraoipua, ki ku'ita wehchisi ichuparepu, eerachitia.

⁴⁵ Werisisaapa puuua wa'a o'iniao, waami eenarepu ahpo ajawario, toariachi. Wa'a enasao, kokochiame tewakapua pu'kao, kihta yorame e'ropa yuuwesikao,

⁴⁶ chaanerepu:

—Mochisisa, mochika nayewe eemea Riosio, aamoo, ki aamo ruhjimichiopua na'ara e'rachio.

Eesusia chapinia

(Maateo 26:47-56; Marako 14:43-50; Waani 18:2-11)

⁴⁷ Wa'a chiioipua pu'kao, wa'atika nokisirepua soontaroapa muuwaeme ti'tijoeri ahjama, pahcha weritorepu yeetoamea, piiripi puuu oosa mariki ooka Eesusie te'ta masiteniamea, ihji tijoea, Uurasi tewaniámera. Ihjia, Eesusi naaepakao chuchurepu.

⁴⁸ Nape Eesusia wa'a yoratiaopua, chaanerepua:

—Uurasi, ¿piiripi chuchuwachi nehjanimua, Tijoe Tijonetukameo?

⁴⁹ Waikao ahjama mochikamea, maapori tiame simiyopao, chaanerepua Eesusio:

—Paamiraaa, ¿nasiwasitariare merimachetae?

⁵⁰ Waikao piiripi Eesusi na'naritoa, pu'ka napawikarichi ne'nesero paamiratuame seekaerewao, meteka tehpunarepu nahkaraopu piiripi, ahjamina weeriamera.

⁵¹ Eesusi cheerepua:

—¡Ka'te wa'a iintomua! ¡Mooena yasaka!

Waikao Eesusia, nahkara tehपुरiachi chapikaopua, weemera enepaterepu eenechi.

⁵² Wa'a ikisa Eesusia, ne'nesero pa'pamiratuameo, napawikarichi kapitaopua tiameo, mochiwari pa'pamiratuameopua tiameo, ahpoo i'tomia e'nakameo, chaanerepua:

—¿Merimacheta i'toka enapani eemea no'o chapimiao, kuuu makoka tiame, no'oo, ki nu'uti ichikoamechitia?

⁵³ Ki ehpesi aamo tetewachi no'o ihsioi napawikarichio, ¿kiisi no'o chapika eemea? Nape ehpe wa'a noonoimeri eemea, ehpe kiatiaame Tukapari Noonoraai, wa'a iintomichioo.

Peeroa, ki machiyo tuuna Eesusio

(Maateo 26:57-58, 69-75; Marako 14:53-54, 66-72; Waani 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Waikao chapisao, ne'nesero paamiratuame ohjirachi i'toretupu waikao. Waikao, Peeroa na'naritore puuuu, mekapi.

⁵⁵ Eesusi i'toamea ajasisaapa, ta'pechio na'yarepua. Wa'a ikisaapa, wa'a mochiparepua

tatapamia. Peeroai wa'achi yasipariaipua tatapaniachio.

⁵⁶ Wa'a tekipaname piiripi oowitiamea, na'i tajayachio, kaawe ne'nepaka pu'kao, cheerepua:

—¿Ki pu'ka ahjama oiyame ihji?

⁵⁷ Peeroa chaanerepua:

—Ka'i, ki maachinia pu'kao.

⁵⁸ Neipatakiriopua, piirechia cheerepua:

—Puuuchi muuui, ahjama oiriamea.

Nape Peeroa nehjiarepu:

—Ka'i, seenunia pu'kao.

⁵⁹ Epeche ehjepamio, piie keenakomi ahkao, cheerepu piirechi:

—Puuuchi ihjiai, ki aaata piirechi ihjia, Arirea tijoea ihjia.

⁶⁰ Nape Peeroa chaanerepu:

—Ka'i, kiisi maachinia aamo chiiao.

Pu'ka wa'apichi chiioi Peeroo, totoria kusurepu.

⁶¹ Waikao, Eesusio ku'rika ne'nepakoopua, Peeroa, inateparepu waikao, eee cheeria: “Ke'chu kusuyoi totorio ehpe o'iniao, paisa no'o ka'itamamu.”

⁶² Wa'a iikapa Peeroa, machenakaopua wa'ao, ki teesa yuuwesika nanararepu.

Eesusia na'arenia

(Maateo 26:67-68; Marako 14:65)

⁶³ Eesusio inatiamea, na'ara chaanerepu pu'kao, wepaka.

⁶⁴ Puichiampi purisaopua ki ma'chiremichioo, wewesapa, chaanerepua Eesusio:

—Ehsoo, ¿aatana aamo weweru?

65 Ki ookapi na'ara naawesari chaanerepua tiame.

*Eesusia te'ta isaeri napawirachi katewewa
(Maateo 26:59-66; Marako 14:55-64; Waani
18:19-24)*

66 Ma'chirepasoopua, mochiwari ne'neseroa, napawikarichi ne'neserosi pa'pamiratuamea, iyoteri ti'tijoea tiame, napawire puuuapu. Waikao Eesusia, wa'a uparetupua, te'ta napawi napawitichi. Wa'a upatiopaopua, iinatukeretupua:

67 —Taamo chaanemitiakoo, ¿Riosie Wera-tiameko tuuyamemua, taamo yawichi enemichioo?

Nape Eesusia cheerepua:

—Eje'e no'o cheekoio, kiisi no'o pichikema eemea;

68 itapiti aamo iinatukekooi, kihta pichiwaka no'o nehjiana eemea. No'oo pichiwaka aamo nane'retekoio te'ta aatanakoo, kiisi no'o toimapura.

69 Nape ehpe o'inia neee Tijoe Tijoetukamea, ye'kamia yasipamerinia, no'o Noono tewekachi kahtiame yasirachi yawichitumia yasipamania, no'o Noono ahjaminaopua, tisia utewariekapua.

70 Waikao puuu pa'pamiratuamea, chaanerepua Eesusio:

—Wa'a teesoo, ¿Riosi Taanarakoti muuuu?

Eesusia nehjiarepua:

—Wa'atepua. Ki se'wipua aamo chaachapao.

71 Waikao pa'pamiratuamea, ahpo chaachaparepua:

—¿Ihtana nakita teeme epeche nane'reniameo? Soparame ahpo ma'chitari cheekamepua wa'asio, ahpo wa'api chuwae.

23

Eesusi Piiratoe iinatukeniachi

(Maateo 27:1-2, 11-14; Marako 15:1-5; Waani 18:28-38)

¹ Waikao, Te'ta Weruma Napawitiachi o'iniao, yoomahka werisikao, Piirato peereirachi i'toretu Eesusia.

² Wa'a upasopua, Piiratochi wenejirepua waikao, chaachapaka:

—¿Yawichi! I'wa aamo u'yepaka teeme i'ka ti-joeo, weeru chaachapatiapu taamo mochiwachio ki natetepo tuuyekaopua, te'ta Seresa yawichiwichio koparoaniameopua, rooma yawichi kahtiameopua. Apoeopua tiameo, Riosie Weratiame yawichiko tuuyapu puuua.

³ Wa'a chaanetiaapa Piiratoa, chaaneka iinatukerepua Eesusio:

—¿Pichiwa yawichiju muuua, i'isaeri ti'tijoerio?

Eesusia nehjiarepu pu'kao:

—Wa'atepua, aamo chiiachitia.

⁴ Wa'a tiame inamukapa Piiratoa, napawikarichi neeserosi pa'pamuratuameo, yooma wa'a napawikame ti'tijoeriopua tiameo, chaanerepua:

—Pu'ka aamo chaachapa i'ka tijoechio, kihta a'chi tiame iintoria tewakamenia pukachio. Wa'a tiachio ihjia, ki asiamepua te'ta kokosapuameo.

⁵ Nape aapoeo, epeche utewaeme chaachaparepua Piirato:

—Ahpo masitiaepu ti'tijoerio, weeru chaachapatiapua, yomachi taamo mochikachiopua. Ihjia, Arirea weechi o'inesao wa'a tiame masitekao, wa'achi ihsinapua ahkasi i'wa Eerusarenioi.

Eesusia Eerore yawichi peereirachi ihsiwa

⁶ Piiratoa Arirea o'inerio tuupa Eesusio, iinatukerepua wa'a muuwaameo, Eesusio Arirea tijoekoopua.

⁷ Pu'ka muuwaameo, Arirea ohjoemeko tuukopa Eesusio, Eerore yawichie katewepo tuurepua waikao, Eerore ye'karichikopua wa'ao. Waikao Piiratoa, Eerorechi i'yetonurerepua Eesusio, pu'ka taawechiami Eeroreo, Eerusareni eenariamekopua.

⁸ Eerorea Eesusi tetewapao kaawe e'rarepua, tehpe o'inia tetewinareka yasitoriaipua, Eesusi tisia peenia ihsiame inamukapaopua, tisia tetewinarere puua achini ihsiao.

⁹ Ahpo kahtiachi upatiopao, Eerorea ki ookapi itapiti utewa chaaneka iinatukerepua, nape Eesusia kihta nehjiarepua.

¹⁰ Wa'achi mochirepua tiameo, neeserosi pa'pamiratuame, Moise nuurariwa ma'masitari tiame, tisia utewaeme wenejika.

¹¹ Waikao Eerorea soontarowaraopua tiameo, na'arerepua waikao a'chikoi chaaneka Eerore tetewachi yooma ahjama wa'a mochikameopua tiame. Yawichi wisasorira chuhcherepua tiame

na'arekao. Kajusaapa wa'ao na'arekao, eenechi Piiratochi i'yetorepua Eesusio.

¹² Waika o'inia kaawe erapare Eerorea, Piiratochi ahpo nekumeka mochiriao.

Eesusi merinureretia

(Maateo 27:15-26; Marako 15:6-15; Waani 18:39-19:16)

¹³ Waikao Piiratoa Eesusi u'yepatiaopua, yooma napawinurerepua i'ka ti'tijoeo: i'isaeri neeserosi pa'pamiratuame, mochiwari pa'pamiratuameopua tiame, yooma wa'a Eerusareni mochiwarichi mochikameopua tiame.

¹⁴ Napawisooopua, Piiratoa chaanerepua:

—Ki nu'unti wenejika no'o u'yepariai eemea i'ka Eesusio, ti'tijoeri weeru nokitio chaachapaka, nape i'kao neeea, aamo tetewachi te'ta iinatukekamenia, eeme wa'api tetewakamepua pu'kao, no'oo kihta na'ara iintokame tewakamekopua pukachio.

¹⁵ Eeroreai kihta na'ara iintoriame tewakapa, no'o uhjurekamepua i'ka Eesusio. Ma'chiametewame eemeai, kihta iintoriamekopua pu'kao, meripuawichioo.

¹⁶ Waikaonia wa'a tiioopao pu'kao, wepisache toimania pu'kao.

¹⁷ Wa'a chaanere Piiratoa wa'a muuwari napawikameo, senepi paamuparichi Semejenato pahkochio, piiripi peereso toiwamekopua pu'kao, ti'tijoeri kaawe erakomichioo.

¹⁸ Nape muuwaria Eesusikamera toinariopua Piirato, yoomahka weeru sisinaka chaachaparepua:

—¡Ka'i pu'káo! ¡Warawasikamera toipuapua ohso kaawe! —chaachaparepua.

¹⁹ Nape Warawasia tijoe ko'yame eneriaipua, nasiwari mehtachame eneriai puuua.

²⁰ Piiratoa eenechi chaaneriaipua ti'tijoerio, Eesusikamera toinario tuuka.

²¹ Nape muuwari ti'tjoeria, epeche utewaeme siinakokao, chaachaparepua:

—¡Kurusichi merisáaa, kurusichi merisáaa!

²² Paisa simiyachi wa'a chaachapoipua Piiratoa, chaanerepua:

—¿Nape aatía? ¿Ihtána iintokamepua naaju ki kaawerumao? Neeea ki tewakame pu'kao, ihta meripuame tiameo. I'kao neea, wepisache toimania.

²³ Nape muuwaria, wa'api chaachaparepua siinakokao:

—¡Kurusíchi merisáaa, kurusíchi merisáaa! —chaachapaka. Wa'a chaachapaka simiterepua, ahkasi Piiratoopua ahpo erakoa e'wachisi.

²⁴ Waikao Piiratoa pu'ka muuwaeme chaachapao, e'wérepua.

²⁵ Piiratoa waikao wa'a iintorepua waikao. Tijoe ko'yamekamera, puhjerepua waikao, Eesu-siopua, nanaaramechi ki'yarepua, aapoeo ahpo e'ra nokimichiopua pu'kao.

Eesusi kurusichi meriwa

(Maateo 27:32-44; Marako 15:21-32; Waani 19:17-27)

²⁶ Ehjepamio, pooechio i'tonioiopua Eesusio kurusichi merimiao, pooechi nateparetupua pi-iripi tijoe, Siireneo ohjoeme Siimoni tewaniame,

tekipanaio eename. Waikao Eesusi mooke-toaopua kurusio, pu'ka ku'ika mooketonurere-tupua, Eesusi pukamina weritoka.

²⁷ Wa'a pooechi Eesusi i'toniachio, ki ookapi nokisiriai ti'tijoea ooweru tiame. Oowerua tesiwe e'rekaopua Eesusio, weeru chaachapasirepua naarakoka.

²⁸ Nape Eesusia ooweruchi ku'rika ne'nepakao, cheerepua pu'kao:

—Eerusareni Ooweru, ka'te naarako eemea no'owichioo. Aamowichiokamera naarakopua-pua, aamo tatanawichio tiame.

²⁹ Enamiitepu taawe chaachapaniamea, Ehkoriaami Iyoteriao eee chiiao: “i'Tisia kaawe erakomeri ooweru ki tatanatamea, ka'chitia taawechi ki peteterepakamea, ka'chitia taawechi kohja chiitekamea!”

³⁰ Pu'ka kajuyachi taaweo chaachapama ti'tijoeria tiame: “i'Tamochi ru'misa kaawiii! i'Taamo wetemaka ichipupasa kaawiii!”

³¹ I'ka nokioiopua no'o siyoname kuuu ki wakiyame kuuu pehjo, ¿achipu nokitarepua, no'o kuuuchitia wakipasoopua wa'asi? Ihji kuuu siyoname weritoame chaniwamea, no'o weechi oioio ahjariamepua; ihji kuuu wakiyame chaniwamea, no'o i'wa kiteremio no'o cheeka chiipua.

³² Wa'a chaanerepua Eesusia, soontaroe i'toio pu'kao, ahpo merimiachi. Wa'achi i'toretupua tiameo, wahjachi ooka ti'tijoe, ti'tijoe ko'yame, Eesusichitia ko'ipuame kurusichi.

³³ Ajasisaapua Mukukame Mo'ojoa tewaniachio, kurusichi chucharetu Eesusia mukimi-

chioo. Wahjachi ooka ti'tijoeopua tiameo, wa'achi chokichi ku'kurusichi chucharetupua, piiripia ahjamina, piireaa owemina, ku'kurusichi wahjipamichiopua tiameo.

³⁴ Wa'a kurusichi chuhkuaio Eesusia, cheerepua ahpo Noono Tewekachi kahtiameopua:

—No'no, cheriwepuapua i'kao wa'a nokayoio, ki no'o te'ta machiyamekapa, wa'a nokayamepua.

Wa'a chuhkoi Eesusio wisasorirao, puuu inatiamea soontaro, ahpo newitowa te'erepua wisasorirao, aatanakamera, ahpo ahjama itipimerikopua pu'kao.

³⁵ Muuwari ti'tijoea ooweru tiamea, wa'a ajarepua ne'nekao. I'isaeri pa'pamuratuamea wa'achi ajarepua tiameo, Eesusi kurusichi chuchatiameo, na'areka, eee chaachapaka:

—Newipatio tuurepua wahjao, ehpeo ahpo wa'api newipatemetepua, Meesia enesaa Riosie Weratiame.

³⁶ Soontaroai Eesusio na'ara chaachaparepua, itapiti cho'koame nero, pi'piteka. Puuuu wa'a yoorakao, chaachaparepua:

³⁷ —Isaeri yawichi enesaamua, ¿achini iikai ki aamo soontarowa nuuriamemua, aamo tekipumichioo, aamo nehpuapaka?

³⁸ Te'pa kurusichi moomiminao, wa'a manirepua iyotetiamea, puuuu chiiame: “Ihja, isaeri ti'tijoeri Te'ta Yawichirapua.”

³⁹ Piiripi tijoe ko'yame kurusichi chuchatiamea, na'arariaipua Eesusio chaaneka:

—¿Ki Meesíakosamu muuuu, Riosi taamo uhjureriao newipatemichioo? Yaapi aamo newipasa naaju, taamo newipatepuapua tiame.

⁴⁰ Nape piire kurusichi chuchatiameapua tiame, ta'omarepua pu'kao, wa'a chiioapao:

—¿Kiisi iyorina muuuu Riosikoipua pu'kao? ¿Ki wa'achi teerenia muai?

⁴¹ Teemea na'ara noonoikapa i'wa chuchatiamepua, nape puuu apoea, kihta yoorakai i'wa chuchatiamepua.

⁴² Wa'a cheesaapa, chaanerepua Eesusio:

—Aamo ye'karichi kahtiaiopa, no'o inatepa-
jeraninia.

⁴³ Eesusia chaanerepua waikao:

—Ehpe o'inia no'o ahjama yasimeri muuuu, te'ta peenia tiame paarasarichiohua.

Eesusi mukuya

(Maateo 27:45-56; Marako 15:33-41; Waani 19:28-30)

⁴⁴ Wa'a te'terenioi wa'ao, oowetawe o'inia tukapasiparepua, ahkasi paika keenako simiy-
achiohua arikiri, yoomachi weeechi tukapasi-
paka.

⁴⁵ Taaaai, ahkasi wa'a keenakosi, choipakame yasarepua waikao. Eerusareni tiopachioipua waikao, Riosi iyoriwachi to'piameai wisasoria, te'pa o'inia teeresi si'parepua tiame.

⁴⁶ Eesusia arikiriopao, ki ku'ita sisinarepua cheeka:

—¡No'no, aamo neesetowachi toaninia no'o iika!

Wa'a cheesache, mukurepua.

47 Waikao rooma kapitaia, yooma wa'a iikame tetewapaopua, kaaweruma nayewerepua Riosio, wa'a ikisaapa cheerepua:

—Pichiwa ihji tijoea, kihta iintokame eneri-aipua, ki kaawerumao.

48 Yooma wa'a e'enakamea ne'nemiao, yooma i'ka iikame tetewikamea, no'wapaiopua, ahpo moripa chonisirepua, kiisi kaawe noonowiretio, erasikaopua.

49 Yooma Eesusi tetejimaraa, Eesusi kaawe tetewikameapua tiamea, ooweru tiamea Arirea o'inia Eesusi na'naritokamea, wa'a itipirepua pehjo, mehka ajaka ne'neka.

Eesusi mukukatewa

(Maateo 27:57-61; Marako 15:42-47; Waani 19:38-42)

50 Eerusarenio, yasariaipua piiripi tijoe, Oose tewaniame. Puuua isaeri tijoe eneriaipua Arimatéa ohjoeme. Puuua, te'ta weruma napawirachi teerame eneriaipua, kaaweruma tijoe.

51 Puuua ki ahpo pirenaturi wa'achitia inatame eneriaipua, wa'a ikitiamechitiaopua Eesusichio. Ihjai tiameo, Riosie ye'kari yasipapuame, inataka yasitoame eneriaipua.

52 Ihji Oosea Piiratochi simikao, itanerepua Eesusi weerewarao, katewemio tuuka.

53 Reesisetiaapa puuua, Eesusi chuchatiachi eenaka tekipurepua. Tekipusaapua Eesusi weerewarao, riino tewaniamechi wisasori tohsanamechi uusaopua, ahjachi ikapirepua. Ikapisaopua, wahjipame toaniachi itorepua

tekimia, weemera teesotatiame, ki aaata tekiwachi pehji.

⁵⁴ Wienechi enerepua pehji, sawarachi resipuniameo, amori o'ichachi.

⁵⁵ Arirea e'enakame oowerua, na'naritokaopua, kaawe tetewarepua Eesusi weerewarao, tekitiachio.

⁵⁶ Puuu ooweru Arirea e'enakamea, ahpo che'repachi nonowasaapa, peeniajuri na'poarepua, itapiti chuhchepuameopua tiame. Wa'a ikisao oowerua sawarachi taawechio, resipurepua, wa'atia yachatiamekopapua, Moise nuurarieo.

24

Eesusi eenechi ahjani

(Maateo 28:1-10; Marako 16:1-8; Waani 20:1-10)

¹ Waikao oowerua, oowisari taawe o'wiharichiopua (toomikochi eneriaipua waika taawechiamio), pa'a piari siimparepua Eesusi tekitiachio, ahpo peeniajuri na'poariao, i'toka.

² Wa'a ajasisaa ne'nioiopua tekitiachiopua, wahjonatiame tewarepua wa'ao, puuu wa'a tehte yeeteraa, ikicha yasarepua.

³ Wa'a muirepua waikao ne'nemiao, nape Eesusi weerewaraa, kitererepua wa'ao.

⁴ Waikao oowerua, weeka inatarepua, ihtana ikiriaopua wa'ao. Ka'chi ikime e'roiopua pu'kao, senawato ahpo chokichi ajapakame tetewarepua, ooka tijoe tísia totosaname tajayame waki-raeme, tewekachi e'ename Riosi ku'iwari.

⁵ Pu'ka tewakapaopua ahpo chokichi ajakame, tísia majarepua pu'kao. Wa'a iikapa puuua seewepamaopua pu'kao, wehchisi koomorasi-parepua, yoorewika. Waikao Riosichi e'enamea chaachaparepua:

—¿Achinikai wahjipame toaniachi i'yani eemea, aaata ahjameo?

⁶ Puuua aamo i'yaa, ki'tepua i'wao, ah-jakamepua wa'asi eenechio. ¿Ki nane'renakosa eemea Arirea kahtiaio

⁷ paika taawechi teetoio oijenamio tuurio, nanaaramechi nehjitiaiopua kurusichi meriti-aio?

⁸ Waikao oowerua, inateparepua Eesusi chee-riameopua.

⁹ Wa'a iikapa puuua nonorarepua, tuuyemia pu'ka oosa mariki aampa piiripi Eesusi te'ta masitiaio, wahjachi wa'a mochikame Eesusichi paparame tiame.

¹⁰ Tuumia e'enakamea Eesusi ajawariao, naati enerepua: Maaria Maarena, Uhwana, Maaria Saantiao yeeyera tiame, wa'a ikisa wahjachi ooweru, ahjama ohjoame tiame.

¹¹ Nape Eesusi ajawariaa, kiisi pichikerepua pu'ka ahpo tu'tuyameo, kiisi maaeporikopa chaachapao.

¹² Nape wa'a tiioi Peeroa, u'masirepua ne'nemiaopua, tekitiachi. Asika yooremina ne'nioiopua, kiteerepua aaataai, ahjae ikapi tiameche wa'a yasarepua, riino wisasori. Waikao Peeroa no'rarepua tahpitika erasikaopua: “¡Naakona wa'a ikirepua!”, erasika.

Emausi pooechi ikitiame
(Marako 16:12-13)

¹³ Pu'ka wa'api taawechi Eesusia, ooka ahpo na'naritoame machijenerepua, Emausi mochi-wachi simiyameopua pooechi, wa'ao Eerusareni piari machenasao, oowetawesi asiwame.

¹⁴ Puuu pooechi nokisiaio, Eerusareni ikitiame ahpo nayewesiriaipua.

¹⁵ Wa'a nokisinioiopua nayewasikao, senawato naaepaka ahjama weritore Eesusia.

¹⁶ Nape wa'a Eesusi ahjama siimpaiopua, aapoeo Eesusi tetewaio, kiisi machirepua.

¹⁷ Ku'itapi simiyaiopua ahjamao, iinatukere Eesusia:

—¿Ihtana naewasina eemea pooechi nokisikao?

¹⁸ Waikao yuuwesiame ajapakaopua Kereojá tewaniamea, chaanerepua:

—¿Muuuchekosapua, ki nane'reka itipiameopua pehjio, ihpi taawechiami Eerusareni ikitiameo?

¹⁹ Eesusia wa'a cheeka nehjiatiaapua, eenechi iinatukerepua:

—¿Ihtana ikiretupua naaju?

Waikao aapoeo, chaachaparepua:

—Wa'a Eerusarenio aaata meriretiapua, Nasare tijoe Eesusi tewaniame, Riosi nayewakame enekame. Puuuu, ki ookapi itapiti kii maaepori iintokameaipua, tísia peenia ihsiwa. Weruma masitari Riosichi eename enekamepua, tísia kaawe tetewitiame ki ookapi ti'tjoerieo.

²⁰ Nape taamo ne'neseriosi pa'pamuratuamea, rooma ya'yawichichi nehjariapua kurusichi meripuawichio.

²¹ Pu'ka Eesusieo teemea, taamo mochiwa yawichiwa poanatuwa puuyetoai teemea, na'sopuameopua wa'asi taamo rooma yawichi ye'karitere mochitao, nape puua mukukamepua wa'asi, paika taawe i'toamepua.

²² Pa'a piarioi ooweruai taamo ohjoekachi ohjoemeapua tiamea, tísia taamo majatekapua, ki teesa tiame taamo tuuyeriaeopua. Pa'a piari siimpakai Eesusi tekitiachiopua,

²³ ki tewako tuukapua wa'ao, wa'a e'enakaiopua ne'nemiao. Wa'a nonorasaapua, ooka tijoe tewekachi e'ename tetewiko tuukapua, Riosi ku'iwari. Ihji Riosi ku'iwaria Eesusio, eenechi ahjario tuuriatapua.

²⁴ Wa'a chaachapariopa ihji ooweruo, wah-jachi taamo ahjama mochikame tiame, siim-pariaipua tiame ne'nemiao, wa'achi chaachapakapua tiame ooweru taamo tuuyeriachitia, kitererio tuukapua tiameo, Eesusi mukukame tekitiachio.

²⁵ Waikao Eesusia chaanerepua:

—¿Kiisi ijinatame eemea i'ka wa'a tiame iki-tiameo, aamo pahtemiao? ¿Kiisi pahtekame eemea, ehkoriaami Riosi nayewaturao aamo chaaneriameopua ahpo iyoteriachio?

²⁶ ¿Ki wa'a tiame aiwamerikosaaipu Meesiaa, apoe Riosie Weratiame tewaniamea, ke'chu tewekachi moenaipua, yawichi yasipamiaopua?

27 Wa'a chaanesaapua, o'inerepua waikao, kaawe tuuyekao, yooma ahpo nayewaka chaachapario tuurepua puuu Riosi nayewaturao, ahkasi Moise Iyoterichi o'iniaopua, ahkasi yooma wahja Riosi nayewatura chaachapariachisi, Riosie ahpo iyotetesiwao.

28 I'ka pooechi nokisiameo, ahpo ta'pechi ajasimioio, Eesusio riisaka u'matomerikopua,

29 nape aapoeo utewa yoorarepua chaachapakao:

—Ariwanipa wa'asi, ohso kaawe taamo ta'pechi che'repasa u'matopuapua meere.

Waikao ahjama asirepua ta'perachio.

30 Ehjepao ko'kopuachioipua wa'ao, Eesusia, piiripi paani uusaopua, cheriwema ki'yarepua ahpo Noonoo. Wa'a iintosaapua pu'ka paanio, naasipa chi'wanasaopua, wa'a ko'komeri ki'yarepua.

31 Ahkasi wa'a iintokopa Eesusio, ahpo ta'pechi paajutekamea, machirepua Eesusio, ahpo ki'yoioipua paanio chi'wanoi. Waikao Eesusia wa'a iintosao, ahjama kahtiaiopua tetewachi, senawato ki naania ikirepua.

32 Wa'a ikikoopa chaachaparepu:

—¿Kíkosa tamochi eename saaeka teeme iikachio, pu'ka taamo nayewioio, pu'ka Ehkoriaami Iyoterichi chiia taamo nayewioio tuuyekao, puuu apoe Eesusikopa, wa'a erekore teemea?

33 Waikaopua ikanati werisika siimparepua Eerusarenio, wa'a ajasitiopa, pu'ka oosa mariki aampa piiripi Eesusi ajawariaopua, napawikame

tewarepua wa'ao, wahjachi ahpo ahjama ohjoame tiame.

Puuua pu'ka ajasikameo, chaachaparepua:

³⁴ —¡Pichiwa Eesusi oijenariaa, Peero tiame machejeneriopa!

³⁵ Waikaopu ooka wa'a ajasikamea, yooma tuurepua tiameo, pooechi ahpo ijikiriao, achini teeka ahpo machiriopua Eesusio, ahpo ko'komia paanio, naasipa chi'wanasa ki'yoio.

*Eesusia ahpo te'ta masitewara machejenena
(Maateo 28:16-20; Marako 16:14-18; Waani 20:19-23)*

³⁶ I'kao, wa'a chaachapaoiopua tuukao, naasipa weripame tetewiretupu Eesusia. Wa'a weripasaapa, teepotarepua cheeka:

—Kúíra, Riosie ta'iria mochikáaa.

³⁷ Senawato wa'a weeriame tetewikapaopua, tísia majarepua, naayuri maayapa.

³⁸ Nape Eesusi chaanerepua:

—¿Achinikai tísia majawa eemea? ¿Tísia tehkikosamua no'oo aatanako pichikemiao?

³⁹⁻⁴⁰ ¿Ki neekosapua naaju? Ne'nesao naaju no'o sekachio, no'o tarachiopua tiame. Noochi ihchepaka, ne'neo. Tijoe neeea, ki naayuri. Naayuria, ki no'oka tiame weerewaeme puuua.

⁴¹ I'kao ki te'ta ahpoko maaeka teteopao, chaanerepua:

—¿linue eeme ko'kopuame? No'o kiapuapua ko'komichioo, nane'retai neekopua.

⁴² Waikao so'chi wahsetiame kiaretupua.

⁴³ Waikao pu'ka kiatiaopua, ko'karepua ahpo ajawaria tetewachi.

44 Ko'kosepasaopua, chaanerepua:

—Yooma ihji no'o ikiriaa, yooma no'o aamo nayeweriapua, aamo ahjama oiyaioepua pehjio. Yooma ihji no'o ikiriaa, Ehkoriaami Moisetaru Iyoteria chiiapua, ahpo Iyoterichio, ehkoriaami Riosi nayewatura, chaachaparia tiame, wa'a ikisao, yooma Ehkoriaami Wiika Iyotaperichi chiiapua tiame.

45 Wa'a cheesaapa, yooma epeche kaawe tuyerepua Ehkoriaami Iyoterichi chiiiao, kaawe ma'chiame, ki tehki eramichioepua pahtekao.

46 I'ka Iyoterichio, ma'chiame chiiamepua Riosie Weratiameo, meripuamekopua, meritiaioepua, paika taaweichi oijenamiopua eenechio.

47 Yomachi weeechi siimpameri eemea tuyemiao, i'wa Eerusareni o'inekao, yooma i'ka no'o iintoriao. Riosichi paajutepuapua ti'tijoeriopua ooweruopua tiameo, ahpo tatakoriria cheriwepuawichioo, yooma aaata ahpowichio uukameopua no'o iintoriao, yooma ahpo toimo tuukameopua ahpo tatakoriniameo.

48 Tuuyemitia i'kao eemea, yooma i'ka no'o iintoria tetewikamekapa eemea.

49 Nape ehpeo pehjio, Eerusareniche nokimera eemea, ahkasi Riosi kiamo tuuria, kianiachisi. Ahkai ki se'wi ohjomeri eemea pehjio, ahkasi no'o Noonoo tewekachi kahtiameo, utewari aamo ki'yachisi.

Eesusia tewekachi mooenani
(Marako 16:19-20)

50 I'ka weeechi oika kajusaapa Eesusia, ahpo Noonoo tewekachi kahtiamee oijenatetiaapa wa'asio, Wetania eenarepua waikao muuwaeme

yeekao, ahpo na'naritoame. Wa'a asisaopua te'pa seekarepakao, kaawerumari yahcherepua wa'a ti'tijoerio.

⁵¹ Wa'a iintosaapa Eesusia, te'pa apechurepua tewekachi, ahpo ne'neka ajakameo weeechi toaka.

⁵² Waikao ahjama na'narito Wetania e'enakamea, Eesusi tewekachi mooenoiopua: “jNee, te'ta pichiwa tewekachi o'inia eenakame enerepua.” Waikaopua kaaweruma nayewasacheopua, nonowarepua Eesusio, Eerusareni nonowarepua, tísia kaawe eratoka.

⁵³ Wa'a o'inia waanamio, aapoe wa'api ahpo Riosi tioparachi nanapawirepua, senepi taawechi Riosichi paparamiao.

Wa'asi ihji no'no iyoteka chiiaa. Cheriwema wa'asio, yooma i'ka no'o iyoteria iyonamerio. Neeea Riosieo, tísia kaaweruma teetojeramenia amochio.

**Riosia Warijio Nayewani Ahpo Tisiwa
Kaaweruma Tuuyewari
Huarijío: Riosia Warijio Nayewani Ahpo Tisiwa
Kaaweruma Tuuyewari New Testament**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Huarijio

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

c8002ff9-eafc-5d29-b2c7-a847cdca6c74